

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.

ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2020 R.

Warszawa, kwiecień 2021 r.

Spis treści

Roczny rachunek zysków i strat Banku	5
Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku	6
Roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku	7
Roczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku	9
Roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku	10
Dodatkowe noty objaśniające do rocznego sprawozdania finansowego	12
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.	12
1.1. Bank Ochrony Środowiska S.A.	12
1.2. Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.	12
2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego	15
3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego	16
3.1. Podstawa sporządzenia i oświadczenie o zgodności	16
3.2. Porównywalność z danymi okresu poprzedniego	17
Przekształcony roczny rachunek zysków i strat Banku	17
Przekształcone roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku	18
Przekształcone roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku	19
Przekształcone roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku	22
3.3. Standardy i interpretacje oraz zmiany do standardów, które zostały po raz pierwszy zastosowane w 2020 roku	24
3.4. Kontynuacja działalności	25
3.5. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych	27
3.6. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych	27
3.7. Przychody i koszty z tytułu odsetek	27
3.8. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji	28
3.9. Zasady ujmowania przychodów i kosztów związanych z bancassurance	28
3.10. Rachunkowość zabezpieczeń	29
3.11. Inwestycje w jednostkach zależnych	30
3.12. Aktywa i zobowiązania finansowe	31
3.13. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	36
3.14. Wartości niematerialne	36
3.15. Rzeczowe aktywa trwałe	36
3.16. Leasing	37
3.17. Odroczony podatek dochodowy	38
3.18. Aktywa przejęte za długi	39
3.19. Przedpłaty, rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów	39
3.20. Rezerwy na świadczenia pracownicze	39

3.21.	Rezerwy	39
3.22.	Kapitał własny	40
3.23.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	40
3.24.	Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane, a także zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Bank.....	41
3.25.	Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane i nie są zatwierdzone przez Unię Europejską.....	43
4.	Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów	44
5.	Ważniejsze oszacowania i oceny.....	44
5.1.	Aktywa finansowe	44
5.2.	Wartość godziwa instrumentów finansowych.....	46
5.3.	Rezerwa na świadczenia emerytalne.....	46
5.4.	Podatki.....	47
5.5.	Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące portfela kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych.....	47
5.6.	Rezerwa na zwrot kosztów kredytów w przypadku wcześniejszej spłaty.....	48
6.	Zarządzanie ryzykiem	49
6.1.	Ryzyko kredytowe	49
6.1.1.	Opis metodologii rozpoznawania utraty wartości ekspozycji kredytowych	53
6.1.2.	Należności od innych banków	57
6.1.3.	Należności od klientów	58
6.1.4.	Dłużne papiery wartościowe.....	70
6.1.5.	Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem	72
6.1.6.	Struktura koncentracji zaangażowania w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe	74
6.1.7.	Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe.....	76
6.1.8.	Praktyki forbearance	79
6.1.9.	Skutki ewentualnego ustawowego rozwiązania kwestii kredytów mieszkaniowych w CHF i innych walutach obcych	80
6.2.	Ryzyko finansowe w księdze bankowej i handlowej oraz limity.....	81
6.2.1.	Ryzyko płynności.....	82
6.2.2.	Ryzyko stopy procentowej.....	88
6.2.3.	Ryzyko walutowe	94
6.3.	Zarządzanie kapitałem.....	98
6.4.	Ryzyko operacyjne	101
6.5.	Ryzyko braku zgodności	102
6.6.	Ryzyko modeli.....	103
7.	Wynik z tytułu odsetek	105
8.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	107

9. Przychody z tytułu dywidend	107
10. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)	108
11. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	108
12. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	108
13. Wynik z pozycji wymiany	108
14. Pozostałe przychody operacyjne	109
15. Pozostałe koszty operacyjne	109
16. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	110
17. Ogólne koszty administracyjne	111
18. Obciążenia podatkowe	112
19. Zysk / Strata przypadający na jedną akcję	113
20. Kasa, środki w Banku Centralnym	113
21. Należności od innych banków	113
22. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	115
23. Inwestycyjne papiery wartościowe	116
24. Należności od klientów	121
25. Aktywa finansowe wg terminów zapadalności	127
26. Inwestycje w jednostkach zależnych	129
27. Wartości niematerialne	129
28. Rzeczowe aktywa trwałe	132
29. Prawo do użytkowania - leasing	135
30. Inne aktywa	136
31. Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	136
32. Zobowiązania wobec klientów	137
33. Zobowiązania podporządkowane	138
34. Rezerwy	139
35. Odroczony podatek dochodowy	144
36. Zobowiązania z tytułu leasingu	146
37. Pozostałe zobowiązania	148
38. Aktywa i zobowiązania warunkowe	149
39. Kapitał podstawowy	152
40. Kapitał z aktualizacji wyceny	154
41. Zyski zatrzymane	155
42. Rachunkowość zabezpieczeń	155
43. Płatności na bazie akcji	157
44. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych	159
45. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej	162

46. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	167
47. Podział instrumentów finansowych wycenianych wg wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej.....	169
48. Sprawozdawczość dotycząca segmentów.....	173
49. Transakcje z podmiotami powiązanymi	179
50. Zbycie i likwidacja oraz połączenie spółek	185
51. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje.....	186
52. Zdarzenia po dniu bilansowym.....	186

Roczny rachunek zysków i strat Banku

Działalność kontynuowana	Nota	za rok zakończony	
		31-12-2020	31-12-2019
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:		516 280	628 490
aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		445 594	529 353
aktywa wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite		67 698	95 718
aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy		2 988	3 419
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:		- 148 985	- 215 201
zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		- 141 285	- 206 429
zobowiązania finansowe wyceniane obowiązkowo wg wartości godziwej przez wynik finansowy		- 7 700	- 8 772
Wynik z tytułu odsetek	7	367 295	413 289
Przychody z tytułu opłat i prowizji		72 441	74 176
Koszty z tytułu opłat i prowizji		- 9 745	- 12 583
Wynik z tytułu opłat i prowizji	8	62 696	61 593
Przychody z tytułu dywidend	9	6 205	6 277
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)	10	18 601	15 910
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	11	4 239	582
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	12	- 2 038	- 42
Wynik z pozycji wymiany	13	25 071	16 725
Pozostałe przychody operacyjne	14	9 480	9 425
Pozostałe koszty operacyjne	15	- 15 566	- 12 467
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	34,38	- 353 021	- 21 221
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	16	- 165 714	- 100 773
Ogólne koszty administracyjne	17	- 285 778	- 285 871
Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności		29 471	2 712
Zysk / Strata brutto		- 299 059	106 139
Obciążenia podatkowe	18	- 11 239	- 34 072
Zysk / Strata netto		- 310 298	72 067
Zysk / Strata na akcję przypadające udziałowcom jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł)	19		
podstawowy		-3,34	0,78
rozwodniony		-3,34	0,78

Działalność zaniechana w roku 2020 oraz w roku 2019 nie wystąpiła.

Noty przedstawione na kolejnych stronach stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku

Działalność kontynuowana	za rok zakończony	
	31-12-2020	31-12-2019
Zysk / Strata netto	- 310 298	72 067
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat:	20 403	- 9 599
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite brutto	25 189	- 11 850
Podatek odroczony	- 4 786	2 251
Pozycje, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat:	- 229	- 96
Wartość godziwa instrumentów kapitałowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite brutto	- 40	- 16
Podatek odroczony	8	3
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	- 243	- 103
Podatek odroczony	46	20
Całkowity dochód ogółem	- 290 124	62 372

Noty przedstawione na kolejnych stronach stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku

Aktywa	Nota	31-12-2020	31-12-2019	01-01-2019
Kasa, środki w Banku Centralnym	20	266 532	297 862	186 720
Należności od innych banków	21	142 015	148 918	170 494
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	22	79 827	100 513	68 773
<i>dłużne papiery wartościowe</i>		-	43 085	-
<i>instrumenty pochodne</i>		79 827	57 428	68 773
Inwestycyjne papiery wartościowe:	23	7 371 414	5 302 078	5 476 293
<i>kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite</i>		85 480	85 510	85 027
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite</i>		5 597 061	3 839 184	4 015 998
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu</i>		1 535 239	1 377 384	1 375 268
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy</i>		153 634	-	-
Należności od klientów, w tym:	24	11 891 853	12 029 020	11 854 887
<i>wyceniane wg zamortyzowanego kosztu</i>		11 866 339	11 990 735	11 750 234
<i>wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy</i>		25 514	38 285	104 653
Inwestycje w jednostkach zależnych	26	193 803	167 389	139 677
Wartości niematerialne	27	99 484	106 169	110 546
Rzeczowe aktywa trwałe	28	38 429	29 332	24 102
Prawo do użytkowania - leasing	29	63 482	73 330	-
Aktywa z tytułu podatku dochodowego:		124 127	104 171	91 934
<i>bieżące</i>		8 433	-	-
<i>odroczone</i>	35	115 694	104 171	91 934
Inne aktywa	30	27 896	24 107	20 704
Aktywa razem		20 298 862	18 382 889	18 144 130

Zobowiązania	Nota	31-12-2020	31-12-2019	01-01-2019
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	31	732 743	595 667	571 784
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	22	97 410	48 741	53 444
Pochodne instrumenty zabezpieczające	42	24 497	16 869	18 298
Zobowiązania wobec klientów	32	16 553 777	14 886 720	14 809 321
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych		-	-	46 590
Zobowiązania podporządkowane	33	368 996	370 731	370 672
Rezerwy	34	415 070	57 872	35 201
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego:		-	8 128	4 497
<i>bieżące</i>		-	8 128	4 497
Zobowiązania z tyt. leasingu	36	66 733	76 595	-
Pozostałe zobowiązania	37	129 230	121 036	96 230
Zobowiązania razem		18 388 456	16 182 359	16 006 037

Kapitały	Nota	31-12-2020	31-12-2019	01-01-2019
Kapitał własny przypadający na udziałowców jednostki dominującej:				
Kapitał podstawowy:	39	1 460 364	1 460 364	1 460 364
<i>Kapitał zakładowy</i>		929 477	929 477	929 477
<i>Akcje własne</i>		- 1 294	- 1 294	- 1 294
<i>Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>		532 181	532 181	532 181
Kapitał z aktualizacji wyceny	40	67 869	47 695	57 390
Zyski zatrzymane	41	382 173	692 471	620 339
Kapitał własny razem		1 910 406	2 200 530	2 138 093
Kapitał własny i zobowiązania razem		20 298 862	18 382 889	18 144 130

Noty przedstawione na kolejnych stronach stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Banku

Wyszczególnienie	Kapitał podstawowy			Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane			Razem kapitał własny
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		Pozostały kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy	
Stan na 01-01-2020 po skorygowaniu	929 477	- 1 294	532 181	47 695	645 531	48 302	- 1 362	2 200 530
Zysk / Strata netto	-	-	-	-	-	-	- 310 298	- 310 298
Inne dochody całkowite	-	-	-	20 174	-	-	-	20 174
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	20 174	-	-	- 310 298	- 290 124
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	80 662	-	- 80 662	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	80 662	-	- 80 662	-
Stan na 31-12-2020	929 477	- 1 294	532 181	67 869	726 193	48 302	- 392 322	1 910 406
Stan na 01-01-2019	929 477	- 1 294	532 181	57 390	580 519	48 302	- 70 569	2 076 006
zmiany zasad rachunkowości	-	-	-	-	-	-	62 087	62 087
Stan na 01-01-2019 po skorygowaniu	929 477	- 1 294	532 181	57 390	580 519	48 302	- 8 482	2 138 093
Zysk / Strata netto	-	-	-	-	-	-	72 067	72 067
Inne dochody całkowite	-	-	-	- 9 695	-	-	-	- 9 695
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	- 9 695	-	-	72 067	62 372
Wynik na sprzedaży zreklasifikowanych wg MSSF 9 papierów wartościowych	-	-	-	-	-	-	65	65
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	65 012	-	- 65 012	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	65 012	-	- 65 012	-
Stan na 31-12-2019 po skorygowaniu	929 477	- 1 294	532 181	47 695	645 531	48 302	- 1 362	2 200 530

Noty przedstawione na kolejnych stronach stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku

Metoda pośrednia	za rok zakończony	
	31-12-2020	31-12-2019
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk / Strata brutto	-299 059	106 139
Korekty razem:	1 260 547	-70 855
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-29 471	-2 712
Amortyzacja	42 769	45 962
Odsetki z działalności inwestycyjnej	-54 758	- 55 577
Zysk / Strata na działalności inwestycyjnej	-8	- 13
Odsetki z działalności finansowej	16 248	22 329
Dywidendy otrzymane:	-6 205	- 6 277
<i>od inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	6 205	6 277
Zmiana stanu:		
<i>należności od innych banków</i>	-23 643	- 18 589
<i>papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu</i>	43 085	- 43 085
<i>aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych i zabezpieczających instrumentów finansowych</i>	33 898	5 213
<i>inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	-1 026 215	44 541
<i>należności od klientów</i>	137 167	- 174 133
<i>innych aktywów i podatku dochodowego</i>	-12 184	- 3 051
<i>zobowiązań wobec Banku Centralnego i innych banków</i>	137 076	23 883
<i>zobowiązań wobec klientów</i>	1 667 057	77 399
<i>rezerw</i>	356 955	22 568
<i>pozostałych zobowiązań i podatku dochodowego</i>	17 702	24 814
Zapłacony podatek dochodowy	-45 131	- 40 404
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	961 488	35 284

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Wpływy	60 556	53 476
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	10	15
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	57 489	53 461
Dywidendy otrzymane	3 057	-
Wydatki	-192 361	-56 852
Nabycie akcji w jednostce zależnej	-	-25 000
Nabycie papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	-160 586	-
Nabycie wartości niematerialnych	-15 338	-19 208
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-16 437	-12 644
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-131 805	-3 376
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Wpływy	-	-
Wydatki	-31 442	-80 855
Wykup obligacji emitowanych przez Bank	-	-46 000
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Bank, w tym:	-14 440	-19 184
<i>obligacje podporządkowane</i>	-14 440	-17 627
Raty leasingowe	-17 002	-15 671
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-31 442	-80 855
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM	798 241	-48 947
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	1 677 058	1 726 005
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU	2 475 299	1 677 058
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	31 408	195 497

Noty przedstawione na kolejnych stronach stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Dodatkowe noty objaśniające do rocznego sprawozdania finansowego

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A.

1.1. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Bank Ochrony Środowiska S.A., dalej „Bank”, „BOŚ S.A.”, „Spółka”, z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku.

Bank jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy XIII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000015525 oraz posiada numer statystyczny REGON 006239498.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) działalność Banku została zaklasyfikowana jako PKD 6419Z.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie czynności bankowych, w tym: gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów, dokonywanie rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych usług bankowych, a także świadczenie finansowych usług konsultacyjno-doradczych.

Misja Banku to: Polski bank łączący biznes i ekologię z korzyścią dla klientów.

Bank realizuje swoją misję przede wszystkim poprzez:

- świadczenie usług bankowych na rzecz klientów segmentu indywidualnego i instytucjonalnego, w szczególności realizujących przedsięwzięcia proekologiczne lub działających w branży ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dla osób ceniących styl życia Eko,
- efektywne uczestnictwo w dystrybucji środków przeznaczonych na inwestycje w ochronę środowiska i zrównoważony rozwój w Polsce.

Od dnia 24 stycznia 1997 roku decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), akcje Banku zostały dopuszczone do obrotu na GPW w Warszawie i zakwalifikowane do działu finanse - sektor bankowy.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe BOŚ S.A. zostało w dniu 28 kwietnia 2021 roku zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w dniu 29 kwietnia 2021 roku.

1.2. Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.

Skład Zarządu Banku

Na dzień 31 grudnia 2020 roku skład Zarządu Banku przedstawiał się następująco:

- Wojciech Hann – Wiceprezes Zarządu kierujący pracami Zarządu
- Arkadiusz Garbarczyk – Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu
- Jerzy Zań – Wiceprezes Zarządu
- Marzena Kocut - Członek Rady Nadzorczej delegowany do czasowego pełnienia obowiązków Członka Zarządu Banku.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku skład Zarządu Banku przedstawiał się następująco:

- Bogusław Białowås, Prezes Zarządu
- Arkadiusz Garbarczyk, Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu
- Jerzy Zań, Wiceprezes Zarządu.

W ciągu roku skład Zarządu Banku ulegał następującym zmianom:

1. z dniem 17 czerwca 2020 roku, tj. z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku zatwierdzającego Sprawozdanie finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku wygasły mandaty wszystkich członków Zarządu Banku,
2. z dniem 18 czerwca 2020 roku, tj. z dniem następnym po dniu zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Sprawozdania finansowego Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego, Rada Nadzorcza powołała do składu Zarządu nowej kadencji:

- Pana Arkadiusza Garbarczyka na stanowisko Wiceprezesa – pierwszego zastępcy Prezesa Zarządu Banku,
- Pana Jerzego Zania na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku.

Jednocześnie, z uwagi na oświadczenie Pana Bogusława Białowåsa o niekandydowaniu do składu Zarządu nowej kadencji oraz niedokonanie wyboru Prezesa Zarządu w wyniku przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego, Rada Nadzorcza:

- delegowała Pana Emila Ślázaka, Członka Rady Nadzorczej, do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. – na okres nie dłuższy niż do dnia 16 września 2020 roku,
  - na posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2020 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę o wszczęciu postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko Prezesa Zarządu Banku,
3. w dniu 15 września 2020 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o ponownym delegowaniu Pana Emila Ślázaka do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu - od dnia 17 września 2020 roku - nie dłużej niż do dnia 16 grudnia 2020 roku,
  4. w dniu 06 listopada 2020 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego, Rada Nadzorcza powołała z dniem 09 listopada 2020 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku Pana Wojciecha Hanna oraz powierzyła mu kierowanie pracami Zarządu Banku na czas określony, tj. do dnia wejścia w życie uchwały Rady Nadzorczej o powołaniu Prezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.
Z chwilą powołania Pana Wojciecha Hanna na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku i powierzenia mu kierowania pracami Zarządu, zakończeniu uległ okres oddelegowania Pana Emila Ślázaka, Członka Rady Nadzorczej do pełnienia obowiązków prezesa Zarządu,
  5. w dniu 16 grudnia 2020 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o wszczęciu postępowania kwalifikacyjnego na członka Zarządu Banku oraz podjęła uchwałę o delegowaniu Pani Marzeny Koczut, Członka Rady Nadzorczej, do czasowego pełnienia obowiązków Członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. - od dnia 21 grudnia 2020 roku do dnia zakończenia postępowania kwalifikacyjnego, o którym mowa wyżej, jednak nie dłużej niż do dnia 21 marca 2021 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania skład Zarządu kształtuje się w sposób następujący:

- Wojciech Hann – Prezes Zarządu
- Arkadiusz Garbarczyk – Wiceprezes – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu
- Robert Kasprzak – Wiceprezes Zarządu
- Marzena Koczut – Wiceprezes Zarządu
- Jerzy Zań – Wiceprezes Zarządu

Po dniu 31 grudnia 2020 roku skład Zarządu uległ następującym zmianom:

1. w dniu 10 lutego 2021 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A., Rada Nadzorcza Banku powołała z dniem 10 lutego 2021 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku Panią Marzenę Koczut na czas trwania wspólnej trzyletniej kadencji, która rozpoczęła bieg w dniu 18 czerwca 2020 roku, tj. w dniu następnym po dniu zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. Sprawozdania finansowego Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku,
2. w dniu 10 lutego 2021 roku, w wyniku przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego na członka Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A., Rada Nadzorcza powołała z dniem 15 lutego 2021 roku na stanowisko

Wiceprezesa Zarządu Banku Pana Roberta Kasprzaka na czas trwania wspólnej trzyletniej kadencji, która rozpoczęła bieg w dniu 18 czerwca 2020 roku, tj. w dniu następnym po dniu zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. Sprawozdania finansowego Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku,

3. w dniu 03 marca 2021 roku, z uwagi na Decyzję Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 03 marca 2021 roku, Rada Nadzorcza powołała Pana Wojciecha Józefa Hanna na stanowisko Prezesa Zarządu Banku na czas trwania wspólnej trzyletniej kadencji, która rozpoczęła bieg w dniu 18 czerwca 2020 roku, tj. w dniu następnym po dniu zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. Sprawozdania finansowego Banku Ochrony Środowiska S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku.

Skład Rady Nadzorczej Banku

Na dzień 31 grudnia 2020 roku skład Rady Nadzorczej przedstawiał się następująco:

- Wojciech Wardacki - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Ireneusz Purgacz - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Paweł Sałek – Sekretarz Rady Nadzorczej

Członkowie Rady Nadzorczej

- Leszek Banaszak
- Robert Czarnecki
- Janina Goss
- Marcin Jastrzębski
- Marzena Koczut (od dnia 21 grudnia 2020 roku delegowana do czasowego pełnienia obowiązków Członka Zarządu - nie dłużej niż do dnia 21 marca 2021 roku)
- Emil Ślązak
- Piotr Wróbel

Na dzień 31 grudnia 2019 roku skład Rady Nadzorczej Banku przedstawiał się następująco:

- Wojciech Wardacki – Przewodniczący
- Katarzyna Lewandowska – Wiceprzewodniczący
- Andrzej Matysiak – Sekretarz

Członkowie Rady Nadzorczej

- Iwona Duda
- Janina Goss
- Ireneusz Purgacz
- Radosław Rasała
- Piotr Sadownik
- Paweł Sałek
- Emil Ślązak

W trakcie 2020 roku w składzie Rady Nadzorczej nastąpiły zmiany wskazane poniżej:

1. Pani Iwona Duda złożyła oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A. z dniem 12 maja 2020 roku,
2. Pani Katarzyna Lewandowska złożyła oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A. z dniem 15 czerwca 2020 roku,
3. w dniu 16 czerwca 2020 roku, a następnie w dniu 15 września 2020 roku Rada Nadzorcza delegowała Pana Emila Ślązaka, Członka Rady Nadzorczej, do czasowego pełnienia obowiązków Prezesa Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. – na okres od dnia 18 czerwca 2020 roku nie dłużej niż do 16 września 2020 roku, a następnie na okres od dnia 17 września 2020 roku nie dłużej niż do dnia 16 grudnia 2020 roku. Okres oddelegowania Pana Emila Ślązaka, Członka Rady Nadzorczej do pełnienia obowiązków prezesa Zarządu uległ zakończeniu z dniem 09 listopada 2020 roku, tj. z chwilą powołania na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku Pana Wojciecha Hanna i powierzenia mu kierowania pracami Zarządu Banku,
4. w dniu 05 sierpnia 2020 roku:
  - Rada Nadzorcza wybrała Pana Ireneusza Purgacza na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej,

- Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. (zwołane na dzień 05 sierpnia 2020 roku a następnie kontynuowane po przerwie w dniach 17 i 25 sierpnia 2020 roku):
  - odwołało z dniem 05 sierpnia 2020 roku ze składu Rady Nadzorczej Pana Radosława Rasałę;
  - powołało z dniem 05 sierpnia 2020 roku do składu Rady Nadzorczej Pana Przemysława Bednarskiego;
  - powołało z dniem 05 sierpnia 2020 roku do składu Rady Nadzorczej Pana Piotra Wróbla;
  - powołało z dniem 25 sierpnia 2020 roku do składu Rady Nadzorczej Pana Marcina Jastrzębskiego,
- 5. Pan Przemysław Bednarski złożył oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka Rady Nadzorczej BOŚ S.A. z dniem 17 października 2020 roku,
- 6. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. zwołane na dzień 14 października 2020 roku i kontynuowane po przerwie w dniu 19 października 2020 roku:
  - odwołało z dniem 19 października 2020 roku Pana Andrzeja Matysiaka ze składu Rady Nadzorczej,
  - powołało z dniem 19 października 2020 roku do składu Rady Nadzorczej:
    - Pana Leszka Banaszaka,
    - Pana Roberta Czarneckiego,
    - Panią Marzenę Kocut,
- 7. w dniu 28 października 2020 roku Rada Nadzorcza wybrała Pana Pawła Sałka na Sekretarza Rady Nadzorczej,
- 8. w dniu 5 listopada 2020 roku Pan Piotr Sadownik złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej ze skutkiem na dzień zakończenia posiedzenia Rady Nadzorczej odbywającego się w dniu 6 listopada 2020 roku,
- 9. w dniu 16 grudnia 2020 roku Rada Nadzorcza podjęła decyzję o delegowaniu Pani Marzeny Kocut, Członka Rady Nadzorczej, do czasowego pełnienia obowiązków Członka Zarządu Banku - od dnia 21 grudnia 2020 roku do dnia zakończenia postępowania kwalifikacyjnego na członka Zarządu Banku, jednak nie dłużej niż do dnia 21 marca 2021 roku.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania skład Rady Nadzorczej kształtuje się w sposób następujący:

- Wojciech Wardacki - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Ireneusz Purgacz - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
- Paweł Sałek – Sekretarz Rady Nadzorczej

Członkowie Rady Nadzorczej

- Leszek Banaszak
- Robert Czarnecki
- Janina Goss
- Marcin Jastrzębski
- Emil Ślęzak
- Piotr Wróbel

Po dniu 31 grudnia 2020 roku skład Rady Nadzorczej uległ następującym zmianom:

1. W dniu 10 lutego 2021 roku Pani Marzena Kocut, z uwagi na powołania jej na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, złożyła oświadczenia o rezygnacji z funkcji Członka Rady Nadzorczej Banku Ochrony Środowiska S.A.

2. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Grupa Kapitałowa Banku Ochrony Środowiska S.A. sporządziła również skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku, które zostało w dniu 28 kwietnia 2021 roku zatwierdzone przez Zarząd do publikacji w dniu 29 kwietnia 2021 roku.

3. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu sprawozdania finansowego

3.1. Podstawa sporządzenia i oświadczenie o zgodności

Roczne sprawozdanie finansowe Banku obejmuje:

- rachunek zysków i strat za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2019 roku,
- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy, zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku,
- dodatkowe noty objaśniające.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (UE), obowiązującymi na dzień sprawozdawczy tj. 31 grudnia 2020 roku, przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego okresów z zachowaniem koncepcji kosztu historycznego, za wyjątkiem następujących pozycji wycenianych wg wartości godziwej:

Sposób ujęcia zmian wartości godziwej przez:

Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	wynik finansowy
Pochodne instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	wynik finansowy
Należności od klientów, których przepływy pieniężne nie spełniają testu przepływów pieniężnych	wynik finansowy
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe utrzymywane w modelu biznesowym, którego celem jest uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych lub sprzedaż	inne dochody całkowite
Inwestycyjne kapitałowe papiery wartościowe	inne dochody całkowite

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF).

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Banku zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznych sprawozdań finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku, z wyjątkiem zmiany zastosowanej od dnia 01 stycznia 2020 roku, dotyczącej ujmowania i wyceny spółek zależnych, której wpływ zaprezentowano w nocie 3.2. *Porównywalność z danymi okresu poprzedniego*, sprawozdania finansowego Banku.

Od dnia 01 stycznia 2020 roku Bank ujmuje inwestycje w podmioty zależne przy użyciu metody praw własności.

W okresach wcześniejszych inwestycje w podmioty zależne ujmowane były wg kosztu nabycia.

Zmiana zasad wyceny spółek zależnych związana jest z prowadzoną, zgodnie ze Strategią Banku, konsolidacją grupy kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. i w ocenie Zarządu lepiej odzwierciedla wartość inwestycji w spółki zależne, w jednostkowym sprawozdaniu Banku.

Niniejsze roczne sprawozdanie finansowe jest sporządzone w złotych polskich (zł), w zaokrągleniu do tysiąca złotych (tys. zł).

3.2. Porównywalność z danymi okresu poprzedniego

W związku ze zmianą Polityki Rachunkowości w zakresie metody wyceny inwestycji w jednostkach zależnych, opisaną w notcie 3.11 Inwestycje w jednostkach zależnych, Bank dokonał przekształcenia danych porównawczych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku, ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

W sprawozdaniu finansowym za 2020 rok dokonano zmiany prezentacji kosztów związanych z ryzykiem prawnym związanym z kredytami walutowymi polegającej na wyodrębnieniu ich do osobnej linii w rachunku zysków i strat, z uwagi na wzrost wartości tej pozycji i jej wagi w sprawozdaniu.

Przekształcony roczny rachunek zysków i strat Banku

Działalność kontynuowana	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2019	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunkowości i prezentacji	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2019
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, tym:	628 490	-	628 490
aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	529 353	-	529 353
aktywa wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	95 718	-	95 718
aktywa finansowe wyceniane obowiązkowo wg wartości godziwej przez wynik finansowy	3 419	-	3 419
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:	- 215 201	-	- 215 201
zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	- 206 429	-	- 206 429
zobowiązania finansowe wyceniane obowiązkowo wg wartości godziwej przez wynik finansowy	- 8 772	-	- 8 772
Wynik z tytułu odsetek	413 289	-	413 289
Przychody z tytułu opłat i prowizji	74 176	-	74 176
Koszty z tytułu opłat i prowizji	- 12 583	-	- 12 583
Wynik z tytułu opłat i prowizji	61 593	-	61 593
Przychody z tytułu dywidend	6 277	-	6 277
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)	15 910	-	15 910
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	582	-	582
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	- 42	-	- 42
Wynik z pozycji wymiany	16 725	-	16 725
Pozostałe przychody operacyjne	20 732	- 11 307	9 425
Pozostałe koszty operacyjne	- 33 688	21 221	- 12 467
Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	-	- 21 221	- 21 221
Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	- 100 773	-	- 100 773
Ogólne koszty administracyjne	- 285 871	-	- 285 871
Udział w zyskach (stratach) jednostek zależnych wycenianych metodą praw własności	-	2 712	2 712
Zysk brutto	114 734	- 8 595	106 139
Obciążenia podatkowe	- 34 072	-	- 34 072
Zysk netto	80 662	- 8 595	72 067

Przekształcone roczne sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku

Działalność kontynuowana	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2019	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunkowości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2019
Zysk netto	80 662	- 8 595	72 067
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat:	- 9 599	-	- 9 599
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite brutto	- 11 850	-	- 11 850
Podatek odroczony	2 251	-	2 251
Pozycje, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat:	- 96	-	- 96
Wartość godziwa instrumentów kapitałowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite brutto	- 16	-	- 16
Podatek odroczony	3	-	3
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	- 103	-	- 103
Podatek odroczony	20	-	20
Całkowity dochód ogółem	70 967	- 8 595	62 372

Przekształcone roczne sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku

Aktywa	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2019	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunko- wości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2019	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2018	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunko- wości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym na 01-01-2019
Kasa, środki w Banku Centralnym	297 862	-	297 862	186 720	-	186 720
Należności od innych banków	148 918	-	148 918	170 494	-	170 494
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	100 513	-	100 513	68 773	-	68 773
<i>dłużne papiery wartościowe</i>	43 085	-	43 085	-	-	-
<i>instrumenty pochodne</i>	57 428	-	57 428	68 773	-	68 773
Inwestycyjne papiery wartościowe:	5 302 078	-	5 302 078	5 476 293	-	5 476 293
<i>kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite</i>	85 510	-	85 510	85 027	-	85 027
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite</i>	3 839 184	-	3 839 184	4 015 998	-	4 015 998
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu</i>	1 377 384	-	1 377 384	1 375 268	-	1 375 268
Należności od klientów, w tym:	12 029 020	-	12 029 020	11 854 887	-	11 854 887
<i>wyceniane wg zamortyzowanego kosztu</i>	11 990 735	-	11 990 735	11 750 234	-	11 750 234
<i>wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	38 285	-	38 285	104 653	-	104 653
Inwestycje w jednostkach zależnych	113 897	53 492	167 389	77 590	62 087	139 677
Wartości niematerialne	106 169	-	106 169	110 546	-	110 546
Rzeczowe aktywa trwałe	29 332	-	29 332	24 102	-	24 102
Prawo do użytkowania - leasing	73 330	-	73 330	-	-	-
Aktywa z tytułu podatku dochodowego:	104 171	-	104 171	91 934	-	91 934
<i>odroczone</i>	104 171	-	104 171	91 934	-	91 934
Inne aktywa	24 107	-	24 107	20 704	-	20 704
Aktywa razem	18 329 397	53 492	18 382 889	18 082 043	62 087	18 144 130

Zobowiązania	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2019	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunko- wości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2019	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2018	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunko- wości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym na 01-01-2019
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	595 667	-	595 667	571 784	-	571 784
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	48 741	-	48 741	53 444	-	53 444
Pochodne instrumenty zabezpieczające	16 869	-	16 869	18 298	-	18 298
Zobowiązania wobec klientów	14 886 720	-	14 886 720	14 809 321	-	14 809 321
Zobowiązania podporządkowane	370 731	-	370 731	46 590	-	46 590
Rezerwy	57 872	-	57 872	370 672	-	370 672
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego:	8 128	-	8 128	35 201	-	35 201
<i>bieżące</i>	8 128	-	8 128	4 497	-	4 497
Zobowiązania z tyt. leasingu MSSF 16	76 595	-	76 595	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	121 036	-	121 036	96 230	-	96 230
Zobowiązania razem	16 182 359	-	16 182 359	16 006 037	-	16 006 037

Kapitały	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2019	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunko- wości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2019	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31-12-2018	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunko- wości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym na 01-01-2019
Kapitał własny przypadający na udziałowców jednostki dominującej:						
Kapitał podstawowy:	1 460 364	-	1 460 364	1 460 364	-	1 460 364
<i>Kapitał zakładowy</i>	929 477	-	929 477	929 477	-	929 477
<i>Akcje własne</i>	- 1 294	-	- 1 294	- 1 294	-	- 1 294
<i>Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	532 181	-	532 181	532 181	-	532 181
Kapitał z aktualizacji wyceny	47 695	-	47 695	57 390	-	57 390
Zyski zatrzymane	638 979	53 492	692 471	558 252	62 087	620 339
Kapitał własny razem	2 147 038	53 492	2 200 530	2 076 006	62 087	2 138 093
Kapitał własny i zobowiązania razem	18 329 397	53 492	18 382 889	18 082 043	62 087	18 144 130

Przekształcone roczne sprawozdanie z przepływów pieniężnych Banku

Metoda pośrednia	Dane w opublikowanym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2019	Korekta z tyt. zmiany zasad rachunkowości	Dane po korekcie w niniejszym sprawozdaniu finansowym za okres 12 miesięcy zakończony 31-12-2019
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto	114 734	- 8 595	106 139
Korekty razem:	- 79 450	8 595	- 70 855
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-	- 2 712	- 2 712
Amortyzacja	45 962	-	45 962
Odsetki z działalności inwestycyjnej	- 55 577	-	- 55 577
Zysk / Strata na działalności inwestycyjnej	- 13	-	- 13
Odsetki z działalności finansowej	22 329	-	22 329
Dywidendy otrzymane:	- 6 277	-	- 6 277
<i>od inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	6 277	-	6 277
Zmiana stanu:	- 51 747	11 307	- 40 440
<i>należności od innych banków</i>	- 18 589	-	- 18 589
<i>papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu</i>	- 43 085	-	- 43 085
<i>aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych i zabezpieczających instrumentów finansowych</i>	5 213	-	5 213
<i>inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	44 541	-	44 541
<i>należności od klientów</i>	- 174 133	-	- 174 133
<i>innych aktywów i podatku dochodowego</i>	- 14 358	11 307	- 3 051
<i>zobowiązań wobec Banku Centralnego i innych banków</i>	23 883	-	23 883
<i>zobowiązań wobec klientów</i>	77 399	-	77 399
<i>rezerw</i>	22 568	-	22 568
<i>pozostałych zobowiązań i podatku dochodowego</i>	24 814	-	24 814
Zapłacony podatek dochodowy	- 40 404	-	- 40 404
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	35 284	-	35 284

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy	53 476	-	53 476
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	15	-	15
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	53 461	-	53 461
Wydatki	- 56 852		- 56 852
Nabycie akcji w jednostce zależnej	- 25 000	-	- 25 000
Nabycie wartości niematerialnych	- 19 208	-	- 19 208
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	- 12 644	-	- 12 644
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	- 3 376	-	- 3 376
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy	-	-	-
Wydatki	- 80 855	-	- 80 855
Wykup obligacji emitowanych przez Bank	- 46 000	-	- 46 000
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Bank, w tym:	- 19 184	-	- 19 184
<i>obligacje podporządkowane</i>	- 17 627	-	- 17 627
Raty leasingowe	- 15 671	-	- 15 671
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	- 80 855	-	- 80 855
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM	- 48 947	-	- 48 947
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	1 726 005	-	1 726 005
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU	1 677 058	-	1 677 058
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	195 497	-	195 497

3.3. Standardy i interpretacje oraz zmiany do standardów, które zostały po raz pierwszy zastosowane w 2020 roku

MSSF	Charakter zmian	Obowiązujące od	Wpływ na Bank
Założenia koncepcyjne sprawozdawczości finansowej.	<p>Założenia koncepcyjne zostały opublikowane przez RMSR w marcu 2018 roku. Jest to dokument, który przedstawia w kompleksowy sposób zagadnienia dotyczące sprawozdawczości finansowej, zasady wyznaczania standardów i wytyczne dla podmiotów opracowujących spójne polityki rachunkowości oraz ułatwia zrozumienie i interpretację standardów. Założenia koncepcyjne obejmują nowe pojęcia, zaktualizowane definicje i kryteria ujmowania aktywów i zobowiązań oraz objaśnienia istotnych pojęć. Dokument składa się z 8 rozdziałów.</p> <p>Założenia koncepcyjne zostały opublikowane wraz z uzasadnieniem zmian. Rada opublikowała ponadto odrębny dokument pt. „Zmiany do odniesień do Założeń koncepcyjnych w Standardach MSSF” (Amendments to References to the Conceptual Framework in IFRS Standards), który przedstawia zmiany do standardów w celu aktualizacji odniesień do Założeń koncepcyjnych. W większości przypadków zaktualizowano odniesienia w standardach w celu odzwierciedlenia odniesień do Założeń koncepcyjnych.</p>	01 stycznia 2020 roku lub po tej dacie	Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSSF 3 Połączenia przedsiębiorstw	W wyniku zmiany do MSSF 3 zmodyfikowana została definicja „przedsięwzięcia”. Aktualnie wprowadzona definicja została zawężona i prawdopodobnie spowoduje, że więcej transakcji przejęć zostanie zakwalifikowanych jako nabycie aktywów.	01 stycznia 2020 roku	Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych oraz MSR 8 Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów	Rada opublikowała nową definicję terminu „istotność”. Zmiany do MSR 1 i MSR 8 doprecyzowują definicję istotności i zwiększają spójność pomiędzy standardami.	01 stycznia 2020 roku	Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe

<p>Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”</p>	<p>Reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej (Zmiany MSSF 9, MSR 39 oraz MSSF 7), dotycząca konsekwencji, jakie dla sprawozdawczości finansowej ma reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej dokonana w okresie przed zastąpieniem istniejącego wskaźnika referencyjnego alternatywną stopą referencyjną. Wprowadzone zmiany przewidują tymczasowe i wąskie odstępstwa od wymogów rachunkowości zabezpieczeń zawartych w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości (MSR) 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena oraz Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 9 Instrumenty finansowe, dzięki którym to odstępstwom przedsiębiorstwa mogą nadal spełniać obowiązujące wymogi, przy założeniu, że istniejące wskaźniki referencyjne stopy procentowej nie ulegają zmianie w następstwie przeprowadzonej reformy oprocentowania depozytów międzybankowych</p>	<p>01 stycznia 2020 roku</p>	<p>Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe</p>
---	---	------------------------------	--

3.4. Kontynuacja działalności

Ze względu na powstanie straty bilansowej w 2015 roku oraz w związku wymaganiami określonymi w art. 142 Prawa bankowego, w dniu 30 marca 2016 roku Bank przekazał do Komisji Nadzoru Finansowego zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku Program Postępowania Naprawczego BOŚ S.A. (PPN). Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała wyżej wymieniony program, z uwzględnieniem uwag i informacji Komisji przedstawionych w piśmie przesłanym do Banku w dniu 14 grudnia 2016 roku.

Bank przeprowadził podwyższenie kapitału zakładowego w 2016 roku o 400 mln zł i w 2018 roku o kwotę 300,7 mln zł.

W dniu 23 lutego 2018 roku Bank złożył do KNF zaktualizowaną wersję PPN. Weryfikacja PPN wynikała z braku spełnienia warunków brzegowych dokumentu zaakceptowanego przez KNF w grudniu 2016 roku, co oznaczało konieczność ponownej analizy założeń przyjętych w obszarze modelu biznesowego oraz kosztów ryzyka. Zmiany dotyczyły głównie modyfikacji modelu biznesowego Banku w kierunku specjalizacji zgodnej z misją Banku, weryfikacji ścieżki odpisów w zakresie obszaru ryzyka kredytowego związanej z korektą modelu biznesowego oraz aktualizacji elementów związanych z adekwatnością kapitałową.

Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała zaktualizowaną wersję PPN w dniu 24 maja 2018 roku.

Okres realizacji działań restrukturyzacyjnych realizowanych przez Bank w ramach PPN został określony na lata 2018 - 2021. Bank opracował Ramową Strategię działania BOŚ S.A., przy zachowaniu spójności z PPN pod względem założeń, kierunków i planowanych do osiągnięcia celów.

Główne założenia Strategii zostały przekazane do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego w dniu 20 kwietnia 2016 roku, natomiast raport dot. modyfikacji Głównych założeń Strategii w dniu 22 marca 2018 roku, a w dniu 28 listopada 2018 roku raport bieżący o aktualizacji Strategii. Punktem wyjścia do aktualizacji Strategii były sprzyjające uwarunkowania rynkowe i makroekonomiczne, a także zmiana modelu biznesowego Banku.

W aktualizacji Ramowej Strategii Rozwoju BOŚ zakłada się:

1. ewolucję modelu biznesowego w kierunku koncentracji na bankowości instytucjonalnej, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstwach, przy jednoczesnym sprofilowaniu oferty dla Klientów indywidualnych - związaną ze specjalizacją w zakresie ekologii i wykorzystaniem potencjału na rynku finansowania przedsięwzięć proekologicznych,
2. przejście z etapu działań stabilizacyjnych i naprawczych mających miejsce w latach 2016-2018 do etapu rozwoju biznesu, związanego z implementacją nowego modelu biznesowego oraz nowej roli Banku w rządowych działaniach na rzecz ochrony środowiska,
3. wykorzystanie sprzyjających czynników wzrostu inwestycji proekologicznych, poprzez finansowanie projektów proekologicznych i sprawną dystrybucję środków przeznaczonych na działania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważony rozwój.

W dniu 17 lipca 2020 roku do Banku wpłynęła decyzja Komisji Nadzoru Finansowego w związku z wszczętym z urzędu w dniu 12 maja przez KNF postępowaniem administracyjnym w przedmiocie nakazania opracowania grupowego planu naprawy Banku Ochrony Środowiska S.A. – na podstawie art. 141n ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku. Natomiast, w dniu 20 lipca 2020 roku do Banku wpłynęła druga decyzja KNF w związku z wszczętym z urzędu w dniu 12 maja przez KNF postępowaniem administracyjnym w przedmiocie ograniczenia zakresu podmiotowego grupowego planu naprawy do podmiotów wchodzących w skład Grupy BOŚ (tj. Bank Ochrony Środowiska S.A., Dom Maklerski S.A., BOŚ Leasing EKO-Profit S.A. oraz MS Wind sp. z o.o.).

Komisja uznała za najwłaściwsze rozwiązanie – zobowiązanie BOŚ S.A. do opracowania grupowego planu naprawy, o którym mowa w rozdziale XII znowelizowanej ustawy Prawo Bankowe. Jego zatwierdzenie przez Komisję, jednocześnie oznacza zakończenie obowiązków płynących z działań sanacyjnych realizowanych w ramach dotychczasowej formuły tj. programu postępowania naprawczego realizowanego na podstawie art. 142 ust. 1 Prawa bankowego w brzmieniu obowiązującym do 08 października 2016 roku, zgodnie art. 381 ust. 4 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji.

Bank opracował Grupowy Plan Naprawy i przedłożył go Komisji Nadzoru Finansowego w październiku 2020 roku. Komisja Nadzoru Finansowego w piśmie z dnia 21 stycznia 2021 roku, w związku z postępowaniem administracyjnym w przedmiocie zatwierdzenia Grupowego Planu Naprawy dla BOŚ S.A., wezwała Bank do uzupełnienia oraz zmiany Grupowego Planu Naprawy, w tym przyjęcie jako punkt wyjścia zaudytowanych danych finansowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku.

W okresie pandemii COVID-19, Bank utrzymał pełną zdolność operacyjną w 2020 roku oraz utrzymał wskaźniki bezpieczeństwa na poziomie znacząco przewyższającym minimalne poziomy regulacyjne i nie odnotował znaczącego wpływu pandemii COVID-19 na płynność i adekwatność kapitałową. Decyzje Rady Polityki Pieniężnej o obniżce stóp procentowych łącznie o 140 punktów bazowych z dnia 17 marca, 8 kwietnia oraz 28 maja 2020 roku miały negatywny wpływ na wynik odsetkowy Banku w 2020 roku, który obniżył się o 46 mln zł w stosunku do 2019 roku.

Ujemny wpływ na wynik finansowy Banku miał również fakt ujęcia rezerwy na ryzyko związane z kredytami hipotecznymi denominowanymi lub indeksowanymi do waluty obcej. W efekcie Bank odnotował stratę bilansową w kwocie -310 298 tys. zł. Pomimo odnotowania straty bilansowej Bank utrzymuje wskaźniki adekwatności kapitałowej Tier 1 na poziomie 13,17% oraz TCR na poziomie 14,98%. W obydwu przypadkach wartości utrzymywały się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego (szczegółowe informacje są podane w nocie 5.3). Płynność finansowa Banku kształtuje się na poziomie odpowiednim i przekraczającym wymagania nadzorcze (szczegółowe informacje są podane w nocie 6.2.1).

Biorąc pod uwagę opisane czynniki, na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź ograniczenia dotychczasowej działalności.

3.5. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych

Segment operacyjny jest częścią BOŚ S.A. prowadzącą działalność gospodarczą:

1. w wyniku której uzyskiwane są przychody i ponoszone koszty,
2. której wyniki są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w jednostce oraz wykorzystujący te wyniki przy podejmowaniu decyzji o zasobach,
3. dla której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów jest oparta na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej.

Zgodnie z MSSF 8 Bank wyodrębnił następujące segmenty operacyjne:

1. pion klienta instytucjonalnego,
2. pion klienta indywidualnego,
3. działalność skarbową i inwestycyjną,
4. pozostałe (nieulokowane w segmentach).

Bank nie prowadzi działalności zdywersyfikowanej pod względem geograficznym. Szczegółowy opis zasad sprawozdawczości według segmentów przedstawiono w nocie 48.

3.6. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym wycenia się w walucie funkcjonalnej, która jest walutą podstawowego środowiska gospodarczego, w którym Bank prowadzi działalność.

Walutą funkcjonalną Banku jest złoty polski.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji, a wynik tego przeliczenia jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane/indeksowane do walut obcych, przeliczane są po kursie obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego.

Aktywa i zobowiązania o charakterze niepieniężnym wyceniane wg wartości godziwej, przeliczane są wg kursu obowiązującego w dniu dokonania wyceny.

Aktywa i zobowiązania o charakterze niepieniężnym wyceniane wg kosztu nabycia, przeliczane są wg kursu obowiązującego w dniu powstania tych pozycji.

3.7. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz oprocentowanych aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne dochody całkowite lub przez wynik finansowy.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Bank szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego (np. opcje wcześniejszej spłaty niepodlegające wydzieleniu), nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych

strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek od wartości netto tych aktywów wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

3.8. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji dotyczące należności od klientów ujmuje się jako element przychodu odsetkowego wg metody efektywnej stopy procentowej. Opłaty i prowizje za udzielenie kredytu, pobrane przed jego uruchomieniem, podlegają odroczeniu do momentu wypłaty klientowi środków pieniężnych. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód po zakończeniu organizacji konsorcjum, jeżeli Bank nie zachował dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachował część o tej samej efektywnej stopie procentowej co inni uczestnicy.

Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo w momencie przeniesienia przyrzeczonych towarów lub usług na klienta. W przypadku opłat i prowizji z tytułu przyznanych limitów kredytowych rozpoznanie przychodu następuje z upływem czasu dostępności tych limitów.

Koszty z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zgodnie z zasadą memoriału, tj. w momencie otrzymania usług od dostawcy, przy czym koszty z tytułu opłat obowiązkowych wynikających z przepisów prawnych ujmowane są w momencie powstania zobowiązania do zapłaty.

3.9. Zasady ujmowania przychodów i kosztów związanych z bancassurance

Bank ujmuje i rozlicza przychody i koszty z tytułu oferowanych produktów ubezpieczeniowych zgodnie z treścią ekonomiczną tych produktów. Ze względu na treść ekonomiczną Bank rozróżnia opłaty stanowiące:

1. integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego dodatkowo instrumentu finansowego,
2. wynagrodzenie za wykonanie dodatkowych czynności już po sprzedaży produktu ubezpieczeniowego,
3. wynagrodzenie otrzymywane z tytułu świadczenia usług pośrednictwa ubezpieczeniowego.

Otrzymane lub należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego wraz z instrumentem finansowym, gdy produkt ubezpieczeniowy jest bezpośrednio powiązany z instrumentem finansowym, stanowi integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego i rozliczane jest w czasie jako integralna część stopy procentowej oraz ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji przychody z tytułu odsetek.

Bezpośrednie powiązanie występuje w szczególności, gdy jest spełniony co najmniej jeden z dwóch warunków:

1. instrument finansowy jest oferowany przez Bank zawsze z produktem ubezpieczeniowym, tj. obydwie transakcje zostały zawarte w tym samym czasie lub zostały zawarte w sekwencji, w której każda kolejna transakcja wynika z poprzedniej,
2. produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Bank wyłącznie z instrumentem finansowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez połączanego zakupu finansowego.

Przy braku spełnienia jednego z warunków dokonywana jest szczegółowa analiza treści ekonomicznej produktu ubezpieczeniowego pod kątem spełnienia kryteriów niezależności umów ubezpieczenia od oferowanych instrumentów finansowych. Analiza bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym może skutkować podziałem produktu złożonego, tj.: wydzieleniem wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej produktu ubezpieczeniowego sprzedawanego łącznie z tym instrumentem. W takim przypadku wynagrodzenie należne Bankowi z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego jest dzielone

między część stanowiącą element amortyzowanego kosztu instrumentu finansowego oraz część stanowiącą wynagrodzenie za wykonanie czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego.

Podział wynagrodzenia dokonywany jest proporcjonalnie do wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości. Wartość godziwą instrumentu finansowego wylicza się metodą dochodową, opartą na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą, z uwzględnieniem bieżących danych na temat dochodowości i kosztowości produktu. Wartość godziwą usługi pośrednictwa wylicza się metodą rynkową przy wykorzystaniu cen i innych odpowiednich informacji generowanych przez identyczne lub porównywalne transakcje rynkowe.

Wynagrodzenie z tytułu wykonania usługi pośrednictwa Bank ujmuje w przychodach z tytułu prowizji w momencie sprzedaży produktu ubezpieczeniowego lub jego odnowienia. Przychody z tytułu wynagrodzenia za sprzedaż produktów ubezpieczeniowych pomniejszane są o rezerwę na oszacowaną przez Bank wartość procentową zwrotów dokonywanych w okresach po sprzedaży produktu ubezpieczeniowego (np. z tytułu rezygnacji przez klienta z ubezpieczenia). Jeżeli w okresie umowy ubezpieczenia Bank otrzymuje wynagrodzenie z tytułu wykonywania czynności/usług wynikających z zaoferowanego produktu ubezpieczeniowego lub jeśli ich wykonywanie jest prawdopodobne, Bank rozlicza to wynagrodzenie w okresie obowiązywania umowy, przy uwzględnieniu zasady współmierności przychodów i kosztów. Wynagrodzenie to ujmowane jest w przychodach z tytułu prowizji z zachowaniem zasady określenia stopnia zaawansowania czynności/usług. W przypadku, gdy nie jest możliwe dokładne określenie liczby działań wykonywanych przez Bank w określonym przedziale czasu, Bank rozlicza wynagrodzenie liniowo w okresie życia produktu ubezpieczeniowego, o ile nie istnieją dowody, że inna metoda rozliczenia lepiej zobrazuje stopień zaawansowania prac.

Wysokość przewidywanych zwrotów oraz proporcje podziału przychodów ze względu na ich treść ekonomiczną jest weryfikowana każdorazowo po powzięciu informacji o istotnych zmianach w tym zakresie, nie rzadziej niż na dzień bilansowy.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów jako:

1. element amortyzowanego kosztu instrumentu finansowego, jeżeli całość przychodów związanych ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego będzie rozliczana metodą efektywnej stopy procentowej,
2. odpowiednio w proporcji zastosowanej przy podziale przychodów na rozpoznawane w ramach kalkulacji kosztu amortyzowanego i przychodów rozpoznawanych jednorazowo lub rozliczanych w czasie, jeżeli dokonano podziału wynagrodzenia.

Koszty stałe lub niepowiązane bezpośrednio ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych lub instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

3.10. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się w celu kompensowania zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanych i pozycji zabezpieczających.

Na podstawie przepisów przejściowych MSSF 9, Bank podjął decyzję o kontynuacji zasad MSR 39 w zakresie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń.

Bank może podjąć decyzję o przejściu na stosowanie wymogów MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w terminie późniejszym. Zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń zawartymi w MSSF 9, w przypadku wdrożenia w Banku kolejnej rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub przepływów pieniężnych konieczne jest stosowanie wymogów zawartych w MSSF 9.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń pod warunkiem spełnienia wszystkich poniższych kryteriów, określonych w MSR 39:

1. w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem przez Bank oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia; dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób, w jaki Bank będzie oceniał efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

2. oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
3. efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa pozycji zabezpieczanej oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione,
4. zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenia zostało ustanowione.

Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w BOŚ S.A.

Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się w ramach obowiązującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem.

Bank wykorzystuje rachunkowość zabezpieczeń przy zabezpieczaniu wartości godziwej instrumentów finansowych. Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, albo uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów lub zobowiązania, albo uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej spełniające w danym okresie warunki rachunkowości zabezpieczeń Bank ujmuje w sposób następujący:

- a. zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (tj. instrumentu pochodnego wyznaczonego i kwalifikującego się jako zabezpieczenie wartości godziwej) ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- b. zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat,
- c. odsetki od zabezpieczających instrumentów pochodnych prezentowane są w tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowane są odsetki od instrumentów zabezpieczanych, tj. w wyniku odsetkowym,
- d. wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Bank zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń w przypadku wygaśnięcia, sprzedaży, rozwiązania lub wykonania instrumentu zabezpieczającego/zabezpieczanego, albo gdy powiązanie zabezpieczające przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń. Przy zaprzestaniu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wycena pozycji zabezpieczanych, które podlegają wycenie wg zamortyzowanego kosztu (bez stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń), przypisana zabezpieczanemu ryzyku, ujęta w okresach, kiedy zabezpieczenie było efektywne, podlega rozliczaniu do rachunku zysków i strat.

Bank nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

3.11. Inwestycje w jednostkach zależnych

W 2020 roku Bank zmienił podejście do ujmowania i wyceny w księgach Banku inwestycji w podmioty zależne.

Inwestycje w podmioty zależne ujmowane są i wyceniane przy użyciu metody praw własności określonej w MSR 28, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Zmiana zasad wyceny spółek zależnych związana była z prowadzoną, zgodnie ze Strategią Banku, konsolidacją grupy kapitałowej Banku Ochrony Środowiska SA. W wymiarze formalno-prawnym realizowana jest ona poprzez połączenia spółek zależnych, w wymiarze biznesowym poprzez koncentrację wysiłków spółek zależnych na rynku kapitałowym oraz leasingowym i doradztwa w zakresie finansowania działań ekologicznych. Zgodnie ze stanem na 30 czerwca 2020 roku w skład grupy kapitałowej Banku Ochrony Środowiska SA wchodziły dwie spółki zależne bezpośrednio, tj. Dom Maklerski SA i BOŚ Leasing EkoProfit SA, oraz jedna spółka zależna pośrednio MS WIND sp. z o. o. (spółka zależna bezpośrednio od BOŚ Leasing EkoProfit SA).

Wszystkie spółki zależne Bank kontroluje w pełni jako 100% akcjonariusz.

Bank na bieżąco ponosi ryzyko gospodarcze związane z funkcjonowaniem spółek zależnych związane z transakcjami wzajemnymi, w tym udzielonym finansowaniem, otrzymywanymi depozytami, synergia wspólnych działań biznesowych.

3.12. Aktywa i zobowiązania finansowe

Początkowe ujęcie

Bank ujmuje składnik aktywów i zobowiązań finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy, gdy staje się związany postanowieniami umowy o ten instrument finansowy. Ujęcie aktywów finansowych następuje wtedy, gdy Bank nabywa prawo do otrzymania przepływów pieniężnych, a zobowiązań finansowych wtedy, gdy ma obowiązek dokonać wypłaty środków pieniężnych. Przy początkowym ujęciu składniki aktywów i zobowiązań finansowych podlegają klasyfikacji do odpowiedniej kategorii wyceny.

Wycena przy początkowym ujęciu składników aktywów i zobowiązań finansowych następuje wg wartości godziwej, która w przypadku pozycji niewycenianych wg wartości godziwej w okresach późniejszych jest powiększana lub zmniejszana o koszty bezpośrednie zawarcia transakcji.

Wycena aktywów finansowych po okresie początkowego ujęcia

Po okresie początkowego ujęcia Bank dokonuje wyceny składników aktywów finansowych zgodnie z zasadami klasyfikacji, wg metody zamortyzowanego kosztu lub wg wartości godziwej.

Zamortyzowany koszt to kwota, w której składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w momencie początkowego ujęcia, pomniejszona o spłaty kapitału oraz powiększona lub pomniejszona o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic pomiędzy wartością początkową, a wartością w terminie wymagalności oraz pomniejszona o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości. W zamortyzowanym koszcie uwzględnia się odsetki karne.

Wycena wg wartości godziwej polega na ustaleniu wartości, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. cena wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny.

Klasyfikacja i wycena aktywów finansowych

Zgodnie z MSSF 9 aktywa finansowe są klasyfikowane do odpowiedniego modelu wyceny w momencie początkowego ujęcia. Aktywa finansowe Banku są zaklasyfikowane do następujących kategorii wyceny:

1. Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu,
2. Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
3. Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy,
4. Aktywa finansowe wyceniane wg opcji wartość godziwa przez wynik finansowy.

Klasyfikacja do odpowiedniej kategorii wyceny następuje w oparciu o:

1. Model biznesowy, w ramach którego aktywa finansowe są zarządzane oraz
2. Test charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych („Test SPPI” – ang. Solely Payment of Principal and Interest).

Modele biznesowe

Zdefiniowanie istniejących modeli biznesowych dokonywane jest przez kluczowe kierownictwo Banku. Identyfikowane modele biznesowe odzwierciedlają prowadzoną działalność operacyjną, tj. sposób zarządzania określoną grupą aktywów oraz cel, dla którego aktywa powstały lub zostały nabyte. Poszczególne zidentyfikowane modele biznesowe stanowią grupy aktywów, które są wspólnie zarządzane, oceniane i raportowane.

Identyfikując modele biznesowe dla poszczególnych grup aktywów finansowych, bierze się pod uwagę przesłanki jakościowe oraz kryteria ilościowe.

Przesłanki jakościowe

Przesłanki jakościowe obejmują analizę i ocenę:

1. celu biznesowego, dla którego aktywa powstały lub zostały nabyte,
2. sposobu, w jaki wyniki na aktywach w ramach danego modelu biznesowego są oceniane i raportowane do kluczowego kierownictwa Banku oraz prezentowane w ramach sprawozdawczości zewnętrznej,
3. przyczyny podejmowanych decyzji o sprzedaży aktywów finansowych,
4. rozwiązań i struktur organizacyjnych w ramach, których poszczególne grupy aktywów powstają lub są nabywane,
5. rodzaju ryzyka mającego wpływ na wyniki realizowane na poszczególnych grupach aktywów,
6. sposobu, w jaki kadra zarządzająca poszczególnymi grupami aktywów jest wynagradzana, w szczególności czy wynagrodzenie opiera się w części lub całości na wartości godziwej zarządzanych aktywów.

Kryteria ilościowe

Kryteria ilościowe wykorzystywane przy identyfikacji oraz okresowej weryfikacji modeli biznesowych odnoszą się do oceny istotności i częstotliwości sprzedaży aktywów z poszczególnych modeli. Zakłada się, że w modelu biznesowym HtC sprzedaż aktywów finansowych jest dopuszczalna w szczególności w następującym przypadku:

1. w razie pogorszenia oceny odzyskiwalności przepływów pieniężnych, w celu ograniczenia skutków ryzyka kredytowego,
2. w terminie bliskim zapadalności kontraktowej,
3. sporadycznej sprzedaży (nawet jeżeli wartość sprzedanych aktywów jest znacząca),
4. nieznaczącej wartości sprzedawanych aktywów.

Brak spełnienia kryteriów ilościowych, np. znacząca i częsta sprzedaż aktywów finansowych o niepogorszonej ocenie ryzyka kredytowego, powoduje konieczność zmiany przyporządkowania całego portfela aktywów finansowych, z którego dokonywano sprzedaży, a co za tym idzie zmiany klasyfikacji tego portfela do kategorii wyceny.

W wyniku dokonanych analiz aktywa finansowe Banku zostały przyporządkowane do następujących modeli biznesowych:

1. Model HtC (ang. Held to Collect)
model, który zakłada utrzymywanie aktywów finansowych celem uzyskania korzyści ekonomicznych w postaci przepływów pieniężnych wynikających z umowy. W ramach modelu HtC utrzymywane są aktywa finansowe o charakterze kredytowym i pożyczkowym, nabyte wierzytelności w ramach usług faktoringu, dłużne papiery wartościowe nabyte w celach inwestycyjnych.
2. Model HtCS (ang. Held to Collect or Sale)
model, który zakłada utrzymywanie aktywów finansowych celem uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy i sprzedaż. W ramach modelu HtCS utrzymywane są dłużne papiery wartościowe nabyte w celu zabezpieczenia bieżących potrzeb płynności finansowej i profilu dochodowości.
3. Inne modele biznesowe
w ramach innych modeli biznesowych nabywane są aktywa o charakterze handlowym w celu osiągnięcia wyniku finansowego z tytułu zmian wartości rynkowej lub wynagrodzenia o charakterze marży handlowej. Te modele biznesowe obejmują przede wszystkim pochodne instrumenty finansowe oraz instrumenty kapitałowe.

Test SPPI

Zgodnie z wymaganiami MSSF 9 aktywa finansowe utrzymywane w ramach modelu HtC i HtCS podlegają testowi SPPI. Test SPPI powinien być przeprowadzony dla każdego aktywa finansowego w modelach HtC i HtCS na dzień początkowego ujęcia oraz gdy aktywo podlega istotnej modyfikacji.

Celem testu SPPI jest potwierdzenie, że umowne przepływy pieniężne wynikające z tych aktywów finansowych są wyłącznie spłatą kapitału i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, przy czym:

1. kapitał stanowi wartość godziwa aktywa finansowego z dnia początkowego ujęcia,
2. odsetki stanowią wynagrodzenie z tytułu wartości pieniądza w czasie, marżę za ryzyko kredytowe, ryzyko płynności, koszty administracyjne oraz marżę zysku.

Test SPPI obejmuje w szczególności analizę charakterystyki przepływów pieniężnych w związku z warunkami wcześniejszej spłaty i prolongaty, zmianą waluty aktywa finansowego, warunkami zwiększającymi zmienność przepływów pieniężnych ponad zmiany wynikające ze zmian rynkowych stóp procentowych (np. dźwignia finansowa), warunkami ograniczającymi możliwość dochodzenia roszczeń finansowych do określonego majątku dłużnika.

Zasady klasyfikacji aktywów finansowych do kategorii wyceny w oparciu o model biznesowy i test SPPI

Modele biznesowe:	Test SPPI Przepływy pieniężne są jedynie spłatą kapitału i odsetek	Test SPPI Przepływy pieniężne nie stanowią jedynie spłaty kapitału i odsetek
Model HtC	wycena wg zamortyzowanego kosztu	wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy
Model HtCS	wycena wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy
Inny model biznesowy	Test SPPI nie jest przeprowadzany; obligatoryjna wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy	

Aktywa finansowe wg kategorii wyceny

- 1. Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu**
Ta kategoria wyceny obejmuje przede wszystkim portfel należności od klientów indywidualnych i instytucjonalnych. W tej kategorii znajdują się również nabyte wierzytelności w ramach usług faktoringu, dłużne papiery wartościowe znajdujące się w portfelu inwestycyjnym utrzymywane dla uzyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych, należności od innych banków, w tym transakcje buy-sell back.
- 2. Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite**
Ta kategoria wyceny obejmuje dłużne papiery wartościowe nabyte w celu zabezpieczenia bieżących potrzeb płynności finansowej i profilu dochodowości, utrzymywane dla uzyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych i na sprzedaż, a także kapitałowe papiery wartościowe.
- 3. Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy**
Ta kategoria wyceny obejmuje pochodne instrumenty finansowe oraz dłużne papiery wartościowe nabywane w celach handlowych.
Odrębną pozycją w tej kategorii wyceny są prezentowane w należnościach od klientów kredyty, których formuła oprocentowania oparta jest o mnożnik stawki bazowej. Do tej pozycji zaliczone zostały kredyty preferencyjne udzielane ze wsparciem podmiotów sektora publicznego.

Z uwagi na toczące się dyskusje w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych zawierających m.in. mnożnik, powyższe podejście może w przyszłości ulec zmianie.

Zmiana kategorii wyceny instrumentów finansowych

Zmiana kategorii wyceny aktywów finansowych może nastąpić wyłącznie w razie zmiany modelu biznesowego. Nie stanowi zmiany modelu biznesowego zmiana zamiarów biznesowych związanych z danymi aktywami finansowymi albo zmiana przyporządkowania do poszczególnej linii biznesowej.

Zmiana kategorii wyceny aktywów finansowych wskutek zmiany modelu biznesowego ujmowana jest prospektywnie, tj. od daty tej zmiany.

Nie dokonuje się przeklasyfikowania zobowiązań finansowych.

Modyfikacja aktywów finansowych

Modyfikacja aktywów finansowych jest identyfikowana przez Bank w przypadku zmiany w umowie, na podstawie której dane aktywa finansowe powstały, wpływającej na wartość i termin przepływów pieniężnych. Zmiany przepływów pieniężnych, wynikające z pierwotnej umowy z klientem, nie są rozpoznawane jako modyfikacje. Zmiana warunków umownych spłaty może być dokonana zarówno z przyczyn dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, jak i przyczyn komercyjnych.

Bank dokonuje rozróżnienia modyfikacji aktywów finansowych na modyfikacje istotne i nieistotne.

Kryterium ilościowe

Modyfikacja istotna jest zmianą warunków umownych spłaty danego aktywa finansowego, która skutkuje powstaniem różnicy powyżej 10% pomiędzy wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmodyfikowanego aktywa finansowego zdyskontowanych oryginalną efektywną stopą procentową, a wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z aktywa finansowego przed modyfikacją zdyskontowanych tą samą stopą procentową. W przypadku modyfikacji nieistotnej różnica ta wynosi mniej niż 10%.

W przypadku aktywów finansowych ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości modyfikację istotną ze względu na przesłanki ilościowe uznaje się w razie podwyższenia kwoty finansowania w kwocie przekraczającej 50% wartości aktywa finansowego na dzień modyfikacji.

Kryterium jakościowe

Modyfikacja aktywów finansowych podejmowana w poniższych okolicznościach jest rozpoznawana jako modyfikacja istotna:

- dodanie cechy naruszającej wynik testu SPPI,
- zmiana waluty kredytu nie przewidziana w pierwotnych warunkach umownych,
- zmiana kontrahenta oznaczająca modyfikację istotną.

Modyfikacja istotna

Modyfikacja istotna powoduje wyłączenie pierwotnego aktywa z bilansu, ujęciem w rachunku zysków i strat nierozliczonych kosztów i prowizji oraz rozpoznaniem początkowym aktywa finansowego powstałego w efekcie modyfikacji. Dla aktywa zmodyfikowanego ustala się nową efektywną stopę procentową.

Modyfikacja nieistotna

Modyfikacja nieistotna nie prowadzi do wyłączenia istniejących aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Wynik z modyfikacji nieistotnej jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 wprowadził nowe podejście do szacowania strat z tytułu aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu i wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite. Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych (expected loss).

Rozpoznawanie strat oczekiwanych zależne jest od zmiany poziomu ryzyka od momentu początkowego ujęcia aktywa finansowego. Bank rozpoznaje trzy podstawowe koszyki aktywów finansowych w kontekście zmian poziomu ryzyka:

- Koszyk 1 – w którym klasyfikowane są ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, rozumianego jako wzrost prawdopodobieństwa niewypłacalności. Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy lub dacie zapadalności ekspozycji, jeżeli okres ten jest krótszy niż 12 miesięcy.
- Koszyk 2 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka, ale jeszcze nie uprawdopodobniło się zdarzenie niewywiązania się ze zobowiązania. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.
- Koszyk 3 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowały się zdarzenia niewykonania zobowiązania (zaistniała przesłanka utraty wartości). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Ponadto Bank identyfikuje aktywa POCI (ang. Purchased or Originated Credit Impaired), tj. aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe na dzień początkowego ujęcia. Dla ekspozycji klasyfikowanych jako POCI oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia.

Bank na potrzeby szacowania odpisów z tytułu utraty wartości wykorzystuje własne oszacowania parametrów ryzyka, bazujące na modelach wewnętrznych zgodnych z MSSF 9. Oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a finalna wartość strat

oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od koszyka w horyzoncie 12 miesięcy lub pozostałego czasu życia), zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Oszacowane parametry zgodnie z założeniami MSSF 9 podlegają korekcie z tytułu scenariuszy makroekonomicznych.

Wycena odpisów na oczekiwane straty kredytowe, rezerw na gwarancje finansowe i udzielone zobowiązania utworzonych w złotych oraz w walutach obcych (włączając różnice kursowe) jest odnoszona odpowiednio w koszty lub przychody Banku z tytułu odpisów i rezerw.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w bilansie w kwocie netto wyłącznie wtedy, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza rozliczyć się w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować dany składnik aktywów i uregulować zobowiązanie.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe po okresie początkowego ujęcia są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Bank wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygaśnie, tj., kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaśnie.

Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych wyceniane są wg wartości godziwej przez wynik finansowy.

Inwestycje kapitałowe

Inwestycje kapitałowe klasyfikowane są do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite. Klasyfikacja inwestycji kapitałowych do tej kategorii wyceny jest nieodwołalna. Zyski lub straty wynikające z różnicy ceny sprzedaży i ceny nabycia lub ze zmiany wartości godziwej tych inwestycji nie podlegają ujęciu w rachunku zysków i strat również w przypadku sprzedaży. W rachunku zysków i strat ujmuje się tylko przychody z tytułu otrzymanych dywidend.

Inwestycje kapitałowe zostały zaklasyfikowane do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite ze względu na ich inwestycyjny charakter oraz sposób osiągania korzyści ekonomicznych poprzez otrzymywane dywidendy.

Instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do kategorii wyceny wartości godziwej przez inne dochody całkowite wyceniane są z wykorzystaniem metody wyceny aktywów kapitałowych (capital asset pricing model). W modelu wykorzystane są prognozy finansowe poszczególnych spółek oraz rynkowe parametry takie jak: koszt kapitału i współczynnik beta wyliczone na bazie danych ze spółek porównywalnych oraz dyskonto i premia z tytułu płynności i zachowania kontroli.

Umowy sprzedaży i odkupu

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (transakcje repo, sell-buy-back) są prezentowane w sprawozdaniu finansowym jako papiery wartościowe, jeśli jednostka zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem danych papierów wartościowych. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów, w zależności od jego charakteru.

Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (transakcje reverse repo, buy-sell-back) ujmuje się jako należności od innych banków lub klientów, w zależności od ich charakteru. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży, a odkupu traktuje się jako odsetki i rozlicza metodą liniową przez okres obowiązywania umowy.

Papiery wartościowe pożyczane kontrahentom nie są wyłączone z bilansu Banku.

Pożyczonych przez Bank papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej.

Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Ryzyko i korzyści dotyczące papierów pozostają po stronie kontrahenta transakcji.

Należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z tytułu umów

W przypadku należności z tytułu dostaw i aktywów z tytułu umów Bank dokonuje wyceny oczekiwanych strat kredytowych w horyzoncie całego okresu życia tych aktywów.

3.13. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe zalicza się do „przeznaczonych do sprzedaży” i wykazuje według niższej z dwóch kwot: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansową realizuje się przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie bieżącego używania. W Banku nie występują aktywa przeznaczone do sprzedaży.

3.14. Wartości niematerialne

Licencje i oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje oraz wytworzone we własnym zakresie oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty amortyzuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania metodą liniową.

Wydatki związane z utrzymaniem programów komputerowych ujmowane są jako koszty z chwilą poniesienia lub koszty rozliczane w czasie.

Okres ekonomicznego użytkowania wartości niematerialnych zawiera się w przedziale powyżej 1 roku do 15 lat.

Nakłady na wartości niematerialne

Bank ujmuje poniesione koszty aktywa z tytułu nakładów na wartości niematerialne na etapie prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie jedynie w przypadku, gdy Bank ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika wartości niematerialnych, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac rozwojowych i użytkowaniu składnika oraz ma możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Aktywowane koszty amortyzuje się metodą liniową po zakończeniu prac rozwojowych. Szacowany okres użytkowania określony jest indywidualnie.

Testowanie utraty wartości

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej wartości niematerialnych pomniejszonej o koszty ich sprzedaży lub wartości użytkowej.

3.15. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Banku, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono. Grunty nie podlegają amortyzacji.

Amortyzację środków trwałych nalicza się metodą liniową przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

1. 40 lat - dla budynków (stawka amortyzacji 2,5%),
2. 2-12 lat - dla ulepszeń w obcym środku trwałym lub krócej, jeżeli tak wynika z umowy (stawka amortyzacji 10%),
3. 3-20 lat - dla urządzeń i środków transportu (stawka amortyzacji 10%-100%).

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się również na każdy dzień bilansowy.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego, pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży, z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

3.16. Leasing

Bank klasyfikuje jako leasing umowy, na podstawie których użytkuje lub oddaje w użytkowanie aktywa trwałe w zdefiniowanym okresie w zamian za wynagrodzenie.

Leasingodawca

Bank jako leasingodawca dokonuje klasyfikacji umowy jako leasing finansowy lub leasing operacyjny.

Jako leasing finansowy Bank klasyfikuje umowy, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy. Pozostałe umowy leasingowe klasyfikowane są jako leasing operacyjny.

Leasingobiorca

W dacie rozpoczęcia leasingu, Bank jako leasingobiorca, ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu.

Zobowiązanie wynika z bieżącej wartości przyszłych przepływów pieniężnych (płatności leasingowych z umowy leasingu), zdyskontowanych przy użyciu stopy procentowej leasingu.

Bank stosuje wyłączenia z wymogów stosowania zasad MSSF 16 dotyczące:

1. korzystania z aktywa o niskiej wartości – wartość aktywa nie przekracza kwoty 20 tys. zł,
2. korzystania z aktywa przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

W przypadku umów wyłączonych Bank nie wykazuje w bilansie prawa do korzystania z aktywa i zobowiązania wynikającego z umowy. Opłaty leasingowe, związane z tymi umowami, Bank ujmuje jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w trakcie okresu leasingu.

Ustalając okres leasingu, Bank określa nieodwołalny okres leasingu, uwzględniając okres objęty opcją przedłużenia, jeżeli Bank zakłada jej wykonanie i opcją wypowiedzenia leasingu, jeżeli Bank zakłada brak jej wykonania.

Bank aktualizuje okres leasingu, gdy zajdzie zmiana dotycząca nieodwołalnego okresu leasingu.

Po dacie rozpoczęcia leasingu, Bank wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania według kosztu:

1. pomniejszonego o łączne odpisy amortyzacyjne i łączne straty z tytułu utraty wartości oraz
2. skorygowanego z tytułu aktualizacji wyceny zobowiązania z tytułu leasingu.

Po dacie rozpoczęcia leasingu, Bank wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu poprzez:

1. zwiększenie wartości bilansowej w celu odzwierciedlenia kosztów odsetkowych od zobowiązania z tytułu leasingu,

2. zmniejszenie wartości bilansowej w celu uwzględnienia zapłaconych opłat leasingowych,
3. zaktualizowanie wyceny wartości bilansowej w celu uwzględnienia ponownej oceny lub zmiany leasingu, lub w celu uwzględnienia zaktualizowanych stałych opłat leasingowych.

Bank ujmuje zmianę leasingu jako odrębny leasing, jeżeli:

1. zmiana zwiększa zakres leasingu poprzez przyznanie prawa do użytkowania jednego lub większej liczby bazowego składnika aktywów oraz
2. wynagrodzenie za leasing zwiększa się o kwotę współmierną do ceny jednostkowej za zwiększenie zakresu.

W przypadku zmiany leasingu, która nie jest ujmowana jako odrębny leasing, Bank aktualizuje wycenę zobowiązania poprzez zdyskontowanie zaktualizowanych opłat leasingowych z zastosowaniem zaktualizowanej stopy dyskontowej i ujmuje aktualizację poprzez:

1. zmniejszenie wartości bilansowej składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w celu uwzględnienia częściowego lub całkowitego zakończenia leasingu w przypadku zmian, które zmniejszają zakres leasingu,
2. skorygowanie składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w odniesieniu do pozostałych zmian leasingu.

3.17. Odroczony podatek dochodowy

Na potrzeby sprawozdania finansowego podatek odroczony obliczany jest metodą zobowiązań bilansowych. Bank tworzy rezerwę i aktywa na przejściowe różnice z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wywołane odmiennością momentu uznawania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione, zgodnie ze stosowanymi zasadami rachunkowości i przepisami o podatku dochodowym od osób prawnych.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu aktualizacji wyceny pewnych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów pochodnych, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych do odliczenia.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości z wyjątkiem:

1. sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
2. w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, gdy jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych z wyjątkiem, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która:

1. nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz
2. nie wpływa w momencie przeprowadzania transakcji na wynik finansowy brutto ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową).

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach jest ujmowany również w pozostałych całkowitych dochodach.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do

przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

3.18. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi wycenia się na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy i jest zwracana na rachunek właściciela przejętego majątku po pomniejszeniu o koszty poniesione w związku z przejęciem, przechowaniem i wyceną.

W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest niższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie kredytobiorcy wobec Banku, które może podlegać restrukturyzacji lub windykacji.

W Banku nie występują aktywa przejęte za długi.

3.19. Przedpłaty, rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Przedpłaty dotyczą kosztów poniesionych w bieżącym roku obrotowym, a dotyczących okresów przyszłych. Są one ujmowane w bilansie, w pozycji inne aktywa.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów to koszty dotyczące bieżącego okresu, które będą poniesione przez Bank w okresach przyszłych. Bierne międzyokresowe rozliczenia kosztów oraz przychody przyszłych okresów są prezentowane w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

3.20. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Bank tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych ustalone w oparciu o oszacowania tego rodzaju zobowiązań na podstawie modelu aktuarialnego. Stosowany przez jednostkę model aktuarialny, w celu ustalenia wartości bieżącej swoich zobowiązań z tytułu określonych świadczeń oraz związanych z nimi kosztów bieżącego zatrudnienia oraz tam, gdzie ma to zastosowanie kosztów przeszłego zatrudnienia, wykorzystuje metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych (czasami znaną pod nazwą metody świadczeń narosłych w stosunku do stażu pracy lub metody „świadczenie/staż pracy”), każdy okres wykonywania pracy jest postrzegany jako powodujący powstanie dodatkowej jednostki uprawnienia do świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczeń wyliczana jest oddzielnie przed wejściem w skład ostatecznego zobowiązania.

Zyski i straty aktuarialne ujmowane są w całości w innych dochodach całkowitych.

3.21. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

1. na dzień bilansowy Bank posiada obecny, prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek wydatkowania środków, wynikający ze zdarzeń przeszłych, przy czym do określenia istnienia tego obowiązku wykorzystywane są opinie prawne,
2. gdy prawdopodobieństwo zaistnienia wydatku z tytułu zaspokojenia roszczeń jest wyższe niż prawdopodobieństwo braku takiego wydatku oraz
3. gdy wielkość tego wydatku można wiarygodnie oszacować.

Rezerwy wyceniane są w bieżącej wartości wydatków, które jak się oczekuje będą niezbędne do wypełnienia obowiązku, z uwzględnieniem wartości pieniądza w czasie (jeśli jest to istotne) oraz ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. W przypadku dyskontowania kwoty przewidywanego wydatku, wzrost rezerwy spowodowany upływem czasu wykazuje się jako koszt z tytułu odsetek.

3.22. Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem Banku.

Kapitał podstawowy

Na kapitał podstawowy składa się zarejestrowany kapitał zakładowy i kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej, pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

Akcje własne

W przypadku wykupu akcji własnych, kwota zapłaty za akcje własne obciąża kapitał własny i jest wykazywana w bilansie w odrębnej pozycji „Akcje własne”.

Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych klasyfikowanych do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wynikającą z ich wyceny oraz podatek odroczone od pozycji ujętych w kapitale z aktualizacji wyceny, zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym (rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych) z tytułu efektywnej części zabezpieczenia oraz zyski i straty związane z instrumentem zabezpieczanym wycenianym wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite (rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej), wynikające z innych czynników niż zabezpieczane, a także zyski i straty aktuarialne w programie określonych świadczeń.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują niepodzielony wynik finansowy oraz pozostałe kapitały, tj. pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe oraz fundusz ogólnego ryzyka.

Pozostałe kapitały tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub przepisach prawa.

3.23. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje wymagalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę, środki w bankach centralnych o możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa.

3.24. Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane, a także zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Bank

MSSF	Charakter zmian	Data wejścia w życie w UE / zatwierdzenia przez UE	Wpływ na Bank
Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 15 - reforma IBOR - faza II	Przepisy opublikowane w ramach Fazy 2 reformy IBOR dotyczą: - zmian przepływów pieniężnych, wynikających z umów – dodanie do MSSF 9 rozwiązania, które umożliwi ujęcie modyfikacji umownych przepływów pieniężnych ze względu na reformę IBOR poprzez aktualizację efektywnej stopy procentowej kontraktu w celu odzwierciedlenia przejścia na alternatywną stopę referencyjną (nie będzie obowiązku zaprzestania ujmowania lub korygowania wartości bilansowej instrumentów finansowych); analogiczne rozwiązanie dotyczy MSSF 16 w zakresie ujęcia przez leasingobiorców modyfikacji leasingu; - rachunkowości zabezpieczeń - nie będzie konieczności zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń tylko ze względu na zmiany wymagane przez reformę, jeśli zabezpieczenie spełnia inne kryteria rachunkowości zabezpieczeń; i - ujawnień - spółki będą zobowiązane do ujawnienia informacji o nowych ryzykach wynikających z reformy oraz o tym, jak zarządza przejściem na alternatywne stopy referencyjne.	01 stycznia 2021 roku / 15 stycznia 2021 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe - odroczenie MSSF 19	Zmiany przewidują dwa opcjonalne rozwiązania w celu zmniejszenia wpływu różnych dat wejścia w życie MSSF 9 i MSSF 17.	01 stycznia 2021 roku / 15 grudnia 2020 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSSF 16 Leasing - Ulgi w czynszach związane z COVID-19	Zmiany przewidują możliwość nietraktowania przez leasingobiorców ulg w czynszach jako modyfikacji leasingu, jeżeli są bezpośrednią konsekwencją COVID-19 i spełniają określone warunki.	01 czerwca 2021 roku / 09 października 2020 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych	Zmiany do MSSF 3 zawężają i wyjaśniają definicję przedsięwzięcia. Umożliwiają również przeprowadzenie uproszczonej oceny czy zespół aktywów i działań stanowi grupę aktywów, a nie przedsięwzięcie. Do zmian obowiązywać będzie podejście prospektywne.	01 stycznia 2020 roku / 21 kwietnia 2020 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe

Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” Reforma IBOR	Wprowadzone zmiany przewidują tymczasowe i wąskie odstępstwa od wymogów rachunkowości zabezpieczeń zawartych w MSR 39 oraz MSSF 9, dzięki którym przedsiębiorstwa będą mogły nadal spełniać obowiązujące wymogi, przy założeniu, że istniejące wskaźniki referencyjne stopy procentowej nie ulegają zmianie w następstwie przeprowadzonej reformy oprocentowania depozytów międzybankowych.	01 stycznia 2020 roku / 15 stycznia 2020 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany MSR 1 i MSR 8 - definicja terminu "istotny"	Zmiany do MSR 1 i MSR 8 ujednolicają i wyjaśniają definicję pojęcia „istotny” oraz zawierają wytyczne w celu zwiększenia spójności stosowania tego konceptu w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej.	01 stycznia 2020 roku / 29 listopada 2019 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF	Celem zmian jest zastąpienie odniesień do poprzednich założeń, istniejących w szeregu standardów i interpretacji, odniesieniami do zmienionych założeń koncepcyjnych.	01 stycznia 2020 roku / 29 listopada 2019 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe

3.25. Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do nich, które zostały opublikowane i nie są zatwierdzone przez Unię Europejską

MSSF	Charakter zmian	Data wejścia w życie w UE / zatwierdzenia przez UE	Wpływ na Bank
MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe, zmiany do MSSF 17	MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” zastąpi standard MSSF 4 „Umowy Ubezpieczeniowe”, który umożliwia kontynuowanie ujmowania umów ubezpieczeniowych według zasad rachunkowości obowiązujących w krajowych standardach i co w rezultacie oznacza stosowanie wielu różnych rozwiązań. MSSF 17 wprowadza wymóg spójnego ujmowania wszystkich umów ubezpieczeniowych. Zobowiązania wynikające z umów będą ujmowane w wartościach bieżących zamiast kosztu historycznego. Zastosowanie standardu ma nastąpić w podejściu retrospektywnym pełnym (jeżeli niemożliwe do zastosowania, jednostka powinna zastosować zmodyfikowane podejście retrospektywne lub podejście według wartości godziwej). Zmiany mają na celu: - obniżenie kosztów poprzez uproszczenie niektórych wymogów standardu; - ułatwienie wyjaśnienia wyników finansowych; oraz - ułatwienie przejścia na nowy standard poprzez odroczenie daty wejścia w życie standardu na 2023 rok oraz wprowadzenie dodatkowych ułatwień w celu ułatwienia wdrożenia MSSF 17 po raz pierwszy.	01 stycznia 2023 roku/ Brak danych	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych - klasyfikacja zobowiązań	Zmiany dotyczą prezentacji zobowiązań w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W szczególności wyjaśniają one, że klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe powinna opierać się na prawach istniejących na koniec okresu sprawozdawczego. Do zmian obowiązujących będzie podejście prospektywne.	01 stycznia 2023 roku/ Brak danych	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych	Zmiany do MSSF 3 Połączenia jednostek gospodarczych aktualizują odniesienie w MSSF 3 do założeń koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej, nie zmieniając wymogów rachunkowości dotyczących połączeń jednostek gospodarczych.	01 stycznia 2022 roku / II półrocze 2021 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe	Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe zabraniają spółce odliczania od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych kwot otrzymanych ze sprzedaży pozycji wytworzonych w trakcie przygotowania składnika aktywów do zamierzonego użytkowania. Zamiast tego, spółka powinna ujmować przychody ze sprzedaży i odpowiednie koszty w rachunku zysków i strat.	01 stycznia 2022 roku / II półrocze 2021 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe	Zmiany do MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe określają, jakie koszty jednostka uwzględnia przy ocenie, czy umowa przyniesie stratę.	01 stycznia 2022 roku / II półrocze 2021 roku	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe

4. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

W okresie dwunastu miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku nie wystąpiły korekty błędów poprzednich okresów.

5. Ważniejsze oszacowania i oceny

Sporządzenie sprawozdania finansowego Banku wymaga osądów, szacunków oraz założeń, które mają wpływ na prezentowane przychody, koszty, aktywa oraz zobowiązania i powiązane z nimi noty, a także ujawnienia dotyczące zobowiązań warunkowych. Niepewność co do tych założeń i szacunków może spowodować korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w przyszłości. Wymaga również stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych zasad rachunkowości.

Bank przyjął założenia i szacunki na temat przyszłości na podstawie danych historycznych oraz wiedzy posiadanej podczas sporządzania sprawozdania finansowego. Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Założenia i szacunki mogą ulec zmianie na skutek wydarzeń w przyszłości wynikających ze zmian rynkowych lub innych wydarzeń nie będących pod kontrolą Banku. Zmiany założeń i szacunków są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli zmiana szacunku i założeń dotyczy okresu bieżącego i okresów przyszłych.

Bank ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy, w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi. Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Bank ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

5.1. Aktywa finansowe

Utrata wartości należności od klientów

Bank w okresach miesięcznych dokonuje przeglądu wszystkich ekspozycji kredytowych pod kątem identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości oraz dokonuje pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych. Pomiar utraty wartości opiera się głównie na szacowaniu prawdopodobieństwa wystąpienia przesłanki utraty wartości na bazie analizy historycznej, oszacowaniu potencjalnych strat (parametr LGD) oraz ocenie środowiska makroekonomicznego, w którym funkcjonuje Bank.

Modele przeznaczone do szacowania odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych zbudowane zgodnie z MSSF 9 składają się z elementów, przy wyznaczaniu których Bank wykorzystuje wszystkie dostępne informacje historyczne oraz prognozy. Przy wykorzystaniu tych modeli Bank szacuje poziom ryzyka kredytowego z możliwie najwyższą dokładnością.

Oczekiwane straty kredytowe obliczane są modelem dożycia w granulacji miesięcznej z wykorzystaniem parametrów PD, LGD i EAD indywidualnie wyznaczonych dla każdej ekspozycji z uwzględnieniem oczekiwanego czasu jej trwania.

Finalna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od koszyka w okresie 12 miesięcy dla koszyka 1 lub pozostałego okresu życia dla koszyka 2), zdyskontowanych efektywną stopą procentową.

Struktura modeli wykorzystywanych w celu oszacowania oczekiwanych strat kredytowych uwzględnia modelowanie dla następujących parametrów:

- PD (probability of default) - szacunek prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w danym horyzoncie czasowym (12-miesięcznym lub w całym okresie życia ekspozycji),
- LGD (loss given default) - część ekspozycji, która nie zostałaby odzyskana w przypadku niewykonania zobowiązania,
- EAD (exposure at default) - oczekiwana wielkość ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania.

W modelu do szacowania odpisów wykorzystywany jest komponent prognoz makroekonomicznych. Ze względu na znaczący udział specyficznych ekspozycji kredytowych w portfelu Grupy BOŚ, których charakterystyka oraz konstrukcja wskazują na nieznaczne powiązanie ich ryzyka z otoczeniem makroekonomicznym, obserwowany historycznie wpływ prognoz nie był istotny dla wyceny. Powyższe czynniki wskazują, że wrażliwość wysokości szacowanej straty na zmiany prognoz makroekonomicznych jest wysoce ograniczona.

Z uwagi na wybuch pandemii COVID-19 i ryzyko pogarszania się portfela kredytów Banku, zdecydowano się na wprowadzenie eksperckiej korekty parametru PD w szacowaniu rezerw odzwierciedlającej wrażliwość poszczególnych branż na kryzys będący następstwem COVID-19. Branże podzielono na trzy grupy dotkliwości:

1. klienci z branży nie odczuwający ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej;
2. klienci z grupy branżowej w ograniczonym stopniu odczuwający skutki pandemii;
3. grupa branżowa klientów szczególnie dotkniętych ryzykiem niewywiązania się z umowy.

Z tego tytułu w roku 2020 utworzono odpis z tytułu utraty wartości (na oczekiwane straty kredytowe) w kwocie 12,3 mln zł.

Na portfelu klientów detalicznych, w związku z czynnikami makroekonomicznymi, dowieziano 4,5 mln zł odpisów, głównie w związku ze wzrostem kursu walut obcych. W roku 2020, z tytułu udzielenia klientom moratoriów ustawowych na spłatę zadłużenia, zawiązano 4,6 mln zł. Dotyczyły one 17 mln zł wartości bilansowej brutto portfela kredytowego należności od klientów detalicznych, głównie spłacających kredyty i pożyczki zabezpieczone hipotecznie (14 mln zł). Wpływ innych czynników i ich projekcji (głównie dynamika zatrudnienia) nie wpłynął istotnie na poziom odpisów.

Spodziewana jest większa zmienność kwoty odpisów w poszczególnych okresach wynikająca ze zmian klasyfikacji ekspozycji pomiędzy Koszykiem 1 i 2, większa zmienność odpisów wynika z różnego horyzontu rozpoznawania strat oczekiwanych. Szacowanie straty w okresie całego życia ekspozycji, obarczone jest większą niepewnością szacunku niż szacowana strata w okresie najbliższych 12 miesięcy ze względu na, co do zasady, dłuższy okres, w którym mogą wystąpić nieoczekiwane czynniki wpływające na ryzyko ekspozycji. Ponadto sytuacja finansowa części klientów Banku może ulec pogorszeniu, pomimo oferowanych przez sektor bankowy i Rząd działań pomocowych mających na celu ograniczenie skutków pandemii COVID-19.

Teoretyczne przeklasyfikowanie 1% ekspozycji z koszyka 1 o najwyższym poziomie ryzyka do Koszyka 2 dla każdego typu ekspozycji skutkowałoby, według stanu na koniec grudnia 2020 roku, wzrostem odpisów o 33,36 mln zł.

W grudniu 2020 roku przeprowadzono analizę wrażliwości odpisów na zmiany parametru portfelowego LGD w metodzie grupowej. W przypadku zmiany stóp odzysku o +/-10 pkt. proc., szacowana wielkość odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów wycenianych metodą grupową uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 28,9 mln zł lub zwiększeniu o 28,9 mln zł.

Test SPPI

Test SPPI to ocena czy przepływy pieniężne wynikające z aktywów finansowych utrzymywanych w modelu HtC i HtCS stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej. Ocena ta (oprócz modelu biznesowego) warunkuje klasyfikację aktywów finansowych do kategorii wyceny wg zamortyzowanego kosztu lub odpowiednio wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite. W związku z powyższym ocena ta jest kluczowa dla przyjęcia prawidłowej zasady wyceny umów kredytów i pożyczek oraz innych kontraktów finansowych będących podstawowym przedmiotem działalności Banku.

Zgodnie z MSSF 9 kwota główna to wartość godziwa aktywów finansowych na dzień początkowego ujęcia. Odsetki z kolei to zapłata za wartość pieniądza w czasie, marża za ponoszone ryzyko kredytowe oraz inne ryzyka ponoszone w związku z utrzymywaniem kwoty głównej oraz marża zysku.

Test SPPI obejmuje analizę zawartych umów pod kątem ustalenia charakterystyki przepływów pieniężnych z nich wynikających. Test SPPI uważa się za umożliwiający klasyfikację do kategorii wyceny wg zamortyzowanego kosztu lub wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite, jeżeli nie zidentyfikowano takich cech przepływów pieniężnych, których rozkład w czasie, albo formuła ustalenia ich wartości uzależniona jest od czynników innych niż spełniające definicję kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej. Do cech niespełniających tej definicji zalicza się:

- dźwignię finansową,

- uzależnienie wynagrodzenia od warunków niezwiązanych z wartością pieniądza w czasie lub ponoszonym ryzykiem
- opcje wcześniejszej spłaty, jednak wcześniejsza spłata w kwocie równej niespłaconej części kwoty głównej i odsetek z uwzględnieniem uzasadnionego wynagrodzenia za wcześniejszą spłatę uważa się za spełniającą test SPPI.

Bank przeprowadza test SPPI w odniesieniu do wszystkich aktywów finansowych objętych obowiązkiem tej oceny, przy czym dla aktywów powstałych w oparciu o dokumentację standardową przeprowadza się go na poziomie grup produktowych, a dla aktywów negocjowanych z klientami indywidualnie przeprowadza się go w oparciu o poszczególne umowy. W efekcie przeprowadzonego testu SPPI zidentyfikowano część umów kredytowych, w przypadku których oprocentowanie oparte jest o formułę mnożnikową (dźwignia finansowa). Jest to część kredytów preferencyjnych udzielanych ze wsparciem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W związku z powyższym zostały one zaklasyfikowane do kategorii wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy.

Model biznesowy

Ocena modelu biznesowego jest istotnym szacunkiem ze względu na to, że zgodnie z MSSF 9 stanowi jeden z elementów decydujących o przyporządkowaniu właściwej kategorii wyceny aktywów finansowych. Bank ustala modele biznesowe w ramach, których następuje zarządzanie aktywami finansowymi, przede wszystkim na podstawie ich celów biznesowych i sposobu osiągania wyników finansowych. Zmiana modelu biznesowego może wystąpić tylko w razie istotnych zmian wewnętrznych i zewnętrznych w działalności Grupy BOŚ, będzie ustalana przez jego kierownictwo. Oczekuje się, że zmiana modelu biznesowego będzie występować rzadko. W szczególności zmiana zamiarów biznesowych co do poszczególnych składników aktywów finansowych nie stanowi zmiany modelu biznesowego.

5.2. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując modele wyceny przyjęte na rynku. Uwzględniają one m.in. zdyskontowaną (za pomocą krzywej zerokuponowej z marżą) do wartości obecnej ocenę przyszłych przepływów pieniężnych, porównywalne ceny transakcyjne (jeśli istnieją), jak również odniesienie do podobnych instrumentów kwotowanych na aktywnych rynkach. W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia. Informacje dotyczące wrażliwości instrumentów finansowych znajdują się w Nocie 47.

5.3. Rezerwa na świadczenia emerytalne

Prawo do odprawy emerytalnej przysługuje każdemu pracownikowi, który osiągnie wiek emerytalny.

Odprawy emerytalne związane ze świadczeniami lub zasiłkami przedemerytalnymi oraz przejścia na emeryturę w ramach zwolnień grupowych nie są uwzględnione w obliczeniach i w przypadku ich wystąpienia w przyszłości, rezerwa taka powinna zostać przeliczona odrębnie.

Odprawa rentowa przysługuje pracownikowi, który nabył trwałą niezdolność do pracy uprawniającą do pobierania świadczenia rentowego w ramach ubezpieczenia społecznego.

Podstawa wymiaru zarówno odprawy emerytalnej, jak i rentowej obliczana jest na podstawie wynagrodzenia pracownika, liczonego jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy, w momencie nabycia uprawnień do odprawy.

Wysokość odprawy w zależności od posiadanego stażu pracy w Banku Ochrony Środowiska S.A. wynosi w relacji do podstawy wymiaru:

- do 10 lat pracy 100%
- po 10 latach pracy 200%
- po 15 latach pracy 250%

Do obliczeń przyjęte zostały wynagrodzenia pracowników wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku.

5.4. Podatki

Obowiązujące w Polsce prawo dotyczące podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku od towarów i usług czy składek na ubezpieczenia społeczne podlega częstym zmianom, co skutkuje brakiem ugruntowanej praktyki oraz niejasnością i niespójnością przepisów. Sytuacja ta powoduje możliwość występowania różnic w interpretacji przepisów podatkowych przez organy państwowe i podatników. Rozliczenia podatkowe oraz inne rozliczenia (np. celne) mogą być przedmiotem kontroli przez okres do 6 lat. Odpowiednie władze kontrolne uprawnione są do nakładania znaczących kar wraz z odsetkami. Istnieje ryzyko, że organy kontrolne zajmą odmienne stanowisko od stanowiska Spółki w kwestii interpretacji przepisów, co mogłoby wpłynąć na wysokość zobowiązań publicznoprawnych wykazanych w sprawozdaniu finansowym.

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

5.5. Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące portfela kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank ujął w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym rezerwę na ryzyko związane z kredytami hipotecznymi powiązanymi z walutą obcą. Rezerwa została utworzona zgodnie z MSR 37 przyjmując określone założenia co do wpływu środków pieniężnych lub zmniejszenia wartości zobowiązań klientów.

Utworzona rezerwa pokrywa koszty związane z założonymi scenariuszami rozwiązania problemu kredytów hipotecznych denominowanych do waluty obcej, tj.: zawieranie porozumień z klientami oraz niekorzystne wyroki sądów. Rezerwa uwzględnia także zidentyfikowaną utratę wartości zgodnie z modelem oczekiwanych strat kredytowych, w przypadku których wniesione zostały pozwy sądowe o unieważnienie umowy kredytu.

Łącznie rezerwa na ryzyko związane z kredytami hipotecznymi powiązanymi z walutą obcą wynosi 399 mln zł, z czego 376 mln zł prezentowane jest jako rezerwa na postępowania sądowe i roszczenia na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, a 23 mln zł prezentowane jako dodatkowe odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej.

Ocenia się, że w przypadku części portfela kredytowego Bank może w uzasadnionych przypadkach zawierać porozumienia celem ograniczenia ryzyka prawnego.

W odniesieniu do scenariusza uwzględniającego możliwość zawierania porozumienia z klientami przyjęto założenia sektorowego rozwiązania problemu kredytów hipotecznych opartych na walucie obcej, a w szczególności powiązanych z kursem CHF przedstawionych przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Założenia te opierają się na konwersji dotychczasowego kredytu lub pożyczki denominowanej lub indeksowanej do waluty obcej na kredyt lub pożyczkę wyrażoną w walucie PLN. Przewidziane jest, że dotychczasowe spłaty kredytu lub pożyczki denominowanej lub indeksowanej będą podlegać rozliczeniu wg harmonogramu spłaty kredytu lub pożyczki tak, jakby od początku były kredytami złotowymi, tj. uwzględniającego oprocentowanie wg odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę. Wskutek takiej konwersji wartość dotychczasowego portfela kredytów i pożyczek denominowanych ulegnie zmniejszeniu, co odzwierciedlone jest w kwocie rezerwy.

W związku z niekorzystnymi wyrokami sądów założono prawdopodobieństwo dla poszczególnych scenariuszy niekorzystnych dla Banku prawomocnych rozstrzygnięć sądowych. Przyjęte scenariusze niekorzystnych rozstrzygnięć bazują na opiniach prawnych i dotychczasowych doświadczeniach Banku i uwzględniają stwierdzenie nieważności umowy, przewalutowanie kredytu na PLN, zwrot marży stosowanej przy przewalutowaniu wypłaty kwoty kredytu oraz otrzymanych spłat. W modelu kalkulacji rezerwy przyjęto również założenie co do prognozy wzrostu ilości pozwów klientów w horyzoncie 3 lat. Dla szacunku straty finansowej istotna jest także data udzielenia kredytu, określająca termin przedawnienia roszczeń.

W chwili publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego ilość spraw sądowych zakończonych prawomocnym wyrokiem sądowym jest niewielka i nie stanowi wiarygodnej podstawy do oceny ryzyka wystąpienia określonego scenariusza rozstrzygnięć. Dlatego też szacunek rezerwy na ryzyko prawne dla portfela kredytów

hipotecznych denominowanych w lub indeksowanych do walut obcych jest niepewny, a wysokość rezerwy w przyszłości może ulec zmianie. Rezerwa podlega okresowemu monitoringowi i aktualizacji.

Bank dokonał analizy wrażliwości szacunku wysokości rezerwy na sprawy sądowe ze względu na zmianę kluczowych parametrów związanych z prawdopodobieństwem przegranej przez Bank spraw sądowych oraz prawdopodobieństwem materializacji scenariusza stwierdzenia nieważności umowy kredytowej.

w mln zł

WRAŻLIWOŚĆ MODELU	ZMIANA PARAMETRU		
	-25 p. p.	SCENARIUSZ BAZOWY	+25 p. p.
PRAWDOPODOBIENSTWO PRZEGRANEJ W SĄDZIE	-37	399	+28
PRAWDOPODOBIENSTWO WYSTĄPIENIA SCENARIUSZA UNIEWAŻNIENIA	-12	399	+12
SKŁONNOŚĆ DO ZAWARCIA POROZUMIENIA	-23	399	+23

W nocy 38 przedstawione są czynniki i okoliczności, które mogą mieć istotny wpływ na wysokość rezerwy na ryzyko prawne dotyczące portfela kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych, takie jak spodziewane posiedzenie Izby Cywilnej SN, czy też możliwe wprowadzenie Programu Ugód.

5.6. Rezerwa na zwrot kosztów kredytów w przypadku wcześniejszej spłaty

Rezerwa na zwrot kosztów kredytów w przypadku wcześniejszej spłaty została utworzona zgodnie z MSR 37 przyjmując założenia co do wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich w zakresie stanu portfela kredytowego na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku przed sądami toczy się 10 postępowań przeciwko Bankowi, dotyczących zwrotu części kosztów kredytu konsumenckiego w związku z przedterminową spłatą. Rezerwy na zwroty prowizji z tytułu wcześniejszej spłaty kredytów konsumenckich wynoszą 1,53 mln zł.

6. Zarządzanie ryzykiem

6.1. Ryzyko kredytowe

Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe rozumiane jest jako ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.

W roku 2020, w celu ograniczenia negatywnego wpływu następstw gospodarczych stanu pandemii COVID-19 na jakość portfela kredytowego, Bank stosował szczególne zasady finansowania i monitorowania klientów, dostosowując je do bieżącej sytuacji rynkowej i epidemicznej. W przyjętych rozwiązaniach Bank kierował się Pakietem Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju przygotowanym przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, a także Stanowiskiem banków w zakresie ujednolicenia zasad oferowania narzędzi pomocowych dla sektora bankowego (moratorium pozaustawowe) przygotowanym z uwzględnieniem Wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego dotyczących ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów, stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez COVID-19.

Bank aktywnie uczestniczył w programach pomocowych uruchamianych w ramach stworzonej przez rząd Tarczy Antykryzysowej.

Metody zarządzania ryzykiem

Bank realizuje politykę zarządzania ryzykiem kredytowym w ujęciu indywidualnym (transakcja kredytowa) i portfelowym uwzględniając poziom apetytu na ryzyko.

Apetyt na ryzyko określany był w ramach granic wyznaczonych przez praktykę ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem i przyjmowany jest na poziomie umiarkowanym.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmował w szczególności:

1. postępowanie przy ocenie ryzyka pojedynczej transakcji, ustanawianiu zabezpieczeń oraz podejmowaniu decyzji kredytowych,
2. monitorowanie poziomu ryzyka, limitowanie oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
3. modele ratingowe i scoringowe wykorzystywane w ocenie ryzyka klientów indywidualnych i instytucjonalnych,
4. zasady odpowiedzialności w procesie oceny ryzyka kredytowego,
5. portfelowy pomiar ryzyka kredytowego,
6. zasady zarządzania ekspozycjami detalicznymi i zabezpieczonymi hipotecznie,
7. zasady identyfikacji ekspozycji z utratą wartości oraz wyznaczania odpisów aktualizujących,
8. zasady raportowania dla kadry kierowniczej Banku,
9. systemy informatyczne, wspierające realizację wyżej wymienionych zadań.

Zarządzanie ryzykiem pojedynczych transakcji realizowane było z uwzględnieniem następujących zasad:

1. każda transakcja kredytowa wymagała wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem był rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
2. podstawą pozytywnej decyzji kredytowej było posiadanie przez klienta zdolności kredytowej,
3. pomiar ryzyka kredytowego potencjalnych oraz zawartych transakcji kredytowych dokonywany był na etapie ich udzielania oraz monitorowania,
4. proces kredytowy zapewniał niezależność oceny poziomu ryzyka kredytowego od służb sprzedaży,
5. decyzje kredytowe podejmowane były przez osoby do tego uprawnione,
6. oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależały od poziomu ryzyka kredytowego związanego z klientem i/lub transakcją.

Finansowanie pojedynczej transakcji uzależnione było od:

1. posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,

2. przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i o wartości akceptowanej przez Bank, o ile przepisy wewnętrzne tego wymagają,
3. spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym realizowane było z wykorzystaniem różnych metod pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

1. prawdopodobieństwa niewypłacalności,
2. oczekiwanej straty kredytowej,
3. macierzy migracji pomiędzy okresami opóźnienia lub klasami ryzyka,
4. analizy generacji kredytów (kredytów udzielanych w danym okresie czasu),
5. udziału i struktury kredytów zagrożonych,
6. udziału i struktury ekspozycji z utratą wartości i spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości.

W Banku funkcjonuje Komitet Zarządzania Ryzykiem Kredytowym, którego celem jest kształtowanie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym i monitorowanie tego ryzyka, w ramach określonych przez właściwą strategię, politykę lub zasady przyjęte przez Zarząd Banku lub Radę Nadzorczą.

Komitet działa w następujących podstawowych obszarach:

1. zarządzanie ryzykiem kredytowym i proces kredytowy,
2. wycena aktywów,
3. modele i metodyki oceny ryzyka kredytowego.

Dodatkowo, wsparcie Rady Nadzorczej w nadzorze nad obszarem ryzyka zapewnia Komitet ds. Ryzyka. W skład Komitetu wchodzi członkowie Rady Nadzorczej. Komitet w szczególności: opiniuje całościową bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, opiniuje strategię zarządzania ryzykiem w działalności Banku, wspiera Radę Nadzorczą we wdrażaniu tej strategii, a także weryfikuje czy ceny aktywów i pasywów oferowane klientom w pełni odzwierciedlają model biznesowy Banku i jego strategię w zakresie ryzyka.

Procesy ustalone w celu zarządzania ryzykiem

W roku 2020 Bank kontynuował działania nakierowane na poprawę efektywności procesów oceny ryzyka, w tym na optymalizację procesu monitorowania oraz procesu podejmowania decyzji kredytowych i obsługi wniosków kredytowych, a także podejmował działania na rzecz ograniczenia poziomu koncentracji portfela kredytowego.

Bank dokonywał oceny ryzyka przed podjęciem decyzji o zaangażowaniu oraz przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej, w ramach procesu monitorowania. Zasady oceny ryzyka opisane zostały w części *Techniki służące do pomiaru ryzyka*.

Częstotliwość i zakres monitorowania były zależne od poziomu identyfikowanego ryzyka. Monitoring prowadzony był przez odrębną komórkę organizacyjną, wydzieloną w ramach struktur odpowiedzialnych za ocenę i zarządzanie ryzykiem kredytowym, zajmującą się monitoringiem portfela kredytowego i wyceną ekspozycji indywidualnie istotnych.

Ryzyko braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia oraz ryzyko utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia mitygowane było z wykorzystaniem systemu wczesnego ostrzegania zarządzanego przez komórkę odpowiedzialną za monitoring.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania upominawcze i restrukturyzacyjne wykorzystując w tym celu właściwe narzędzie informatyczne.

W Banku funkcjonowała Polityka zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi wskazująca kierunki działania w celu uzyskania określonej w czasie redukcji ekspozycji nieobsługiwanym oraz plan operacyjny wspierający realizację tego działania.

W procesie oceny i monitorowania ryzyka Bank wykorzystywał informacje pochodzące z wewnętrznych baz danych oraz ze źródeł zewnętrznych, w tym z Biura Informacji Kredytowej S.A. i Krajowego Rejestru Długów lub Centralnej Bazy Danych – Bankowy Rejestr.

Bank oceniał ryzyko kredytowe z wykorzystaniem modeli ratingowych i scoringowych. Modele były budowane, rozwijane, monitorowane i nadzorowane w Obszarze Ryzyka z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych wymogów w tym zakresie. Modele istotne podlegały okresowej, nie rzadziej niż raz do roku, walidacji dokonywanej przez niezależną komórkę walidacyjną.

W Banku funkcjonował wielostopniowy system podejmowania decyzji kredytowych, którego podstawą jest reguła, że im wyższy poziom ryzyka transakcji wynikający z jej złożoności, kwoty zaangażowania lub sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, tym wyższy jest szczebel decyzyjny uprawniony do podjęcia decyzji. Szczegółami decyzyjnymi o najwyższych poziomach uprawnień są Komitet Kredytowy Centrali i Zarząd Banku. Decyzje kredytowe podejmowane są po wcześniejszej weryfikacji ryzyka dokonanej przez osobę wyspecjalizowaną w jego ocenie i mitygacji, tj. eksperta ds. ryzyka umiejscowionego w wyodrębnionej komórce organizacyjnej Centrali Banku, niezależnego od obszaru biznesowego Banku.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Bank preferował transakcje zabezpieczone z zastrzeżeniem, że w segmencie detalicznym ustalono maksymalny poziom transakcji niezabezpieczonych z uwzględnieniem specyfiki produktowej, wpływu tych transakcji na wyniki Banku i wysokość potencjalnej straty.

Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

1. należyta ochronę interesów Banku,
2. wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
3. możliwość szybkiego upłynięcia danego zabezpieczenia.

Bank oceniając i monitorując wartość zabezpieczenia korzysta z zewnętrznych baz danych, w tym dla potrzeb weryfikacji lub aktualizacji wartości nieruchomości - z bazy AMRON oraz bazy Cenatorium Sp. z o.o.

Techniki służące do pomiaru ryzyka

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego uwzględniającej wymagania nadzorcze w tym zakresie.

Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji kredytowej.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował analizę ilościową – polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty zobowiązania kredytowego - oraz analizę jakościową, polegającą na ocenie cech klienta, które mają istotny wpływ na skłonność do spłaty zaciągniętego zobowiązania kredytowego w terminach określonych w umowie, w tym ocenę scoringową i ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A. W procesie oceny zostały uwzględnione postanowienia Rekomendacji T i S KNF, w szczególności w zakresie wprowadzenia odpowiednich poziomów wskaźnika Dtl i LtV oraz możliwości zastosowania uproszczonej oceny zdolności kredytowej.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (spółki komunalne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji.

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa (uzależniona od rodzaju klienta) obejmowała między innymi ocenę: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta, w stopniu określonym w przepisach wewnętrznych, dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, przy wybranych transakcjach, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

Model oceny ryzyka jednostek samorządu terytorialnego uwzględniał analizę Klienta opierającą się o ocenę podstawowych wskaźników budżetowych, wskaźników zadłużenia oraz analizę transakcji opierającą się o ocenę planowanych wskaźników zadłużenia, jakości zabezpieczenia i długości trwania transakcji.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji grupy kapitałowej.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

Wpływ pandemii COVID-19 na ryzyko kredytowe Banku

W celu ograniczenia negatywnego wpływu następstw gospodarczych stanu pandemii COVID-19 na jakość portfela kredytowego Bank wdrożył szereg ograniczeń dotyczących wniosków o nowe finansowanie, między innymi:

1. zakaz finansowania branż w szczególności sposób dotkniętych pandemią,
2. obniżenie dopuszczalnych wartości LtV dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
3. zaostrzył kryteria udzielania kredytów osobom fizycznym.

Bank wdrożył też szereg instrumentów pomocowych i udogodnień dla Kredytobiorców w celu mitygacji skutków pandemii, w tym między innymi:

1. szczególne zasady finansowania i monitorowania klientów, kierując się w przyjętych rozwiązaniach Pakietem Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju przygotowanym przez UKNF,
2. możliwość udzielania finansowania w oparciu o perspektywiczną zdolność kredytową i uproszczone projekcje płynnościowe, dostosowując jednocześnie podstawowe miary ryzyka kredytowego adekwatnie do stopnia niepewności gospodarczej,
3. wytyczne dotyczące szczególnego trybu procesowania wniosków o zawieszenie rat kredytów i pożyczek oraz o odnowienie kredytów odnawialnych w oparciu o moratorium pozaustawowe.

W trakcie trwania pandemii Bank modyfikował wprowadzone ograniczenia zależnie od sytuacji rynkowej, zmniejszając lub znosząc większość ograniczeń w finansowaniu osób fizycznych i ograniczeń LtV dotyczących nieruchomości mieszkaniowych.

Narzędzia do pomiaru ryzyka kredytowego

Bank wykorzystuje w celu pomiaru ryzyka kredytowego różnego rodzaju narzędzia/aplikacje, w których zostały zaimplementowane obowiązujące m.in. modele ratingowe/scoringowe i metodyka oceny zdolności kredytowej.

Zróżnicowanie stosowanych aplikacji powiązane jest z segmentacją klienta i/lub rodzajami transakcji kredytowych.

Opis poszczególnych ryzyk koncentracji, sposobów ich pomiaru, monitorowania

Zarządzania ryzykiem koncentracji Bank dokonywał zgodnie z zasadami określonymi w „Polityce zarządzania ryzykiem koncentracji”.

Bank identyfikował, dokonywał pomiaru, monitorował i raportował ryzyko koncentracji zaangażowania na poziomie:

1. pojedynczego klienta/transakcji oraz
2. portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji, ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, w szczególności wynikających z przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku lub Prawa Bankowego, jak również poprzez

stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych lub wartości ostrzegawczych, zatwierdzonych przez Zarząd Banku lub Radę Nadzorczą w przypadku limitów, poprzez które Bank określa akceptowany poziom apetytu na ryzyko kredytowe.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- dotyczące zaangażowania w wybrane branże działalności gospodarczej,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- łącznego zaangażowania wobec podmiotów/grup podmiotów powiązanych, wobec których zaangażowanie Banku przekracza 10% uznanego kapitału Banku,
- łącznego zaangażowania wobec podmiotów/grup podmiotów powiązanych, uzależnione od ratingu podmiotu/grupy podmiotów powiązanych,
- limity branżowe,
- limit na ekspozycje kredytowe wobec spółek zależnych Banku.

W 2020 roku Bank wprowadził limit na zaangażowanie z tytułu transakcji kredytowych, dla których zostały zastosowane szczególne zasady finansowania w związku z wybuchem pandemii COVID-19.

Bank stosował w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji system wskaźników wczesnego ostrzegania dla limitów wewnętrznych. Podstawowe założenie systemu opiera się na wyróżnieniu trzech poziomów wykorzystania limitu i stopniowym wdrażaniu działań mitygujących ryzyko przekroczenia limitu w zależności od poziomu jego wykorzystania.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku w trybie wynikającym z regulacji wewnętrznych Banku.

6.1.1. Opis metodologii rozpoznawania utraty wartości ekspozycji kredytowych

Na każdy dzień sprawozdawczy Bank dokonuje przeglądu ekspozycji kredytowych polegającego na identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości oraz ekspozycji w odniesieniu, do których odnotowano znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia - biorąc pod uwagę racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, włączając w to dane dotyczące przyszłości. Następnie wyznacza odpis na oczekiwane straty kredytowe w oparciu o podział ekspozycji na trzy Koszyki w zależności od zmian dotyczących jakości kredytowej. Co do zasady, wszystkie nowo udzielone ekspozycje z wyłączeniem aktywów POCI klasyfikowane są jako ekspozycje w Koszyku 1.

Bank przeprowadza podział ekspozycji kredytowych, uwzględniając wielkość ich zaangażowania oraz charakterystykę ryzyka, na ekspozycje wyceniane metodą indywidualną i metodą grupową oraz przeprowadza ocenę tych ekspozycji pod względem wystąpienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości.

Poza aktywami POCI za ekspozycje kredytowe, które utraciły wartość Bank uznaje te ekspozycje, dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu ekspozycji w księgach Banku i zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne wynikające z tej ekspozycji, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Za przesłanki utraty wartości Bank uznaje w szczególności:

1. opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 90 dni, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych banków, dla których przyjmuje się opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 7 dni,
2. pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej 14 i gorszej, wskazującej na zagrożenie dla spłaty zadłużenia,

3. przyznanie klientowi przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności ekonomiczno-finansowych klienta udogodnienia w warunkach finansowania (zawarcie umowy restrukturyzacji),
4. pogorszenie wskaźników finansowych dotyczących między innymi: płynności klienta oraz możliwości obsługi zadłużenia,
5. ogłoszenie upadłości, wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji wpływające na pogorszenie się sytuacji finansowej i wypłacalności dłużnika,
6. wystąpienie innych zdarzeń, będących równoważnymi z wejściem klienta w stan niewypłacalności, skutkującymi niemożliwością terminowej spłaty zadłużenia.

W przypadku ekspozycji kredytowych związanych z finansowaniem projektów elektrowni wiatrowych, w uzupełnieniu do wymienionych wyżej, za przesłankę utraty wartości uznaje się fakt występowania deficytu środków pieniężnych w trakcie okresu kredytowania oraz ujemnej wyceny przedsiębiorstwa dla scenariusza potencjalnej restrukturyzacji zadłużenia w modelowanej przez Bank perspektywie do końca okresu finansowania.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku kredytów, dla których zostało ustanowione zabezpieczenie, bieżąca wartość oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uwzględnia przepływy pieniężne, które mogą zostać uzyskane z egzekucji przedmiotu zabezpieczenia, pomniejszone o koszty egzekucji oraz sprzedaży przedmiotu. W przypadku ekspozycji kredytowych związanych z finansowaniem projektów elektrowni wiatrowych bieżąca wartość oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych szacowana jest w oparciu o opracowany model wyceny pozwalający na symulowanie indywidualnych przepływów pieniężnych prawdopodobnych do wygenerowania w ramach realizacji poszczególnych projektów przy zadanych, możliwych do modyfikacji parametrach wyceny. W wyniku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości odpowiadający przewidywanej stracie kredytowej z tytułu niewywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Banku.

Metodę indywidualną pomiaru utraty wartości stosuje się w odniesieniu do:

1. ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych:
  - a. spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub znajdujących się w okresie kwarantanny lub
  - b. dotyczących klienta, wobec którego Bank posiada inne ekspozycje kredytowe, dla których rozpoznano przesłankę indywidualnej utraty wartości (propagacja utraty wartości) lub
2. ekspozycji kredytowych indywidualnie nieistotnych, dla których jest identyfikowana przesłanka utraty wartości lub ekspozycje znajdują się w okresie kwarantanny, o ile na moment rozpoznania utraty wartości były znaczące indywidualnie oraz spełniały dodatkowe warunki określone przez Bank,
3. ekspozycji kredytowych nieistotnych, posiadających nietypowe charakterystyki ryzyka kredytowego.

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie nieistotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanki utraty wartości dokonywany jest w oparciu o parametry pomiaru utraty wartości szacowane metodami statystycznymi na podstawie danych historycznych, dla wyodrębnionych portfeli, grupowanych dla celów łącznego pomiaru utraty wartości według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Historyczne trendy strat są oczyszczane ze zdarzeń jednorazowych.

Bank w wycenie grupowej stosuje podział na 8 homogenicznych portfeli ryzyka w ramach dwóch segmentów klienta (indywidualnego i instytucjonalnego):

1. klienci detaliczni kredyty hipoteczne (portfel dalej segmentowany ze względu na poziom LtV oraz walutę udzielenia kredytu),
2. klienci detaliczni pożyczki gotówkowe,
3. klienci detaliczni pożyczki hipoteczne,
4. klienci detaliczni ekspozycje kredytowe wobec mikroprzedsiębiorstw (z wyłączeniem pożyczek hipotecznych) z wyłączeniem mikroprzedsiębiorstw stosujących zasady rachunkowości określone Ustawą o rachunkowości (prowadzących pełną rachunkowość), klasyfikowanych jako klienci pionu detalicznego,
5. klienci detaliczni ekspozycje kredytowe wobec mikroprzedsiębiorstw stosujących zasady rachunkowości określone Ustawą o rachunkowości (prowadzących pełną rachunkowość), klasyfikowanych jako klienci pionu detalicznego,
6. klienci detaliczni pozostali,

7. klienci korporacyjni, w tym instytucje finansowe oraz klienci segmentu funduszy ekologicznych,
8. klienci portfela finansów publicznych.

Odwroćenie straty, czyli ponowna klasyfikacja kredytu jako bez utraty wartości możliwa jest po wystąpieniu kryterium ustąpienia przesłanki oraz upływie określonego okresu kwarantanny, w którym przesłanka nie jest identyfikowana.

Dla ekspozycji, dla których nie zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, Bank tworzy odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych wyznaczany metodą grupową.

Na potrzeby oceny czy od momentu początkowego ujęcia aktywa finansowego nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego Bank porównuje poziom ryzyka niewywiązania ze zobowiązania w czasie oczekiwanego okresu udzielonego finansowania na dzień sprawozdawczy oraz na datę początkowego ujęcia. Bank uznaje, że dla danego aktywa został zidentyfikowany istotny wzrost ryzyka kredytowego, jeśli zostanie spełnione kryterium ilościowe lub jakościowe lub jeśli przeterminowanie przekroczy 30 dni, wystąpienie danego kryterium jest weryfikowane na poziomie ekspozycji.

Kryteria ilościowe

Miarę, na podstawie której dokonywana jest klasyfikacja do koszyka 2 w przypadku ekspozycji klientów detalicznych, Bank wyznacza jako różnicę:

1. bieżącej oceny ryzyka kredytowego określonej jako dożywotnie PD w horyzoncie od daty sprawozdawczej do daty zapadalności wyznaczone na podstawie charakterystyk obowiązujących na datę sprawozdawczą,
2. pierwotnej oceny ryzyka kredytowego określonej jako dożywotnie PD w okresie od daty sprawozdawczej do daty zapadalności wyznaczone na podstawie charakterystyk obowiązujących na datę początkowego ujęcia.

Ocena istotnego pogorszenia ryzyka kredytowego przeprowadzana jest przez porównanie obserwowanej wartości relatywnej zmiany w ocenie ryzyka z wartością teoretyczną, która stanowi próg, powyżej którego Bank uznaje, iż nastąpiło istotne pogorszenie ryzyka kredytowego.

Próg alokacji na poziomie pojedynczej ekspozycji wyznaczany jest poprzez model statystyczny w oparciu m.in. o informacje na temat oceny ryzyka kredytowego na datę początkowego ujęcia oraz czas od daty początkowego ujęcia ekspozycji.

Klasyfikacja do Koszyka 2 w przypadku ekspozycji klientów korporacyjnych, oparta jest na założeniu stałego ratingu w czasie (Bank nie oczekiwał poprawy oceny ratingowej w czasie) i następuje w sytuacji pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej 12 lub 13 lub reklasyfikacji do ratingu 9-11 w przypadku, gdy rating wyznaczony na moment początkowego ujęcia był niższy 6.

Kryteria jakościowe

Klasyfikacji do koszyka 2 Bank dokonuje w następujących przypadkach:

1. występuje opóźnienie w spłacie (powyżej określonego progu materialności) powyżej 30 dni na datę sprawozdawczą lub co najmniej raz w ciągu trzech ostatnich dat raportowych,
2. ekspozycja kredytowa restrukturyzowana, dla której ustąpiła przesłanka utraty wartości oraz upłynął okres kwarantanny, w którym przesłanka ta nie była identyfikowana,
3. wystąpienia statusu forborne.

Poza ww. kryteriami Bank określił inne specyficzne kryteria jakościowe np.: specyficzne dla klientów danego segmentu, identyfikowane w ramach monitorowania klientów instytucjonalnych (ekspozycje o podwyższonym ryzyku „watch lista”) lub identyfikowane w wyniku wieloczynnikowej i całościowej analizy ryzyka kredytowego.

Zgodnie z paragrafem 5.5.10 Standardu MSSF 9, Bank wyodrębnia ekspozycje o niskim ryzyku kredytowym. Ekspozycja kredytowa wiąże się z niskim ryzykiem niewykonania zobowiązania, w przypadku, gdy pożyczkobiorca ma wysoką krótkoterminową zdolność spełniania swych obowiązków w zakresie wynikającym z umowy, a niekorzystne zmiany warunków gospodarczych i biznesowych w dłuższej perspektywie mogą – lecz niekoniecznie muszą – ograniczyć zdolność pożyczkobiorcy do wypełniania jego obowiązków w zakresie wynikających z umowy przepływów pieniężnych.

Bank stosuje kryterium niskiego ryzyka (Low Credit Risk) dla ekspozycji z portfela klienta portfela finansów publicznych, które nie spełnią jakościowych czynników klasyfikacji do Koszyka 2 oraz dla których nie zidentyfikowano przesłanek utraty wartości.

Bank na potrzeby szacowania odpisów z tytułu utraty wartości (strat oczekiwanych) kontynuuje wykorzystywanie własnych oszacowań parametrów ryzyka bazujących na modelach wewnętrznych uwzględniających wymogi MSSF 9 (takie jak: oszacowanie parametrów w horyzoncie czasu życia ekspozycji czy uwzględnienie przyszłych warunków makroekonomicznych). Bank wypracował metodologię dla parametrów modeli oraz zbudował modele zgodne z MSSF 9. Oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD oraz CCF, a finalna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od Koszyka w horyzoncie 12 miesięcy lub pozostałego czasu życia) zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Oszacowane parametry zgodnie z założeniami MSSF 9 podlegają korekcie z tytułu oczekiwań w zakresie sytuacji makroekonomicznej. Bank koryguje parametry ryzyka w celu uwzględnienia przyszłych informacji makroekonomicznych (takich jak: PKB, stopa bezrobocia, WIBOR, kursy walutowe, inflacja) dla portfeli, dla których zidentyfikował zależność. Wykorzystano scenariusze opracowywane wewnętrznie. Źródłem informacji o wartościach czynników makroekonomicznych są prognozy sporządzone przez analityków ekonomicznych Banku.

Wartość odpisów z tyt. utraty wartości (na oczekiwane straty kredytowe), rezerw na gwarancje finansowe i udzielone zobowiązania utworzonych w złotych oraz w walutach obcych (włączając różnice kursowe) jest odnoszona odpowiednio na koszty lub przychody Banku z tytułu odpisów i rezerw.

Metodyka i założenia przyjęte przez Bank do szacowania utraty wartości podlegają regularnej analizie w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy grupowej, jak i indywidualnej przeprowadzana jest weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy określeniu działań wpływających na poprawę jakości procesu.

6.1.2. Należności od innych banków

Poniżej zaprezentowano wartości brutto należności od innych banków w podziale na grupy ratingowe nadane przez Moody's, Fitch oraz Standard & Poor's (S&P):

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Moody's		
A1	49 465	46 281
A2	16 871	46 680
A3	3 045	2 030
Aa1	7 957	9 664
Aa2	864	417
Aa3	21 061	12 622
Baa1	3 016	5 898
Baa3	-	683
Fitch		
A-	25 090	10 090
BBB	-	516
BBB-	538	-
bez ratingu		
	14 108	14 037
Razem	142 015	148 918

Rating wewnętrzny	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2020	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2019
E	Ba3, B1	14 108	Ba3, B1	14 037
Razem		14 108		14 037

6.1.3. Należności od klientów

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		
Należności od klientów bez przesłanki utraty wartości, w tym:	10 991 922	11 152 839
ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 1)	8 520 818	8 705 917
ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2), w tym:	2 471 104	2 446 922
farmy wiatrowe	1 168 694	1 292 781
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	358 808	425 446
farmy wiatrowe	241 329	275 468
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości (Koszyk 3), w tym:	1 677 430	1 571 648
farmy wiatrowe	13 434	13 553
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (brutto)	13 028 160	13 149 933
Odpisy z tytułu utraty wartości na:		
należności od klientów – (Koszyk 1)	-85 011	- 80 025
należności od klientów – (Koszyk 2), w tym:	-128 655	- 125 160
farmy wiatrowe	- 30 947	- 32 837
należności od klientów – (Koszyk 3) niewykazujące utraty wartości, w tym:	- 11 097	- 12 373
farmy wiatrowe	- 9 586	- 10 495
należności od klientów – (Koszyk 3) wykazujące utratę wartości, w tym:	-971 361	- 945 957
farmy wiatrowe	- 1 578	- 8 790
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	- 1 196 124	- 1 163 515
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	11 832 036	11 986 418
Należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy		
Wartość godziwa, w tym:	25 514	38 285
farmy wiatrowe	-	-
Razem należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	25 514	38 285
Złożone depozyty zabezpieczające	31 704	4 317
Pozostałe należności	2 599	-
Razem należności od klientów	11 891 853	12 029 020

Klasyfikacja należności od klientów wg metody wyceny w podziale na segmenty:

31-12-2020	Klient instytucjonalny	Klient indywidualny	Klient indywidualny - kredyty mieszkaniowe	Klient indywidualny - pozostałe kredyty	Razem
Należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu					
Należności od klientów bez przesłanki utraty wartości, w tym:	7 690 377	3 301 545	2 719 897	581 648	10 991 922
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 1)</i>	5 421 590	3 099 228	2 556 871	542 357	8 520 818
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2), w tym:</i>	2 268 787	202 317	163 026	39 291	2 471 104
<i>farmy wiatrowe</i>	1 168 694	-	-	-	1 168 694
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	355 191	3 617	2 160	1 457	358 808
<i>farmy wiatrowe</i>	241 329	-	-	-	241 329
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości (Koszyk 3), w tym:	1 185 000	492 430	309 245	183 185	1 677 430
<i>oceniane indywidualnie</i>	1 130 569	120 045	100 001	20 044	1 250 614
<i>farmy wiatrowe</i>	13 434	-	-	-	13 434
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (brutto)	9 230 568	3 797 592	3 031 302	766 290	13 028 160

31-12-2020	Klient instytucjonalny	Klient indywidualny	Klient indywidualny - kredyty mieszkaniowe	Klient indywidualny - pozostałe kredyty	Razem
Odpisy z tytułu utraty wartości na:					
należności od klientów – (Koszyk 1)	-69 502	-15 509	-5 340	-10 169	-85 011
należności od klientów – (Koszyk 2), w tym:	-106 965	-21 690	-13 243	-8 447	-128 655
<i>farmy wiatrowe</i>	- 30 947	-	-	-	-30 947
należności od klientów – (Koszyk 3) niewykazujące utraty wartości, w tym:	-11 086	-11	-4	-7	-11 097
<i>farmy wiatrowe</i>	-9 586	-	-	-	-9 586
należności od klientów – (Koszyk 3) wykazujące utratę wartości, w tym:	-672 002	-299 359	-166 842	-132 517	-971 361
<i>oceniane indywidualnie</i>	-629 700	-63 600	-54 670	-8 930	-693 300
<i>farmy wiatrowe</i>	-1 578	-	-	-	-1 578
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	-859 555	-336 569	-185 429	-151 140	-1 196 124
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	8 371 013	3 461 023	2 845 873	615 150	11 832 036
Należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy					
Wartość godziwa, w tym:	24 322	1 192	427	765	25 514
<i>farmy wiatrowe</i>	-	-	-	-	-
Razem należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	24 322	1 192	427	765	25 514
Złożone depozyty zabezpieczające	31 704	-	-	-	31 704
Pozostałe należności	2 599	-	-	-	2 599
Razem należności od klientów	8 429 638	3 462 215	2 846 300	615 915	11 891 853

31-12-2019	Klient instytucjonalny	Klient indywidualny	Klient indywidualny - kredyty mieszkaniowe	Klient indywidualny - pozostałe kredyty	Razem
Należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu					
Należności od klientów bez przesłanki utraty wartości, w tym:	7 683 986	3 468 853	2 826 680	642 173	11 152 839
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 1)</i>	5 460 382	3 245 535	2 647 037	598 498	8 705 917
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2), w tym:</i>	2 223 604	223 318	179 643	43 675	2 446 922
<i>farmy wiatrowe</i>	1 292 781	-	-	-	1 292 781
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne, w tym:	423 005	2 441	1 561	880	425 446
<i>farmy wiatrowe</i>	275 468	-	-	-	275 468
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości (Koszyk 3), w tym:	1 216 732	354 916	212 400	142 516	1 571 648
<i>oceniane indywidualnie</i>	1 139 312	96 062	77 074	18 988	1 235 374
<i>farmy wiatrowe</i>	13 553	-	-	-	13 553
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (brutto)	9 323 723	3 826 210	3 040 641	785 569	13 149 933

31-12-2019	Klient instytucjonalny	Klient indywidualny	Klient indywidualny - kredyty mieszkaniowe	Klient indywidualny - pozostałe kredyty	Razem
Odpisy z tytułu utraty wartości na:					
<i>należności od klientów – (Koszyk 1)</i>	-62 088	-17 937	-5 883	-12 054	-80 025
<i>należności od klientów – (Koszyk 2), w tym:</i>	-98 348	-26 812	-16 790	-10 022	-125 160
<i>farmy wiatrowe</i>	-32 837	-	-	-	-32 837
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) niewykazujące utraty wartości, w tym:</i>	-12 362	-11	-6	-5	-12 373
<i>farmy wiatrowe</i>	-10 495	-	-	-	-10 495
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) wykazujące utratę wartości, w tym:</i>	-715 871	-230 086	-129 270	-100 816	-945 957
<i>oceniane indywidualnie</i>	-655 494	-48 082	-39 742	-8 340	-703 576
<i>farmy wiatrowe</i>	-8 790	-	-	-	-8 790
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	-888 669	-274 846	-151 949	-122 897	-1 163 515
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	8 435 054	3 551 364	2 888 692	662 672	11 986 418
Należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy					
Wartość godziwa, w tym:	36 347	1 938	648	1 290	38 285
<i>farmy wiatrowe</i>	-	-	-	-	-
Razem należności od klientów wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	36 347	1 938	648	1 290	38 285
Złożone depozyty zabezpieczające	4 317	-	-	-	4 317
Razem należności od klientów	8 475 718	3 553 302	2 889 340	663 962	12 029 020

Należności od klientów wycenianie wg zamortyzowanego kosztu (wartość brutto), które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Dla należności wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, dla których nie zanotowano żadnych opóźnień w spłacie (nawet 1 dnia) nie rozpoznaje się utraty wartości pod warunkiem, że nie wystąpiły inne przesłanki utraty wartości. Są to należności klientów o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, o regularnych spłatach, dla których nie występowały przesłanki utraty wartości, a odpisy tworzone na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty.

Ogólna charakterystyka klas ratingowych przedstawia się następująco:

Rating 1	Najwyższa jakość kredytowa
Rating 2	Bardzo wysoka jakość kredytowa
Rating 3	Wysoka jakość kredytowa
Ratingi 4-5	Bardzo dobra jakość kredytowa
Ratingi 6-7	Dobra jakość kredytowa
Ratingi 8-9	Zadowalająca jakość kredytowa
Ratingi 10-11	Przeciętna i słaba jakość kredytowa
Ratingi 12-13	Bardzo słaba jakość kredytowa
Ratingi 14-16	Brak zdolności kredytowej (jakość kredytowa nie występuje)

Poniżej zaprezentowano kwoty brutto należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, które nie były przeterminowane i dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów:

Wyszczególnienie	Rating	31-12-2020	31-12-2019
Należności od klientów instytucjonalnych	(1-3)	302	5 329
	(4-5)	122 542	249 216
	(6-7)	1 197 397	1 279 628
	(8-9)	3 014 878	2 443 113
	(10-11)	2 598 389	2 336 923
	(12-13)	642 253	1 320 691
	bez ratingu	51 367	25 902
Razem należności od klientów instytucjonalnych		7 627 128	7 660 802
Należności od klientów indywidualnych	bez ratingu	3 194 971	3 332 303
Razem należności od klientów indywidualnych		3 194 971	3 332 303
Razem		10 822 099	10 993 105

Klasy ratingowe są prezentowane według stanu na datę sprawozdawczą.

*\ Oceny są zgodne z wewnętrzną klasyfikacją Banku, gdzie "1" oznacza najlepszą, a "16" najgorszą klasyfikację.

Należności od klientów wycenianie wg zamortyzowanego kosztu (wartości brutto), które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości w podziale na klasy klientów i dni opóźnienia w spłacie wraz z ogólną charakterystyką

Jako zaangażowanie przeterminowane przyjmuje się sumę należności od klientów Banku przeterminowanych o jeden lub więcej dni. Dla należności od klientów przeterminowanych krócej niż 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

Poniżej zaprezentowano kwoty brutto należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów:

31-12-2020 Opóźnienia w spłacie	Klient instytucjonalny	Klient indywidualny	Razem
od 1 do 30 dni	16 653	84 433	101 086
od 31 do 60 dni	46 546	16 831	63 377
od 61 do 90 dni	50	5 043	5 093
pow. 90 dni	-	267	267
Razem	63 249	106 574	169 823

31-12-2019 Opóźnienia w spłacie	Klient instytucjonalny	Klient indywidualny	Razem
od 1 do 30 dni	22 313	108 826	131 139
od 31 do 60 dni	607	20 012	20 619
od 61 do 90 dni	264	7 708	7 972
pow. 90 dni	-	4	4
Razem	23 184	136 550	159 734

Należności od klientów wycenianie wg zamortyzowanego kosztu (wartości brutto), w przypadku których wykazano utratę wartości w podziale na klasy klientów wraz z ogólną charakterystyką

Poniżej przedstawiono wycenianie wg zamortyzowanego kosztu należności od klientów, w przypadku których wykazano utratę wartości w podziale na segmenty:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Należności od klientów instytucjonalnych	1 185 000	1 216 732
Należności od klientów indywidualnych	492 430	354 916
Razem	1 677 430	1 571 648

Podział portfela należności od klientów Banku (wartość brutto) wg ratingów/scoringu, w podziale na segmenty klientów

Wyszczególnienie	Rating	31-12-2020	31-12-2019
Należności od klientów instytucjonalnych	(1-3)	302	5 329
	(4-5)	148 259	287 532
	(6-7)	1 229 350	1 318 577
	(8-9)	3 116 843	2 488 225
	(10-11)	2 842 556	2 528 734
	(12-13)	963 341	1 695 986
	(14-16)	863 809	961 728
	bez ratingu	90 430	73 959
Razem należności od klientów instytucjonalnych		9 254 890	9 360 070
Należności od klientów indywidualnych	bez ratingu	3 798 784	3 828 148
Razem należności od klientów indywidualnych		3 798 784	3 828 148
Razem		13 053 674	13 188 218

Klasy ratingowe są prezentowane według stanu na datę sprawozdawczą.

*\ Oceny są zgodne z wewnętrzną klasyfikacją Banku, gdzie "1" oznacza najlepszą a "16" najgorszą klasyfikację.

Opis ustanowionych zabezpieczeń na kredyty i pożyczki

Bank przyjmował na zabezpieczenie wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Zasady ustanawiania zabezpieczeń transakcji zakładają zabezpieczenie adekwatne do poziomu ryzyka generowanego przez tę transakcję.

Bank preferował zabezpieczenia kredytów:

1. które umożliwiały zmniejszenie tworzonych odpisów aktualizacyjnych,
2. łatwo zbywalne, dające możliwość osiągnięcia ceny pokrywającej wierzytelność Banku.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank dokonuje weryfikacji podstawowych kryteriów decydujących o jego skuteczności, w tym:

1. zbywalności zabezpieczenia, tj. możliwości zbycia przedmiotu zabezpieczenia bez istotnego obniżenia jego ceny w czasie, które nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu przedmiotowi fluktuację cen,
2. wartości możliwej do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, z uwzględnieniem ograniczeń prawnych, ekonomicznych oraz innych mogących wpływać na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia,
3. dostępu i możliwości kontroli przedmiotu zabezpieczenia w okresie trwania ekspozycji.

Zasadą stosowaną w Banku było ustanowienie prawnego zabezpieczenia, o ile było ono wymagane przed uruchomieniem środków z udzielanego kredytu.

Bank korygował wartość zabezpieczenia stosując wskaźniki korekty ustalane indywidualnie dla poszczególnych rodzajów/przedmiotów zabezpieczenia. Wartość zabezpieczenia co do zasady podlegała monitorowaniu w całym okresie kredytowania.

W przypadku ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie Bank stosował zalecenia Rekomendacji S w sprawie maksymalnych poziomów LTV i wymaganego wkładu własnego kredytów.

W procesie monitorowania wartości nieruchomości Bank stosował, między innymi, portfelową aktualizację wartości przy wykorzystaniu metod statystycznych.

W przypadku zabezpieczenia na nieruchomości podstawą do określenia wartości przyjmowanego zabezpieczenia była wycena sporządzona przez osobę posiadającą niezbędne kwalifikacje i doświadczenie w zakresie oceny wartości nieruchomości. Bank weryfikował wartość z wyceny wykorzystując dane, między innymi, z Systemu Analiz i Monitorowania Rynku Obrotu Nieruchomościami (AMRON) i bazy Cenatorium Sp. z o.o.

Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w notcie 3.18 niniejszego sprawozdania finansowego.

Przed przejęciem majątkowych zabezpieczeń wierzytelności Banku, obowiązującą zasadą jest posiadanie koncepcji zagospodarowania przejmowanych zabezpieczeń. Dokument określający koncepcję zagospodarowania zawiera wszelkie niezbędne informacje, istotne do podjęcia decyzji o przejęciu przedmiotu zabezpieczenia na własność Banku, a w szczególności:

1. przewidywane do poniesienia koszty związane z ewentualnym dozorem, przechowywaniem, ubezpieczeniem, podatkami itp.
2. informacje dotyczące potencjalnego nabywcy, wynegocjowanej ceny oraz warunków płatności, w przypadku planowanej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia,
3. opłacalność transakcji.

Majątkowe zabezpieczenia wierzytelności, które były przejmowane przez Bank, w większości posiadały już nabywców i transakcja sprzedaży była dla Banku opłacalna. W takich przypadkach zadłużenie kredytowe było obniżane o uzyskaną cenę zbycia, a nie o wartość wynikającą z wyceny rzeczoznawcy (zazwyczaj cena uzyskana z transakcji sprzedaży jest niższa od wartości ustalonej przez rzeczoznawcę w wycenie).

Jedną ze stosowanych form odzyskiwania wierzytelności jest ich sprzedaż. Wysokość ceny sprzedaży wierzytelności jest zależna między innymi od majątkowych zabezpieczeń rzeczowych wierzytelności. W tych przypadkach, kiedy zbycie wierzytelności zabezpieczonej majątkiem rzeczowym jest dla Banku bardziej opłacalne niż przejmowanie majątku na aktywa do zbycia, a następnie jego sprzedaż, zawierane są transakcje sprzedaży wierzytelności wraz z rzeczowym majątkiem zabezpieczającym wierzytelność.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku Bank nie posiadał aktywów z tytułu przejętych zabezpieczeń.

Zaangażowanie Banku w farmy wiatrowe

Łączna kwota zaangażowania Banku w finansowanie farm wiatrowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosi 1 423,5 mln zł.

W 2020 roku Bank nie udzielał nowego finansowania w segmencie farm wiatrowych.

Ryzyka istotne z punktu widzenia Banku w zakresie finansowania klientów z portfela farm wiatrowych

Identyfikowane przez Bank ryzyka, wpływające na ekonomikę funkcjonowania podmiotów z branży odnawialnych źródeł energii, w tym klientów Banku w związku z udzielonymi w ubiegłych latach kredytami finansującymi budowę lądowych elektrowni wiatrowych, korzystających z systemu wsparcia w formie zielonych certyfikatów, podlegają bieżącemu monitoringowi. Wszelkie ryzyka, w tym w szczególności rynkowe i regulacyjne są uwzględniane w procesie indywidualnej wyceny ekspozycji, przeprowadzanej cyklicznie przez Bank w okresach miesięcznych.

Wycena dokonywana jest w oparciu o dedykowany model, pozwalający na symulowanie przepływów pieniężnych dla poszczególnych projektów w perspektywie do końca ich planowanego okresu życia, przy założonych i aktualizowanych parametrach wyceny, do których należą m.in.:

1. produktywność projektu (wolumen produkowanej energii elektrycznej i zielonych certyfikatów),
2. ścieżki cenowe dla energii elektrycznej i zielonych certyfikatów,
3. koszty Opex,
4. średni ważony koszt kapitału (WACC),
5. scenariusze wyceny.

Ryzyko zmienności cen rynkowych energii elektrycznej oraz zielonych certyfikatów jest zaadresowane w modelu wyceny poprzez implementację prognozowanych przez Bank ścieżek cenowych w perspektywie średnio i długoterminowej. Przyjmowane do wyceny ścieżki cenowe podlegają cyklicznej aktualizacji w oparciu o raporty renomowanych niezależnych ekspertów zewnętrznych, z którymi Bank współpracuje od 2016 roku. Ostatnia aktualizacja prognozy ścieżek cenowych miała miejsce w grudniu 2020 roku. Dodatkowym mitygantem potencjalnego obniżenia przychodów realizowanych przez klientów, w następstwie okresowego spadku cen energii i/lub zielonych certyfikatów, pozostają środki zgromadzone na rachunkach rezerwowych, wykorzystywane do wsparcia bieżącej obsługi kredytów. Stosowne zapisy umowne obligują klientów do uzupełniania środków na rachunkach, w przypadku konieczności ich wykorzystania na spłatę zadłużenia.

Wpływ pandemii koronawirusa na działalność klientów z portfela OZE

Ograniczenie aktywności gospodarczej w Polsce w roku 2020, spowodowane epidemią COVID-19 przyczyniło się, podobnie jak to miało miejsce w innych krajach dotkniętych pandemią koronawirusa, do obniżenia zapotrzebowania na energię elektryczną, skutkującego obserwowanym w szczególności w I i II kwartale 2020 roku, spadkiem hurtowych cen energii elektrycznej.

Tym niemniej, należy podkreślić, że spowolnienie gospodarcze wywołane epidemią COVID-19, nie wpłynęło, jak dotąd, w sposób istotny na sytuację finansową klientów portfela farm wiatrowych. Kredyty obsługiwane są terminowo, zgodnie z ustalonymi harmonogramami spłaty.

Ryzyko wynikające ze zmiany podstawy naliczania podatku od nieruchomości

Nowelizacja Ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, opublikowana w dniu 29 czerwca 2018 roku umożliwiła przywrócenie, z mocą wsteczną od 01 stycznia 2018 roku, korzystnych dla inwestorów przepisów, dotyczących zasad opodatkowania elektrowni wiatrowych podatkiem od nieruchomości, obowiązujących przed 01 stycznia 2017 roku.

W efekcie zmiany przepisów, gminy, na terenie których zlokalizowane są elektrownie wiatrowe, zostały pozbawione oczekiwanych wyższych wpływów do budżetów. Dodatkowo, rezultatem wejścia w życie przepisu z mocą wsteczną, było występowanie inwestorów z wnioskami o korekty złożonych deklaracji podatkowych w zakresie wysokości należnego podatku lub zwrot nadpłaconego podatku. Nie godząc się z takim stanem rzeczy, dziesięć gmin złożyło wspólną skargę do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności nowych regulacji z Konstytucją.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 22 lipca 2020 roku orzekł, że przepisy powodujące obniżenie z mocą wsteczną zobowiązań w podatku od nieruchomości od elektrowni wiatrowych za 2018 roku są niezgodne z Konstytucją. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny wyznaczył ustawodawcy termin 18 miesięcy na wprowadzenie odpowiednich rozwiązań ustawowych w celu zrekompensowania gminom strat poniesionych w następstwie uchwalenia przepisów, skutkujących obniżeniem ich dochodów z podatku od elektrowni wiatrowych.

Skala ewentualnych dodatkowych obciążeń podatkowych oraz ich wpływ na sytuację finansową klientów Banku z portfela farm wiatrowych, będzie uzależniona od przyjętych przez ustawodawcę rozwiązań prawnych, które powinny zapewnić zgodność przepisów nowelizacji ustawy o OZE z Konstytucją.

Ryzyko sporu prawnego klientów Banku z Energa – Obrót S.A.

Działania Energa - Obrót S.A., podjęte we wrześniu 2017 roku, skutkujące zaprzestaniem realizacji dwudziestu dwóch ramowych umów CPA na odbiór praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z OZE (zielone certyfikaty) i skierowaniem do właściwych sądów, powództw przeciwko kontrahentom oraz bankom o stwierdzenie bezwzględnej nieważności zawartych umów, dotyczyły ośmiu klientów finansowanych przez Bank. W dwóch procesach z powództwa Energa Obrót S.A., Bank oraz klienci występowali jako strona pozwana, jednak po zawarciu pomiędzy Bankiem i klientami umów cesji zwrotnych z umów CPA i wobec tego utratą interesu prawnego, Energa Obrót S.A. wycofała pozwy wobec Banku.

Aktualnie Bank nie występuje bezpośrednio w charakterze współpozwanego w żadnym z toczących się sporów sądowych, a tym samym, Bank nie identyfikuje ryzyka konieczności poniesienia dodatkowych kosztów wynikających z procesów, których stroną są klienci Banku.

Według stanu na 31 grudnia 2020 roku, w sporach sądowych z Energa Obrót S.A. pozostawało 6 klientów, wobec których łączne zaangażowanie Banku wynosiło 97,6 mln zł, stanowiąc 6,9% całkowitego zaangażowania z tytułu ekspozycji z portfela farm wiatrowych. Bank prowadzi bieżący monitoring statusu toczących się postępowań sądowych; pozostając również w kontakcie z Udziałowcami i Sponsorami projektów. Dotychczasowe rozstrzygnięcia prowadzonych postępowań to pięć sporów zakończonych oddaleniem w całości powództwa Energi Obrót S.A. na mocy wyroków wydanych przez sądy powszechne pierwszej instancji oraz jeden - wyrokiem końcowym Sądu Arbitrażowego. W związku z wniesionymi przez Energa Obrót S.A. apelacjami od wyroków sądów okręgowych i Sądu Arbitrażowego, dalsze postępowanie prowadzone jest przed Sądem Apelacyjnym.

W ramach dotychczasowych czterech rozpraw, które odbyły się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, zapadły wyroki korzystne dla klientów Banku. W przypadku pozostałych klientów, trwa oczekiwanie na wyznaczenie terminów rozpraw apelacyjnych przez Sąd.

Obsługa zobowiązań z tytułu kredytów przez wszystkich klientów pozostających w sporach sądowych z Energa Obrót S.A., przebiega terminowo.

Rozpoznane odpisy aktualizujące dla portfela farm wiatrowych

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		
Należności od klientów bez przesłanki utraty wartości		
<i>ekspozycje, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka (Koszyk 2)</i>	1 168 694	1 292 781
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości (Koszyk 3), ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	241 329	275 468
Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości (Koszyk 3)	13 434	13 553
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (brutto)	1 423 457	1 581 802
Odpisy z tytułu utraty wartości na:		
<i>należności od klientów – (Koszyk 2)</i>	- 30 947	- 32 837
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) niewykazujące utraty wartości</i>	- 9 586	- 10 495
<i>należności od klientów – (Koszyk 3) wykazujące utratę wartości</i>	- 1 578	- 8 790
Razem odpisy z tytułu utraty wartości	- 42 111	- 52 122
Razem należności od klientów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (netto)	1 381 346	1 529 680
Razem należności od klientów FARMY WIATROWE	1 381 346	1 529 680

Udział portfela farm wiatrowych w segmencie kredytów instytucjonalnych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu w wartości brutto w Banku na 31 grudnia 2020 roku wyniósł 15,4% co stanowi 10,9% portfela kredytów, natomiast wartościowo portfel ten wyniósł 1 423,5 mln zł.

Poziom pokrycia odpisami kredytów z utratą wartości według stanu na 31 grudnia 2020 roku w segmencie kredytów instytucjonalnych wynosi 56,7%, w tym dla portfela farm wiatrowych 11,7%.

6.1.4. Dłużne papiery wartościowe

Papiery wartościowe w podziale na ratingi przyznane ich emitentom

31-12-2020	Skarb Państwa	NBP	Banki	Finanse publiczne	Pozostałe instytucje finansowe	Korporacyjne	Razem
AAA	-	-	-	-	49 654	-	49 654
A	3 584 451	-	249 650	-	-	-	3 834 101
A-	-	-	26 488	-	-	-	26 488
BBB+	-	-	558 741	-	184 862	-	743 603
brak	-	2 179 952	-	147 739	304 397	-	2 632 088
Razem	3 584 451	2 179 952	834 879	147 739	538 913	-	7 285 934

31-12-2019	Skarb Państwa	NBP	Banki	Finanse publiczne	Pozostałe instytucje finansowe	Korporacyjne	Razem
AAA	-	-	-	-	49 518	-	49 518
A	3 652 141	-	-	-	-	-	3 652 141
BBB+	-	-	49 546	-	-	-	49 546
brak	-	1 319 835	-	188 613	-	-	1 508 448
Razem	3 652 141	1 319 835	49 546	188 613	49 518	-	5 259 653

W tabelach prezentowana jest ujednolicona skala ratingowa zgodnie z poniższym zestawieniem. W przypadku, gdy emitent otrzymał rating od więcej niż jednej agencji, został zaprezentowany ten najwyższy.

Moody's	S&P	Fitch	Rating ujednolicony
Aaa	AAA	AAA	AAA
A2	A	A	A
A3	A-	A-	A-
Baa1	BBB+	BBB+	BBB+
Ba2	BB	BB	BB
Ba3	BB-	BB-	BB-

W przypadku obligacji komunalnych, dla których brak jest aktywnego rynku nadawane są ratingi wewnętrzne, wg kategorii:

5	bardzo dobra jakość kredytowa
6-7	dobra jakość kredytowa
8-9	zadowalająca jakość kredytowa
10	przeciętna i słaba jakość kredytowa

Klasy ryzyka dla emitentów obligacji komunalnych obsługiwanych przez Bank nadawane są zgodnie z przyjętą w Banku metodyką oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego:

Finanse publiczne		
Rating wewnętrzny	31-12-2020	31-12-2019
5	6 586	9 819
6	12 299	3 838
7	93 902	39 021
8	21 363	79 272
9	5 662	56 663
10	7 927	-
Razem	147 739	188 613

6.1.5. Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem

Oceniając udziały branż w portfelu kredytowym Banku ukształtowane na 31 grudnia 2020 roku można stwierdzić znaczący udział branży „Wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” – 13,7% oraz „Działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości” – 11,7%.

Zaangażowanie w poszczególne branże

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	31-12-2020 Udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 791 432	13,7%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 528 906	11,7%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	892 147	6,8%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	766 593	5,9%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	629 971	4,8%
Zakwaterowanie	534 683	4,1%
Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	336 853	2,6%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	259 420	2,0%
Produkcja artykułów spożywczych	234 262	1,8%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	218 168	1,7%
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	132 240	1,0%
Pozostałe branże, w tym:	5 728 999	43,9%
klienci indywidualni	3 798 784	29,1%
Ogółem należności od klientów brutto	13 053 674	100,0%
Odpisy z tytułu utraty wartości	- 1 196 124	
Złożone depozyty zabezpieczające	31 704	
Pozostałe należności	2 599	
Razem należności od klientów netto	11 891 853	

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	31-12-2019 Udział % w sumie ogółem
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 720 758	13,1%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 575 797	11,9%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	888 282	6,7%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	872 409	6,6%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	701 998	5,3%
Zakwaterowanie	442 860	3,4%
Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna	251 312	1,9%
Produkcja artykułów spożywczych	244 758	1,9%
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	243 784	1,8%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	207 598	1,6%
Pozostałe branże, w tym:	6 038 662	45,8%
klienci indywidualni	3 828 148	29,0%
Ogółem należności od klientów brutto	13 188 218	100,0%
Odpisy z tytułu utraty wartości	- 1 163 515	
Złożone depozyty zabezpieczające	4 317	
Pozostałe należności	-	
Razem należności od klientów netto	12 029 020	

6.1.6. Struktura koncentracji zaangażowania w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe

Zaangażowanie równe lub przekraczające 10% uznanego kapitału Banku w stosunku do jednego podmiotu wraz z podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie na dzień 31 grudnia 2020 roku wystąpiło w ośmiu przypadkach i wynosiło łącznie 1 934 032 tys. zł, co stanowiło 91,5% uznanego kapitału Banku.

Zaangażowanie wobec największych podmiotów lub grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie:

L.p.	Zaangażowanie*\ 31-12-2020
1	285 398
2	271 207
3	257 230
4	250 778
5	221 947
6	220 081
7	215 456
8	211 935
Razem	1 934 032

L.p.	Zaangażowanie*\ 31-12-2019
1	293 512
2	268 993
Razem	562 505

*\ Na zaangażowanie danego podmiotu składają się ekspozycje kredytowe brutto, zobowiązania warunkowe tj. otwarte linie kredytowe i gwarancje, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmiot oraz zawarte transakcje walutowe typu fx spot, fx forward, fx swap.

Dziesięciu klientów z największym zaangażowaniem wraz z oceną ryzyka związanego z tymi zaangażowaniami

31-12-2020						
L.p.	Zaangażowanie	Bilansowa ekspozycja kredytowa *\\	Zadłużenie z tytułu kredytów - kapitał	Papiery wartościowe	Zobowiązania pozabilansowe **\\	Ekwiwalent bilansowy transakcji pochodnych
1	271 207	271 207	272 944	-	-	-
2	250 778	250 474	253 631	-	-	304
3	249 650	-	-	249 650	-	-
4	211 935	154 046	156 009	-	57 889	-
5	207 290	2 703	-	-	208 359	1 634
6	187 385	158 735	159 491	-	28 650	-
7	174 808	150 950	151 983	-	23 858	-
8	166 492	166 492	167 968	-	-	-
9	163 394	159 793	161 523	-	-	3 601
10	152 542	147 969	148 043	-	-	4 573

31-12-2019						
L.p.	Zaangażowanie	Bilansowa ekspozycja kredytowa *\\	Zadłużenie z tytułu kredytów - kapitał	Papiery wartościowe	Zobowiązania pozabilansowe **\\	Ekwiwalent bilansowy transakcji pochodnych
1	293 512	292 610	293 867	-	-	902
2	268 993	265 495	268 731	-	-	3 498
3	196 548	81 146	82 907	-	115 402	-
4	195 251	194 943	194 692	-	308	-
5	186 322	186 322	188 526	-	-	-
6	182 608	182 608	184 355	-	-	-
7	164 692	120 631	121 339	-	44 061	-
8	155 620	126 447	127 371	-	29 173	-
9	147 470	144 019	144 074	-	-	3 451
10	138 431	96 976	97 058	-	41 196	259

*\\ Bilansowa ekspozycja kredytowa uwzględnia: kapitał, odsetki, nierozliczone prowizje, dyskonto oraz inne należności.

**\\W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, gwarancje udzielone, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy udzielone i inne zobowiązania

6.1.7. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej zaprezentowano obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych kategorii aktywów finansowych:

Wyszczególnienie	31-12-2020		
	Wartość bilansowa brutto	Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym
Należności od innych banków	142 958	-943	142 015
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	79 827	-	79 827
dłużne papiery wartościowe	79 827	-	79 827
instrumenty pochodne	-	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	5 302 185	-107	5 302 078
kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	85 480	-	85 480
dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	5 597 061	-	5 597 061
dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 535 385	-146	1 535 239
dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	153 634	-	153 634
Należności od klientów	13 087 979	-1 196 126	11 891 853
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	13 059 866	-1 196 126	11 863 740
od klientów instytucjonalnych	9 262 274	-859 557	8 402 717
od klientów indywidualnych	3 797 592	-336 569	3 461 023
Wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	25 514	-	25 514
od klientów instytucjonalnych	24 322	-	24 322
od klientów indywidualnych	1 192	-	1 192
Pozostałe należności	2 599	-	2 599
Inne aktywa finansowe*\	24 595	-7 141	17 454

*\ Na pozycję tą składają się głównie: odprowadzenie nadmiaru gotówki, należności z tytułu zawartych transakcji na instrumentach finansowych.

Wyszczególnienie	31-12-2019		
	Wartość bilansowa brutto	Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym
Należności od innych banków	149 955	-1 037	148 918
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	100 513	-	100 513
dłużne papiery wartościowe	43 085	-	43 085
instrumenty pochodne	57 428	-	57 428
Inwestycyjne papiery wartościowe	5 302 185	-107	5 302 078
kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	85 510	-	85 510
dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	3 839 184	-	3 839 184
dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 377 491	-107	1 377 384
Należności od klientów	13 192 535	-1 163 515	12 029 020
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	13 149 933	-1 163 515	11 986 418
od klientów instytucjonalnych	9 323 723	-888 669	8 435 054
od klientów indywidualnych	3 826 210	-274 846	3 551 364
Wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	38 285	-	38 285
od klientów instytucjonalnych	36 347	-	36 347
od klientów indywidualnych	1 938	-	1 938
Pozostałe należności	4 317	-	4 317
Inne aktywa finansowe*\	22 581	-7 189	15 392

*\ Na pozycję tą składają się głównie: odprowadzenie nadmiaru gotówki, należności z tytułu zawartych transakcji na instrumentach finansowych.

Obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych pozycji zobowiązań warunkowych:

Wyszczególnienie	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2020	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2019
Warunkowe zobowiązania finansowe, w tym:	2 583 937	2 623 028
otwarte linie kredytowe, w tym:	2 558 517	2 597 944
<i>odwołalne</i>	2 223 974	2 351 732
<i>nieodwołalne</i>	334 543	246 212
otwarte akredytywy importowe	20 250	5 839
promesy udzielenia kredytu, w tym:	5 170	19 245
<i>nieodwołalne</i>	5 170	19 245
Gwarancje i poręczenia	372 847	308 145
Transakcje walutowe i stopy procentowej*	6 585 869	6 693 701

*\ Na pozycje składają się w 2020 roku:

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych w kwocie 1 097 009 tys. zł

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej w kwocie 5 230 860 tys. zł

Transakcje wymiany stopy procentowej w kwocie 258 000 tys. zł

* Na pozycje składają się w 2019 roku:

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych w kwocie 1 227 723 tys. zł

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej w kwocie 4 997 978 tys. zł

Transakcje wymiany stopy procentowej w kwocie 468 000 tys. zł

Zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami zobowiązania warunkowe podlegają takiej samej formie zabezpieczania oraz monitorowania jak transakcje bilansowe.

Częstotliwość monitorowania klientów instytucjonalnych (korporacje) uzależniona jest przede wszystkim od wielkości zaangażowania kredytowego i kondycji ekonomiczno-finansowej klienta (ratingu klienta).

Monitoring klienta instytucjonalnego obejmuje weryfikację:

1. ratingu klienta (wraz z weryfikacją w wybranych bazach zewnętrznych),
2. ratingu grupy kapitałowej,
3. oceny transakcji (monitoring zabezpieczeń, warunków umowy (kovenantów) oraz inwestycji realizowanych z udziałem finansowania Banku).

Częstotliwość i zakres monitorowania klientów instytucjonalnych (mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe) uzależnione są od kwoty zaangażowania klienta.

Monitoring mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowej obejmuje:

1. monitoring zdarzeń objętych monitoringiem,
2. monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej.

W przypadku mikroprzedsiębiorstw dodatkowo przeprowadzana jest weryfikacja klienta w wybranych bazach zewnętrznych.

6.1.8. Praktyki forbearance

Status forbearance otrzymują ekspozycje, w przypadku których nastąpiła zmiana dotychczasowych warunków umowy kredytu, należności lub inwestycji wycenianej wg zamortyzowanego kosztu, jeżeli wynika ona:

1. z trudności finansowych dłużnika lub emitenta lub
2. brak zmiany warunków umowy doprowadziłby do zaprzestania obsługi zadłużenia, która nie miałaby miejsca, gdyby dłużnik lub emitent nie był w trudnej sytuacji finansowej.

Za zmianę warunków, o których mowa wyżej, uznaje się w szczególności:

1. udzielenie karencji w spłacie kapitału i/lub należności ubocznych,
2. redukcję kapitału i/lub należności ubocznych,
3. wydłużenie okresu kredytowania,
4. obniżenie oprocentowania kredytu,
5. akceptację niewykonywania postanowień umowy przy jednoczesnym braku realizacji przez kredytobiorcę prognoz finansowych,
6. zgodę Banku na spłatę zobowiązania poprzez realizację zabezpieczenia,
7. kapitalizację odsetek,
8. zmianę dłużnika, przejęcie długu lub przystąpienie do długu przez osoby trzecie.

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi umowy forbearance wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną.

Restrukturyzacja jest przesłanką utraty wartości.

W odniesieniu do ekspozycji indywidualnie istotnych zawarcie umowy forbearance, zmieniające warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika, skutkuje koniecznością przeprowadzenia analizy pod kątem utworzenia odpisów aktualizujących wartość ekspozycji z tytułu utraty wartości.

W odniesieniu do ekspozycji indywidualnie nieistotnych zawarcie umowy forbearance, zmieniające warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika, skutkuje każdorazowo utworzeniem odpisów aktualizujących wartość ekspozycji z tytułu utraty wartości.

Odwrócenie straty (reklassyfikacja do zdrowego portfela) jest możliwe po ustąpieniu przesłanki utraty wartości oraz upływie okresu 12-miesięcznej kwarantanny. Transakcje restrukturyzowane dla których ustąpiła przesłanka utraty wartości, upłynął okres kwarantanny, w którym przesłanka ta nie była identyfikowana oraz w odniesieniu do której nie rozpoznaje się utraty wartości klasyfikowane są do Koszyka 2. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Zawarte umowy restrukturyzacyjne są na bieżąco monitorowane pod kątem wywiązania się ze zobowiązań zawartych w umowie.

Ekspozycja przestaje być klasyfikowana jako forborne (zdejmowany jest status forbearance), gdy zostały spełnione wszystkie niżej wymienione warunki:

1. umowę uznaje się za niezagrożoną, w tym w przypadku, gdy ekspozycja została przeklasyfikowana z kategorii umów zagrożonych po dokonaniu analizy sytuacji finansowej dłużnika, w wyniku której potwierdzono trwałą poprawę sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika,
2. upłynęły co najmniej 24 miesiące (okres próbny) od daty uznania ekspozycji za niezagrożoną, w których przez minimum połowę okresu próby dłużnik dokonywał regularnych spłat rat kapitałowych i odsetkowych i nie występowały opóźnienia przekraczające 30 dni,
3. na koniec okresu warunkowego żadna z ekspozycji wobec dłużnika nie jest opóźniona powyżej 30 dni.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do aktywów finansowych podlegających praktykom forbearance nie różnią się od zasad stosowanych w stosunku do innych aktywów Banku. Bank wycenia kredyt i należności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. W sytuacji, gdy warunki pożyczki, należności lub inwestycji wycenianej wg zamortyzowanego kosztu są renegocjowane z powodu trudności finansowych dłużnika lub emitenta, ekspozycja taka jest wyceniana przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej, wyznaczonej przed zmianą warunków.

Poniżej zaprezentowano obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych transakcji forborne (gdzie zastosowano praktyki forbearance):

31-12-2020	Należności z utratą wartości			Należności bez utraty wartości		
	Wartości bilansowe brutto	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Wartości bilansowe brutto	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym
Należności od klientów razem	676 101	-419 801	256 300	89 461	-3 364	86 097
Należności od klientów indywidualnych, w tym:	171 682	-114 448	57 234	21 660	-1 607	20 053
wyceniane indywidualnie*\	73 387	-37 024	36 363	-	-	-
Należności od klientów instytucjonalnych, w tym:	504 419	-305 353	199 066	67 801	-1 757	66 044
wyceniane indywidualnie*\	493 661	- 296 334	197 327	-	-	-

31-12-2019	Należności z utratą wartości			Należności bez utraty wartości		
	Wartości bilansowe brutto	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Wartości bilansowe brutto	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym
Należności od klientów razem	699 791	-437 314	262 477	98 571	-4 047	94 524
Należności od klientów indywidualnych, w tym:	168 241	-108 208	60 033	24 771	-2 218	22 553
wyceniane indywidualnie*\	60 806	-28 727	32 079	-	-	-
Należności od klientów instytucjonalnych, w tym:	531 550	-329 106	202 444	73 800	-1 829	71 971
wyceniane indywidualnie*\	517 445	-317 368	200 077	-	-	-

*\ Należności od klientów posiadające przesłanki utraty wartości, ale niewykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne są wyceniane grupowo.

6.1.9. Skutki ewentualnego ustawowego rozwiązania kwestii kredytów mieszkaniowych w CHF i innych walutach obcych

Na dzień publikacji niniejszego raportu nie jest znany ostateczny kształt zmian regulacji prawnych w zakresie jednolitego rozwiązania kwestii kredytów mieszkaniowych denominowanych do walut obcych.

6.2. Ryzyko finansowe w księdze bankowej i handlowej oraz limity

Ryzyko finansowe w Banku obejmuje:

1. ryzyko płynności,
2. ryzyko rynkowe, w tym:
  - a. ryzyko stopy procentowej (w księdze bankowej i handlowej),
  - b. ryzyko walutowe (przede wszystkim w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej).

Podstawowe zasady zarządzania ryzykiem w Banku Ochrony Środowiska S.A. w zakresie ryzyka finansowego określa "Strategia zarządzania ryzykiem bankowym". Strategia zarządzania ryzykiem bankowym stanowi integralny element obowiązującej Strategii działania Banku.

Zarządzanie ryzykiem w Banku jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą poziom apetytu i tolerancji na ryzyko określonych za pomocą zestawu limitów wewnętrznych. W BOŚ S.A. obowiązują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym w księdze handlowej, gdzie określane są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodne z przyjętym przez Radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko. Na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu, kontrolowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Do księgi bankowej wchodzi pozycje nie zaliczone do księgi handlowej, w tym w szczególności:

- udzielane kredyty, gwarancje, pożyczki, lokaty i przyjmowane depozyty,
- transakcje zabezpieczające płynność i ryzyko stopy procentowej operacji zaliczonych do księgi bankowej,
- zakup papierów wartościowych w celu innym niż handlowy.

Zgodnie ze strategią Banku, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej. Księga handlowa zawiera transakcje realizowane na rachunek własny w celu handlowym, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też innych odchyleń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności stóp procentowych i kursów walutowych. Sprzedaż transakcji z księgi handlowej nie jest prowadzona w celu utrzymania płynności. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań BOŚ S.A. w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymuje otwarte pozycje.

Celem zarządzania ryzykiem bankowym w działalności BOŚ S.A. jest utrzymywanie ryzyka na przyjętym poziomie tolerancji i apetytu, pozwalającym na ochronę wartości kapitału akcjonariuszy, zachowanie bezpieczeństwa depozytów klientów oraz uzyskanie odpowiedniej efektywności działalności Banku, w tym zapewnienie zdolności dostosowania działalności Banku do zmieniających się warunków: rynkowych, kompetencji i zaangażowania kadry kierowniczej oraz pracowniczej, jakości systemów informacji zarządczej.

Bank w 2020 roku systematycznie monitorował sytuację gospodarczą i rynkową związaną z pandemią COVID-19 i analizował jej wpływ na ryzyka finansowe, w tym ryzyko rynkowe i ryzyko płynności. Choć poziomy poszczególnych rodzajów ryzyka wzrosły w porównaniu z okresem sprzed pandemii, to generalnie utrzymywały się w ramach przyjętych przez Bank limitów. W 2020 roku główne cele, zasady i organizacja procesu zarządzania ryzykiem finansowym w Banku nie uległy zmianie.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany w Departamencie Ryzyka Finansowego i Operacyjnego (departament II linii obrony) oraz raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Komitetowi ds. Ryzyka (przy Radzie Nadzorczej), Zarządowi Banku, Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetowi ZAP) oraz Komitetowi ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego.

6.2.1. Ryzyko płynności

Celem Banku Ochrony Środowiska S.A. w zakresie zarządzania płynnością jest utrzymanie zdolności do finansowania aktywów i terminowego regulowania zobowiązań, a także utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

Strategia i procesy w zarządzaniu ryzykiem płynności są dopasowane do profilu i skali działalności Banku. Strategię zarządzania ryzykiem płynności określa zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Strategia Płynnościowa BOŚ S.A. Strategia określa apetyt Banku na to ryzyko, wyznacza główne kierunki oraz cele ilościowe dla wybranych wielkości i jest integralnym elementem Ramowej Strategii działania Banku. Tolerancja na ryzyko płynności, dostosowana do przyjętego apetytu, została określona w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Polityce w zakresie zarządzania płynnością poprzez obowiązujący w Banku system wewnętrznych limitów i wartości ostrzegawczych.

Struktura i organizacja funkcji zarządzania ryzykiem płynności obejmuje wszystkie szczeble struktury organizacyjnej Banku i działa w ramach funkcjonujących w Banku trzech linii obrony. Szczególną rolę w procesie zarządzania ryzykiem płynności pełni Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym:

1. płynność śróddzienna – w ciągu dnia,
2. płynność bieżąca – w okresie do 7 dni,
3. płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
4. płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy,
5. płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności śróddziennej, bieżącej i krótkoterminowej Bank wykorzystuje następujące miary i narzędzia:

1. poziom płynności śróddziennej – odzwierciedla niezbędny do utrzymania poziom środków na rachunku w NBP, pozwalający na regulowanie zobowiązań Banku w trakcie dnia, w sytuacji normalnej i skrajnej,
2. aktywa płynne (nadwyżka płynności) – stanowiące bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wpływów w horyzoncie 30 dni,
3. zapas płynności – który mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o oczekiwane oraz nieoczekiwane wypływy, wyznaczone w terminie 30 dni, z uwzględnieniem narzutu z tytułu koncentracji,
4. ocenę stabilności bazy depozytowej,
5. lukę płynności krótkoterminowej (dla PLN, EUR, CHF i USD) – pokazującą poziom niedopasowania w strukturach finansowania w walutach obcych; luka ta przede wszystkim obejmuje przepływy z transakcji na rynku hurtowym oraz z transakcji pochodnych,
6. testy warunków skrajnych (pozwalające m.in. na weryfikację możliwości utrzymania płynności w zdefiniowanym w Banku horyzoncie czasowym w poszczególnych scenariuszach).

W celu pomiaru płynności oraz ryzyka płynności średnio- i długoterminowego Bank wyznacza i monitoruje:

1. lukę płynności kontraktową oraz urealnioną (która jest uzupełniana o systematycznie przeprowadzane analizy: stabilności bazy depozytowej, koncentracji bazy depozytowej, wielkości przedpłat kredytów oraz poziomu zrywalności depozytów),
2. wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi,
3. wskaźnik pokrycia kredytów służących finansowaniu długoterminowych potrzeb klientów najbardziej stabilnymi źródłami finansowania,
4. prognozę LCR, NSFR, aktywów płynnych oraz długoterminowych miar płynności (m.in. NSFR).

W celu oceny skuteczności procesu zarządzania ryzykiem płynności, dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze podlegają systematycznym przeglądom, tak aby pozwalały na skuteczne monitorowanie płynności. Limity i wartości ostrzegawcze określają ramy dla tolerancji Banku w zakresie płynności i są zgodne z przyjętym przez Bank apetytem na to ryzyko. Kształtowanie

odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

Stosowane przez Bank miary i narzędzia podlegają cyklicznym przeglądom i są systematycznie aktualizowane, co służy lepszemu odwzorowaniu profilu płynności. Proces monitorowania płynności i ryzyka płynności w Banku jest wspierany przez dedykowane systemy informatyczne (w szczególności w zakresie generowania kontraktowej i urealnionej luki płynności, raportowania nadzorczych miar płynności i limitów wewnętrznych oraz przygotowywania sprawozdawczości obowiązkowej). Bank przynajmniej raz do roku opracowuje przegląd procesu oceny adekwatności zasobów płynności (ILAAP), zgodnie z Wytycznymi EBA/GL/2016/10 dotyczącymi informacji na temat ICAAP oraz ILAAP gromadzonych do celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP). Przegląd ten podlega opiniowaniu przez Komitet ZAP oraz zatwierdzeniu przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Przeprowadzony przez Bank przegląd ILAAP według stanu na 31 grudnia 2020 roku wykazał zgodność procesu z przepisami wewnętrznymi Banku oraz zewnętrznymi wytycznymi.

Raporty dotyczące ryzyka płynności prezentowane są wszystkim jednostkom Banku biorącym udział w procesie zarządzania tym ryzykiem. Wyniki analizy ryzyka płynności, stopień użycia norm nadzorczych oraz wewnętrznych limitów oraz wyniki testów warunków skrajnych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego (w cyklach tygodniowych), Zarządu Banku i Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (w cyklach miesięcznych) oraz dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej (w cyklach kwartalnych). Raporty wchodziły w skład Systemu informacji zarządczej, którego celem jest wspomaganie zarządzania Bankiem, usprawnienie realizacji jego zadań oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania.

Ogólny profil ryzyka płynności

Podstawowym źródłem finansowania Banku pozostaje systematycznie budowana i zdywersyfikowana baza depozytowa z dużym udziałem stabilnych depozytów od klientów indywidualnych (uzupełniona depozytami klientów korporacyjnych i sektora publicznego), którego uzupełnienie stanowią m.in. otrzymane pożyczki od międzynarodowych instytucji finansowych (które dodatkowo, wraz z długoterminowymi dwustronnymi umowami zamiany płatności odsetkowych zabezpieczonymi dłużnymi papierami wartościowymi oraz transakcjami FX Swap, stanowią źródło finansowania płynności w walutach obcych). W Banku na bieżąco monitorowane jest ryzyko koncentracji bazy depozytowej. Wewnętrzne miary płynności uwzględniają dodatkowy narzut na środki stabilne z tytułu koncentracji, wyliczany w oparciu o salda depozytów dla dużych depozytów oraz depozytów dużych klientów (zaklasyfikowanych zgodnie z definicjami funkcjonującymi w Banku), wyliczany jest przy kalkulacji miar płynności.

Posiadane przez Bank aktywa płynne (nadwyżka płynności), utrzymywane są przede wszystkim w postaci charakteryzujących się wysoką płynnością bonów pieniężnych NBP (według stanu na 31 grudnia 2020 roku stanowiących 45% portfela płynnych nieobciążonych papierów wartościowych) oraz obligacji Skarbu Państwa (według stanu na 31 grudnia 2020 roku - 55%), charakteryzujących się niskim ryzykiem szczególnym. Portfel tych papierów jest uzupełniony gotówką oraz środkami utrzymywanymi w NBP (ponad zadeklarowany poziom rezerwy obowiązkowej) i na rachunkach nostro w innych bankach. Aktywa płynne według stanu na 31 grudnia 2020 roku wynosiły 5 257 mln zł. Aktywa płynne stanowią bufor dla zabezpieczenia płynności w ewentualnych sytuacjach kryzysowych, tj. istnieje możliwość ich zastawu, upłynnienia w ramach transakcji repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie, bez istotnej utraty wartości. Możliwości sprzedaży aktywów płynnych (ryzyko płynności produktu) są systematycznie monitorowane. W analizach tych brane są pod uwagę przede wszystkim: wielkość emisji, obrót rynkowy oraz zmienność ceny kupna / sprzedaży.

Zgodnie z rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego i Narodowego Banku Polskiego, Bank ma możliwość korzystania z dodatkowych źródeł finansowania w postaci kredytu technicznego i lombardowego w NBP a także – w wyjątkowych sytuacjach – może ubiegać się o kredyt refinansowy w NBP.

W Banku wyznaczany jest kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności, które uznawane jest za ryzyko stale istotne, zgodnie z obowiązującym procesem szacowania kapitału wewnętrznego. Kapitał ten szacowany jest w oparciu

o koszt związany z przywróceniem nadzorczych i wewnętrznych miar oraz limitów płynności w warunkach zbudowanych scenariuszy testów warunków skrajnych.

Miary ryzyka płynności

Bank wyznacza nadzorcze miary płynności zgodnie z następującymi regulacjami: Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz rozporządzeniami delegowanymi i wykonawczymi odnoszącymi się do niego w zakresie płynności oraz Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.

Do obecnie obowiązujących norm płynności krótkoterminowej zalicza się wymóg pokrycia wypływów netto – LCR (relacja aktywów płynnych do wypływów netto, tj. różnicy pomiędzy wypływami a wpływami, przez okres występowania warunków skrajnych, trwający 30 dni kalendarzowych). LCR obliczany jest dla wszystkich walut łącznie (w przeliczeniu na PLN) oraz osobno dla walut znaczących: PLN oraz EUR. W przypadku wskaźnika w EUR, Bank identyfikuje niedopasowanie walutowe, związane ze sposobem finansowania kredytów długoterminowych udzielonych w tej walucie.

Zgodnie z Wytycznymi EBA/GL/2017/01 w sprawie ujawniania wskaźnika pokrycia wypływów netto w uzupełnieniu do ujawniania informacji na temat zarządzania ryzykiem płynności na podstawie art. 435 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, Bank prezentuje w Informacjach dotyczących Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A., ujawnianych zgodnie z częścią ósmą Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku "Ujawnianie informacji przez instytucje", informacje ilościowe oraz jakościowe na temat wskaźnika pokrycia wypływów netto. Powyższe informacje ujawniane są zgodnie z instrukcjami wskazanym przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.

Do norm długoterminowych zalicza się współczynniki: M3 (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi) i M4 (współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi). Bank wyznacza i sprawozdaje do Komisji Nadzoru Finansowego oraz Narodowego Banku Polskiego wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR) oraz posiada dla tego wskaźnika wewnętrzną wartość ostrzegawczą na poziomie docelowego limitu nadzorczego, tj. 100%, według stanu na 31 grudnia 2020 roku wartość wskaźnika wynosiła 104%. Ponadto, Bank, zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2016/313 z dnia 01 marca 2016 roku zmieniającym rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 680/2014 w odniesieniu do dodatkowych wskaźników monitorowania na potrzeby sprawozdawczości w zakresie płynności do Narodowego Banku Polskiego, w ramach sprawozdawczości obowiązkowej, opracowuje i przesyła raporty ALMM.

Zgodnie z Uchwałą Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego Bank przeprowadza również pogłębioną analizę płynności długoterminowej. Wyniki przeprowadzanych analiz są wykorzystywane do zarządzania płynnością Banku. Jednocześnie proces opracowywania krótko- i długoterminowych planów finansowych Banku zawiera ocenę płynności tak, aby zapewnić adekwatną strukturę finansowania i przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

W 2020 roku (analogicznie jak w 2019 roku) nadzorcze miary płynności, tj. LCR oraz miary M3-M4 były wyznaczone codziennie (tj. w każdym dniu roboczym) i pozostawały na bezpiecznym poziomie, znacznie przewyższającym poziomy regulacyjny. Wg stanu na 31 grudnia 2020 roku normy te kształtowały się następująco:

Miara	31-12-2020	31-12-2019
LCR	158%	131%
M3	54,72	81,26
M4	1,41	1,30

Bank posiada zatwierdzony przez Zarząd Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych, który określa potencjalne źródła pogorszenia / utraty płynności, zasady postępowania i kompetencje w sytuacjach awaryjnych. Ma on na celu oszacowanie horyzontu przetrwania oraz możliwości i kosztów przywrócenia stanu stabilnej płynności. Plan ten, oprócz analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych (której założenia są

zgodne z przeprowadzanymi testami warunków skrajnych), zawiera także mierzalne i niemierzalne symptomy wyprzedzające sytuacje awaryjne, pozwalające na systematyczne monitorowanie źródeł powstawania sytuacji kryzysowych w zakresie płynności.

Analizy scenariuszowe płynności w sytuacjach awaryjnych oraz testy warunków skrajnych obejmują trzy rodzaje scenariuszy:

1. kryzys wewnętrzny - jego źródłem jest utrata zaufania do Banku przez uczestników rynku (tzw. „run na Bank”), zmniejszenie dostępności finansowania, zmaterializowanie się ryzyka koncentracji oraz obniżenie ratingu Banku,
2. kryzys zewnętrzny - zakłada materializację ryzyka walutowego, wzrost stóp procentowych, kryzys na rynkach finansowych i ewentualne efekty drugiej rundy,
3. kryzys mieszany – stanowi połączenie elementów zarówno kryzysu wewnętrznego jak i zewnętrznego.

Dokonywane stress testy pozwalają na identyfikację czynników, których materializacja może generować w Banku ryzyko płynności oraz opracowanie działań koniecznych do podjęcia, w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych.

Bank, w ramach dokonywanych analiz, przeprowadza również analizę wrażliwości na poszczególne czynniki generujące ryzyko płynności oraz tzw. testy odwrócone. Plan działania w zakresie utrzymania płynności w sytuacjach awaryjnych jest systematycznie weryfikowany i aktualizowany, tak aby gwarantował operacyjne przygotowanie Banku do uruchomienia potencjalnych działań, możliwych do podjęcia w sytuacji zagrożenia płynności. Analiza scenariuszowa płynności w sytuacjach awaryjnych jest opracowywana w trybie półrocznym, a testy warunków skrajnych – w okresach miesięcznych. Założenia przyjmowane w testach warunków skrajnych są systematycznie weryfikowane, zgodnie z wnioskami wynikającymi z analizy scenariuszowej płynności w sytuacjach awaryjnych. Wnioski z przeprowadzanych testów są uwzględniane w bieżącym zarządzaniu płynnością i ryzykiem płynności, a także są podstawą do budowania struktury aktywów i pasywów.

Bank, w opracowywanych analizach, uwzględnia również możliwość niekorzystnej zmiany kursów walut obcych, w szczególności CHF i EUR, potencjalnie powodujące zwiększenie potrzeb płynnościowych.

Zgodnie z podpisaną z kontrahentami dokumentacją Credit Support Annex do umów ramowych (Credit Support Annex (CSA), Credit Support Annex for Variation Margin (CSA VM)) Bank, w przypadku niekorzystnych zmian rynkowych (m.in. kursów walutowych), zobowiązany jest do złożenia dodatkowych depozytów zabezpieczających, zgodnie w dokonaną wyceną. W przypadku korzystnych zmian - Bank otrzymuje dodatkowe zabezpieczenie od kontrahentów. Bank nie posiada w przedmiotowej dokumentacji postanowień zmieniających wysokość składanego zabezpieczenia ze względu na zmianę posiadanego ratingu. Oznacza to, iż obniżenie poziomu oceny zdolności kredytowej nie wpływa na wysokość i sposób wyliczenia depozytów zabezpieczających.

Testy warunków skrajnych wykonane w 2020 roku, analogicznie jak w 2019 roku pokazują, że Bank posiada stabilną sytuację płynnościową, a posiadane aktywa płynne (nadwyżka płynności) pozwalają na przetrwanie założonych scenariuszy warunków skrajnych, w których Bank zakłada przeżycie w określonym horyzoncie czasowym.

W 2020 roku, podobnie jak w 2019 roku, sytuacja płynnościowa BOŚ S.A. była systematycznie monitorowana i pozostawała na bezpiecznym poziomie.

W poniższych tabelach zaprezentowano urealnioną lukę płynności (wartości bilansowe):

31-12-2020	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	4,29	2,28	1,52	1,16	0,98	1,00	
Aktywa razem	5 634 189	503 103	472 036	1 068 571	6 340 990	6 279 973	20 298 862
<i>w tym należności od klientów</i>	82 742	385 525	471 040	1 031 136	5 195 107	4 726 303	11 891 853
Zobowiązania razem	1 312 149	1 380 035	1 666 964	2 232 315	7 732 524	5 974 875	20 298 862
<i>w tym zobowiązania wobec klientów</i>	960 904	1 221 598	1 404 513	2 126 290	6 790 400	4 050 072	16 553 777
Luka	4 322 040	-876 932	-1 194 928	-1 163 744	-1 391 534	305 098	-
Luka skumulowana	4 322 040	3 445 108	2 250 180	1 086 436	-305 098	-	-

31-12-2019	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	2,95	1,68	1,19	0,93	0,87	1,00	
Aktywa razem	3 596 737	419 355	547 419	1 081 285	6 202 607	6 481 994	18 329 397
<i>w tym należności od klientów</i>	105 049	312 595	541 997	1 005 722	5 219 295	4 844 362	12 029 020
Zobowiązania razem	1 219 099	1 173 229	1 431 101	2 239 257	7 478 687	4 788 024	18 329 397
<i>w tym zobowiązania wobec klientów</i>	961 682	1 108 038	1 293 615	2 122 847	6 784 833	2 615 705	14 886 720
Luka	2 377 638	-753 874	-883 682	-1 157 972	-1 276 080	1 693 970	-
Luka skumulowana	2 377 638	1 623 764	740 082	-417 890	-1 693 970	-	-

Przepływy środków pieniężnych instrumentów pochodnych (rozliczenia brutto)

Zestawienie zapadalności instrumentów pochodnych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyktowane):

31-12-2020	1M	1-3M	3-6M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	663 217	113 790	155 329	140 614	154 801	1 227 751
FX forward	94 734	19 658	20 345	51 098	33 118	218 953
FX Spot	186 468	-	-	-	-	186 468
FX Swap	375 620	88 476	129 386	65 664	32 442	691 588
IRS	6 395	5 656	5 598	23 852	89 241	130 742
Wyływy, w tym:	670 163	117 589	162 580	139 444	152 342	1 242 118
FX forward	94 191	19 838	20 863	50 240	32 668	217 800
FX Spot	186 371	-	-	-	-	186 371
FX Swap	382 261	90 949	132 131	66 767	32 833	704 941
IRS	7 340	6 802	9 586	22 437	86 841	133 006

31-12-2019	1M	1-3M	3-6M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	463 507	255 235	245 091	314 710	137 235	1 415 778
FX forward	48 870	41 189	8 822	18 031	17 095	134 007
FX Spot	210 983	-	-	-	-	210 983
FX Swap	197 183	207 543	225 444	252 563	-	882 733
IRS	6 471	6 503	10 825	44 116	120 140	188 055
Wyływy, w tym:	463 183	255 219	240 140	301 491	140 135	1 400 168
FX forward	48 405	40 818	8 708	18 575	17 810	134 316
FX Spot	210 979	-	-	-	-	210 979
FX Swap	195 512	205 781	219 294	245 057	-	865 644
IRS	8 287	8 620	12 138	37 859	122 325	189 229

6.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej jest przede wszystkim generowane w Banku, zarówno w księdze bankowej jak i handlowej.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego (WO), przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK).

W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Z drugiej strony portfel ten powoduje zmienność kapitału z aktualizacji wyceny.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jej celem jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela obligacji w modelu HtC&S i będących buforem płynnościowym Banku. Przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału związane ze zmianami stóp procentowych.

Proces monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej jest wspierany przez dedykowany system informatyczny, za pomocą którego Bank w szczególności wyznacza/przeprowadza:

1. lukę przeszacowania (repricing gap), prezentującą wartości aktywów, pasywów i pozycji bilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych w okresach zapadalności/ wymagalności bądź przeszacowania,
2. symulację wyniku odsetkowego – analizę dynamiczną, odzwierciedlającą projekcję WO w zadanych przedziałach czasowych, w oparciu o przyjęte scenariusze rozwoju Banku, jak również założenia odnośnie kształtowania się czynników rynkowych,
3. symulację wartości bieżącej (net present value, NPV), prezentującą wartości zdyskontowane, według zadanych parametrów rynkowych, wszystkich przepływów pieniężnych; w oparciu o analizy NPV wyznaczana jest miara WEK,
4. szoki cenowe pod analizę ryzyka bazowego, których celem jest oszacowanie wpływu na wynik odsetkowy zróżnicowanej zmiany oprocentowania produktów, których oprocentowanie oparte jest o różne stawki bazowe,
5. analizę ryzyka krzywej dochodowości, której celem jest oszacowanie wpływu na wartość ekonomiczną kapitału własnego nierównoległych zmian kształtu krzywej dochodowości,
6. analizę ryzyka opcji klienta, której celem jest oszacowanie wpływu na wynik finansowy Banku, realizowanych przez klientów opcji wbudowanych w produkty odsetkowe,
7. testy warunków skrajnych, w tym testy odwrócone oraz Supervisory Outlier Test – celem jest określenie, jak skrajne zmiany czynników rynkowych wpływają na wynik odsetkowy i wartość ekonomiczną kapitału własnego,
8. poziom kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej.

Miary ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej

W celu kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank stosuje dwie miary: wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o +/-100 p.b. (WO) oraz wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału na zmianę stóp procentowych o +/-200 p.b. (WEK). Pomiar ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej dokonywany jest w oparciu o charakterystykę produktów (harmonogramy przepływów kapitałowych, przeszacowania stóp procentowych, wbudowane opcje), wynikającą z umów podpisanych z kontrahentami. Dla produktów o charakterze bieżącym, dla których klient posiada swobodę w kształtowaniu m.in. harmonogramu spłaty czy dysponowania środkami, Bank buduje tzw. portfele replikacyjne, które odzwierciedlają ekonomiczne terminy przepływów kapitałowych. W ramach stosowanych portfeli replikacyjnych średni termin zapadalności depozytów o nieustalonym terminie zapadalności wynosi 6 miesięcy, maksymalny zaś 12 miesięcy. Ponadto, Bank uwzględnia

zachowania behawioralne klientów takie jak: poziomy wcześniejszych spłat kredytów czy poziomy zerwań depozytów, których sposób szacowania zdefiniowano w regulacjach wewnętrznych Banku. Przyjęte założenia zgodne są z Wytycznymi EBA/GL/2018/02 w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego.

W poniższej tabeli przedstawione zostało porównanie wartości miar WO i WEK pomiędzy 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku:

Data	Δ WO		Δ WEK	
	-100 p.b.	+100 p.b.	-200 p.b.	+200 p.b.
31-12-2020	-95 408	39 378	67 413	-98 089
31-12-2019	-43 737	33 718	29 975	-66 589
Zmiana	-51 671	5 660	37 433	-31 496

W I połowie 2020 roku zarówno miara WO, jak i WEK znajdowały się w ramach limitów/wartości ostrzegawczych, zgodnych z przyjętym przez Radę Nadzorczą apetytem na ryzyko. Zmiany wartości powyższych miar cechują się pewną cyklicznością, co związane jest z regularnym przybliżaniem się terminu przeszacowania pozycji o zmiennym oprocentowaniu oraz zapadalności /wymagalności pozycji, których oprocentowanie jest stałe. Wzrost wrażliwości wyniku odsetkowego w 2020 roku spowodowany był 3-krotnym obniżeniem stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej, celem przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym pandemii COVID-19, skutkującym w konsekwencji podjęciem przez Bank decyzji odnośnie obniżenia oprocentowania lokat terminowych oraz rachunków oszczędnościowych. Asymetryczny wpływ zmian stóp procentowych na WO w scenariuszach spadku i wzrostu stóp procentowych wynika z charakterystyki oprocentowania poszczególnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym m.in. ograniczenia spadku oprocentowania poszczególnych źródeł finansowania do poziomu 0%, w warunkach badanej zmiany rynkowych stóp procentowych (tj. o -100 p.b.). W związku z wprowadzonymi obniżkami oprocentowania lokat terminowych oraz rachunków oszczędnościowych i wyższą utylizacją limitu WO, na bieżąco monitorowany jest wpływ zmian zachodzących w otoczeniu, w strukturze bilansu Banku oraz ofercie kierowanej do Klientów na miarę wrażliwości WO.

Zgodnie z Wytycznymi EBA/GL/2018/02 w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego Bank zobligowany jest do przeprowadzania nadzorczego testu wartości odstających (Supervisory Outlier Test, SOT).

Wyniki nadzorczego testu wartości odstających (SOT) dla 6 standardowych scenariuszy szokowych dla ryzyka stopy procentowej, określonych w Wytycznych, przedstawione zostały w poniższej tabeli:

Data	Δ WEK w danym scenariuszu SOT					
	równoległy wzrost szoku	równoległy spadek szoku	wystromienie krzywej	wypłaszczenie krzywej	wzrost szoku dla stóp krótkoterm.	spadek szoku dla stóp krótkoterm.
31-12-2020	-102 510	35 478	-2 987	-64 288	-94 813	3 316
31-12-2019	-53 584	17 877	7 251	-37 277	-52 785	12 520
Zmiana	-48 926	17 601	-10 238	-27 011	-42 028	-9 204

Wyniki przeprowadzonej analizy SOT wskazują, że Bank najbardziej narażony jest na spadek wartości ekonomicznej kapitału (WEK) w scenariuszu równoległego wzrostu szoku (Parallel Up). Mimo zwiększenia wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału pomiędzy grudniem 2019 roku a grudniem 2020 roku, poziom tej miary znajduje się wyraźnie poniżej nadzorczych wartości ostrzegawczych, co świadczy o umiarkowanym narażeniu na ryzyko zmian stóp procentowych.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. W księdze bankowej badany jest wpływ podanych scenariuszy na następujące elementy:

1. wrażliwość wyniku odsetkowego (WO):
  - scenariusze równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych w przedziale [-500 p.b, +500 p.b],
  - scenariusze zmian kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ oraz $\pm 25\%$,
  - scenariusze łącznych zmian równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych o ± 100 p.b i ± 500 p.b. oraz kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ oraz $\pm 25\%$,
2. wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (WEK):
  - scenariusze równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych w przedziale [-500 p.b, +500 p.b],
  - scenariusze zmian kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ oraz $\pm 25\%$,
  - scenariusze łącznych zmian równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych o ± 200 p.b i ± 500 p.b. oraz kursów walutowych o $\pm 5\%$, $\pm 10\%$ oraz $\pm 25\%$,
3. wrażliwość kapitału z aktualizacji wyceny w scenariuszach zmian stóp procentowych w przedziale [-500 p.b., +500 p.b.],
4. wrażliwość wartości bieżącej portfela obligacji w scenariuszach zmian stóp procentowych w przedziale [-500 p.b., +500 p.b.] – w podziale na emitenta (SP&NBP (bez FVH), korporacje, samorządy) oraz w podziale na portfele (H2C&S (bez FVH), H2C).

Ponadto w Banku przeprowadzane są testy odwrócone:

1. dla miary WEK – testy w zakresie wpływu zmian czynników rynkowych, których celem jest pokazanie sytuacji, kiedy wrażliwość WEK spadnie poniżej 20% funduszy własnych,
2. dla miary WO:
  - testy, których celem jest pokazanie, kiedy planowany wynik odsetkowy spadnie poniżej poziomu zero,
  - testy, których celem jest wskazanie obszarów podatności na zagrożenia wynikające ze strategii w zakresie zabezpieczania i zarządzania ryzykiem oraz reakcji behawioralnych klientów.

Wyniki analizy testów warunków skrajnych wg stanu na 31 grudnia 2020 roku pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonym zaangażowaniu Banku w instrumenty wrażliwe na ryzyko stopy procentowej, ryzyko działalności w portfelu bankowym utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Z uwagi na charakter działalności Banku oraz strukturę portfela papierów wartościowych, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest stale istotne. Bank, w ramach procesu ICAAP, szacuje kapitał wewnętrzny na to ryzyko. Zgodnie z regulacjami nadzorczymi i wewnętrznymi, kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej odnosi się zarówno do potencjalnych zmian wartości ekonomicznej kapitału jak i wyniku odsetkowego na skutek niekorzystnej zmiany stóp procentowych i jest dostosowany do struktury i charakteru działalności Banku.

Bank w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej 10-letnich obligacji BGK (wyemitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, gwarantowanych przez Skarb Państwa) o wartości nominalnej 150 mln zł, o stałym oprocentowaniu w modelu biznesowym HtC&S, od lipca 2020 roku stosuje opcję wyceny wg wartości godziwej przez wynik finansowy (opcję FVPL). Zawarte w tym celu transakcje zabezpieczające IRS pozwalają na zamianę odsetek od nabytych obligacji naliczanych wg stałej stopy oprocentowania na odsetki naliczane wg formuły WIBOR 6M plus marża, co zabezpiecza Bank przed negatywnym wynikiem w przypadku wzrostu rynkowych stóp procentowych.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego (w cyklach tygodniowych), w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP i Zarządu Banku (w cyklach miesięcznych) oraz dla Komitetu ds. Ryzyka i Rady Nadzorczej Banku (w cyklach kwartalnych).

Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności, zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji Banku na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja jego negatywnych skutków z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Miary ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się:

1. model wartości zagrożonej (model VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy,
2. BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 1 p.b.),
3. system limitów,
4. testy warunków skrajnych.

W 2020 roku nie doszło do istotnych zmian w technikach pomiaru ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej.

Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej oraz wpływ scenariusza stress testowego - równoległego przesunięcia krzywych dochodowości IRS i BOND o ± 200 p.b. na wynik Banku w okresach rocznych, kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną, średnią oraz na datę sprawozdawczą):

Data	VaR 10-dniowy			Testy warunków skrajnych ± 200 p.b.	
	średnia	max	Min	na datę	na datę
31-12-2020	521	1 511	55	68	-1 387
31-12-2019	422	612	177	355	-2 389

W celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej Bank, raz na miesiąc, przeprowadza analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach zarządczych.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

1. limit na VaR 10-dniowy,
2. limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej, obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia, osobno dla pozycji w papierach dłużnych i dla IRS oraz łącznie dla tych instrumentów,
3. limity maksymalnej, dwudniowej i ciągniętej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a w odniesieniu do limitów BPV – również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. W księdze handlowej badany jest wpływ skrajnie niekorzystnych zmian poziomu rynkowych stóp procentowych na wynik Banku oraz zmienności stóp procentowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami stóp procentowych na poziom VaR zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej. Metoda historyczna uwzględniała zmienność stóp procentowych wywołanych pandemią COVID-19.

W celu przeprowadzenia analizy wpływu warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

1. historyczne:
  - a. równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych (w tym grube ogony oraz spread),
  - b. wygięcie krzywych stóp procentowych,
  - c. zmiana nachylenia krzywych stóp procentowych,
2. parametryczne:
  1. równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych,
  2. wzrost zmienności stóp procentowych,
  3. skrajnie niekorzystna zmiana korelacji stóp procentowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki tej analizy pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność zarówno w portfelu bankowym jak i handlowym Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki przeprowadzanego monitoringu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej oraz w księdze handlowej: w cyklach tygodniowych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz – w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka (wraz z wynikami przeprowadzonych testów warunków skrajnych). Dodatkowo wyniki analizy w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, w ramach raportów dziennych, przekazywane są Członkom Zarządu Banku oraz Komitetu ZAP.

Trzykrotne obniżki stóp procentowych przez RPP związane z pandemią COVID-19 nie podwyższyły istotnie poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej. Miary ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej były na bieżąco monitorowane i choć ich poziom wzrósł to generalnie utrzymywały się w ramach przyjętych przez Bank limitów. Obniżki stóp procentowych wpłynęły na obniżenie wyniku na transakcjach stopy procentowej w księdze handlowej w związku ze spadkiem wartości godziwej transakcji IRS w tym portfelu.

Pochodne instrumenty finansowe

Poniższe tabele zawierają dekompozycję instrumentów pochodnych na instrumenty bazowe – w celu przedstawienia ich wartości na zmiany stóp procentowych (wartości nominalne):

31-12-2020	1M	1-3M	3-6M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Aktywa						
FX forward	94 734	19 658	20 345	51 098	33 118	218 953
FX Spot	186 468	-	-	-	-	186 468
FX Swap	375 620	88 476	129 386	65 664	32 442	691 588
IRS	1 013 802	1 153 291	1 234 460	518 980	1 568 329	5 488 862
Razem	1 670 624	1 261 425	1 384 191	635 742	1 633 889	6 585 871
Pasywa						
FX forward	94 191	19 838	20 863	50 240	32 668	217 800
FX Spot	186 371	-	-	-	-	186 371
FX Swap	382 261	90 949	132 131	66 767	32 833	704 941
IRS	753 801	1 068 025	1 232 753	421 000	2 013 280	5 488 859
Razem	1 416 624	1 178 812	1 385 747	538 007	2 078 781	6 597 971
Razem	254 000	82 613	-1 556	97 735	-444 892	

31-12-2019	1M	1-3M	3-6M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Aktywa						
FX forward	48 870	41 189	8 822	18 031	17 095	134 007
FX Spot	210 983	-	-	-	-	210 983
FX Swap	197 183	207 543	225 444	252 563	-	882 733
IRS	1 049 122	685 219	1 292 787	829 321	1 609 529	5 465 978
Razem	1 506 158	933 951	1 527 053	1 099 915	1 626 624	6 693 701
Pasywa						
FX forward	48 405	40 818	8 708	18 575	17 810	134 316
FX Spot	210 979	-	-	-	-	210 979
FX Swap	195 512	205 781	219 294	245 057	-	865 644
IRS	401 121	840 225	1 319 004	873 797	2 031 831	5 465 978
Razem	856 017	1 086 824	1 547 006	1 137 429	2 049 641	6 676 917
Razem	650 141	-152 873	-19 953	-37 514	-423 017	

6.2.3. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe rozumiane jest jako strat Banku wynikających ze zmian kursów walutowych. „Ryzyko to jest generowane w Banku przede wszystkim w księdze handlowej.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do księgi handlowej tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego. Pozycja walutowa wynikająca z działalności Banku w księdze bankowej, która nie została przetransferowana w danym dniu na księgę handlową, podlega kontroli za pomocą limitów otwartych pozycji walutowych w księdze bankowej na koniec dnia.

Głównymi pozycjami walutowymi Banku są pozycje w PLN, USD, EUR i CHF.

Miary ryzyka walutowego

Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych) w Banku, podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, stosuje się:

1. model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy,
2. system limitów,
3. analizy testów warunków skrajnych.

Wartość VaR walutowego w księdze handlowej Banku oraz wpływ scenariusza stress testowego – spadek kursów wszystkich walut w stosunku do PLN o 30% na wynik Banku w okresach rocznych kształtowały się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią oraz na datę sprawozdawczą):

Data	VaR 10-dniowy				Testy warunków skrajnych wzrost/spadek kursów walutowych o 30% na datę
	średnia	max	min	na datę	
31-12-2020	230	966	8	259	-1 962
31-12-2019	213	575	5	133	-6 413

Bank, w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz w miesiącu, przeprowadza analizy back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach zarządczych.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

1. limit na VaR 10-dniowy,
2. limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut, obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia,
3. limity straty dziennej i ciągniętej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a w odniesieniu do limitów na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku – również w ciągu dnia. W ciągu dnia w Banku, w ramach limitów kwotowych na pozycje walutowe, monitorowane są również limity dodatkowe na obsługę transakcji klientów. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Banku.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe w Banku kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę testów warunków skrajnych, badając kształtowanie się poziomu ryzyka walutowego w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ

skrajnie niekorzystnych zmian kursów walutowych w stosunku do PLN i kursów krzyżowych par walutowych EUR/USD i EUR/CHF na wynik z pozycji wymiany oraz zmian zmienności kursów walutowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami kursów walutowych na poziom VaR, zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej. Metoda historyczna uwzględniała zmienność kursów walutowych wywołanych pandemią COVID-19.

W celu przeprowadzenia analizy testów warunków skrajnych Bank stosuje następujące scenariusze:

1. historyczne:
  1. historyczny wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN (w tym grube ogony),
  2. wzrost/spadek kursów krzyżowego EUR/CHF oraz EUR/USD,
2. parametryczne:
  1. wzrost/spadek kursów walutowych w stosunku do PLN o 30%,
  2. wzrost zmienności kursów walutowych,
  3. skrajnie niekorzystna zmiana korelacji kursów walutowych.

Scenariusze testów warunków skrajnych są przeprowadzane również przy założeniu zmiany płynności rynku i braku możliwości zamknięcia pozycji.

Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy ryzyka walutowego w księdze handlowej, w ramach raportów dziennych, przekazywane są Członkom Zarządu Banku i Komitetu ZAP, w cyklach tygodniowych są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Komitetu ZAP ds. Płynności i Ryzyka Rynkowego, w cyklach miesięcznych – w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu ds. Ryzyka.

Zmienność kursów walutowych związana z pandemią COVID-19 nie podwyższyła istotnie poziomu ryzyka walutowego. Miary ryzyka walutowego były na bieżąco monitorowane i choć ich poziomy nieznacznie wzrosły to utrzymywały się w ramach przyjętych przez Bank limitów.

Zestawienie otwartych pozycji walutowych na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w poniższych tabelach.

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto)

31-12-2020	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	253 151	12 309	721	195	156	266 532
Należności od innych banków	50 858	62 902	13 296	1 446	13 513	142 015
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, w tym:	79 509	295	23	-	-	79 827
<i>instrumenty pochodne</i>	79 509	295	23	-	-	79 827
Inwestycyjne papiery wartościowe, w tym:	7 371 414	-	-	-	-	7 371 414
<i>kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite</i>	85 480	-	-	-	-	85 480
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite</i>	5 597 061	-	-	-	-	5 597 061
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg amortyzowanego kosztu</i>	1 535 239	-	-	-	-	1 535 239
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy</i>	153 634	-	-	-	-	153 634
Należności od klientów	9 085 130	1 805 130	128 972	872 593	28	11 891 853
Inne aktywa*	544 684	1 264	225	870	178	547 221
Aktywa razem	17 384 746	1 881 900	143 237	875 104	13 875	20 298 862
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		207 463	144 938	20 147	24 653	

*\ Na pozycję składają się: wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego oraz inne aktywa

Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	822	240 999	677	490 245	-	732 743
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	97 254	156	-	-	-	97 410
Pochodne instrumenty zabezpieczające	24 497	-	-	-	-	24 497
Zobowiązania wobec klientów	14 872 717	1 398 136	184 354	61 110	37 460	16 553 777
Zobowiązania podporządkowane	368 996	-	-	-	-	368 996
Rezerwy	411 720	2 076	1 274	-	-	415 070
Pozostałe zobowiązania	186 216	7 780	1 890	5	72	195 963
Zobowiązania razem	15 962 222	1 649 147	188 195	551 360	37 532	18 388 456
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		448 857	101 462	363 034	714	
Pozycja bilansowa		232 753	-44 958	323 744	-23 657	
Pozycja pozabilansowa		-241 394	43 476	-342 887	23 939	
Otwarta pozycja walutowa Banku		-8 641	-1 482	-19 143	282	

31-12-2019	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	289 137	7 347	593	451	334	297 862
Należności od innych banków	32 332	81 438	19 769	5 693	9 686	148 918
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	42 928	135	22	-	-	43 085
Pochodne instrumenty finansowe	57 120	308	-	-	-	57 428
Należności od klientów	9 186 682	1 782 316	154 731	905 289	2	12 029 020
Inwestycyjne papiery wartościowe, w tym:	5 302 078	-	-	-	-	5 302 078
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne</i>	3 839 184	-	-	-	-	3 839 184
<i>dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu</i>	1 377 384	-	-	-	-	1 377 384
<i>kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite</i>	85 510	-	-	-	-	85 510
Inwestycje w jednostkach zależnych	113 897	-	-	-	-	113 897
Inne aktywa*	334 628	1 180	246	848	207	337 109
Aktywa razem	15 358 802	1 872 724	175 361	912 281	10 229	18 329 397
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		137 824	58 642	-	26 034	

*\ Na pozycję składają się: wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego oraz inne aktywa

Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków	39 744	73 832	608	481 483		
Zobowiązania wobec klientów	13 358 697	1 279 083	151 721	65 790	31 429	14 886 720
Pochodne instrumenty finansowe	48 499	242	-	-	-	48 741
Pochodne instrumenty zabezpieczające	16 869	-	-	-	-	16 869
Zobowiązania podporządkowane	370 731	-	-	-	-	370 731
Rezerwy	55 614	2 185	73	-	-	57 872
Pozostałe zobowiązania	192 331	7 620	5 540	-	268	205 759
Zobowiązania razem	14 082 485	1 362 962	157 942	547 273	31 697	16 182 359
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		639 111	76 709	367 889	4 350	
Pozycja bilansowa		509 762	17 419	365 008	-21 468	
Pozycja pozabilansowa		-501 287	-18 067	-367 889	21 684	
Otwarta pozycja walutowa Banku		8 475	-648	-2 881	216	

Walutowa pozycja pozabilansowa wynika przede wszystkim z zawartych transakcji FX Swap, które są stosowane przez Bank do pokrycia niedopasowania płynnościowego w walutach obcych.

6.3. Zarządzanie kapitałem

Bank zdecydował, na potrzeby adekwatności kapitałowej, o stosowaniu rozwiązań przejściowych, w trakcie trwania okresu przejściowego, dotyczących złagodzenia wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne w oparciu o Artykuł 1 ust. 9 Rozporządzenia (UE) 2017/2395 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2017 roku (Rozporządzenie) zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013. Dodatkowo postanowiono niestosować ust. 4 z art. 1 Rozporządzenia (UE) 2017/2395.

Uwzględniając wpływ wdrożenia MSSF 9 zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych, jak i bez nich Bank spełnia obowiązujące normy kapitałowe na dzień 31 grudnia 2020 roku.

W związku z podjęciem decyzji o zastosowaniu przepisów przejściowych z dniem 01 lutego 2018 roku Bank dokonuje ujawnień funduszy własnych, współczynników kapitałowych, jak również wskaźnika dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania rozwiązań przejściowych wynikających z artykułu 473a Rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

Poziom kapitałów, aktywów ważonych ryzykiem, współczynników kapitałowych, współczynnika dźwigni oraz kapitału wewnętrznego w Banku kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Dostępny kapitał		
Kapitał podstawowy Tier I	1 858 426	2 063 995
Kapitał podstawowy Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9	1 759 626	1 966 818
Kapitał Tier I	1 858 426	2 063 995
Kapitał Tier I – bez przepisów przejściowych MSSF 9	1 759 626	1 966 818
Fundusze własne	2 114 009	2 392 802
Fundusze własne – bez przepisów przejściowych MSSF 9	2 015 209	2 295 625
Aktywa ważne ryzykiem		
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem	14 111 218	14 433 553
- Ryzyko kredytowe i kredytowe kontrahenta	13 190 506	13 501 448
- Ryzyko operacyjne	875 594	886 197
- Ryzyko rynkowe	36 989	30 316
- Ryzyko CVA	8 130	15 593
Łączna kwota aktywów ważonych ryzykiem – bez przepisów przejściowych MSSF 9	14 013 272	14 350 159
Współczynniki kapitałowe		
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	13,17	14,30
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I - bez przepisów przejściowych MSSF 9	12,56	13,71
Współczynnik kapitału Tier I	13,17	14,30
Współczynnik kapitału Tier I - bez przepisów przejściowych MSSF 9	12,56	13,71
Łączny współczynnik kapitałowy	14,98	16,58
Łączny współczynnik kapitałowy - bez przepisów przejściowych MSSF 9	14,38	16,00
Współczynnik dźwigni		
Wartość ekspozycji	22 001 072	20 234 791
Współczynnik dźwigni	8,4	10,2
Współczynnik dźwigni - bez przepisów przejściowych MSSF 9	8,0	9,8
Kapitał wewnętrzny		
Kapitał wewnętrzny	1 693 855	1 892 846

Wartość funduszy własnych i wymogów kapitałowych została wyznaczona zgodnie z Rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej CRR.

Celem ograniczania ryzyka spadku współczynników kapitałowych Bank monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Banku oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Banku.

Bank z częstotliwością kwartalną szacuje kapitał wewnętrzny na pokrycie:

a. ryzyk I filara:

- 1) dla ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta - w oparciu o wymóg regulacyjny z uwzględnieniem dodatkowego narzutu z tytułu kredytów nieobsługiwanych (NPE)/kredytów z utratą wartości (NPL),
- 2) dla poszczególnych rodzajów ryzyka wchodzących w skład grupy ryzyka rynkowego, w tym CVA oraz dla ryzyka operacyjnego - w oparciu o wymogi regulacyjne,

b. ryzyk II filara:

- 1) dla ryzyk, których poziom został oceniony jako istotny.

Zgodnie z art. 92 Rozporządzenia CRR, Bank jest zobowiązany utrzymywać łączny współczynnik kapitałowy na poziomie co najmniej 8%. Współczynnik kapitału Tier I i współczynnik kapitału podstawowego Tier I powinny wynosić odpowiednio co najmniej 6% i 4,5%.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych dla współczynników kapitałowych. Od 1 stycznia 2019 roku bufor zabezpieczający wynosi 2,5 p.p., bufor antycykliczny wynosi 0 p.p. Bank nie został objęty buforem innej instytucji o znaczeniu systemowym. Bufor systemowy decyzją Ministra Finansów z dnia 18 marca 2020 roku został rozwiązany.

W dniu 03 grudnia 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła utrzymywanie przez Bank funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, na poziomie 0,51 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego, o którym mowa w art. 92 ust. 1 lit. c Rozporządzenia CRR, który powinien składać się z co najmniej 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,38 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. b Rozporządzenia CRR) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,29 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału podstawowego Tier I, o którym mowa w art. 92 ust. 1. lit. a Rozporządzenia CRR).

W efekcie, na dzień 31 grudnia 2020 roku zalecane przez Komisję minimalne wskaźniki kapitałowe wynoszą 8,88% dla współczynnika kapitału Tier I oraz 11,01% dla łącznego współczynnika kapitałowego TCR.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku, zarówno z zastosowaniem rozwiązań przejściowych MSSF 9, jak i bez nich na dzień 31 grudnia 2020 roku utrzymywał się powyżej poziomów zalecanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W piśmie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego („BFG”) z dnia 10 grudnia 2020 roku Bank został poinformowany o aktualizacji poziomu MREL. Określona według danych jednostkowych na dzień 31 grudnia 2019 roku docelowa wysokość MREL wynosi 16,27% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (RWA) lub 12,87% sumy funduszy własnych i zobowiązań.

Bank jest zobowiązany do spełnienia minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji od dnia 01 stycznia 2024 roku.

BFG poinformował, że w następnym cyklu planistycznym poziom MREL będzie wyznaczony w oparciu o nową metodykę związaną z przyjętym tzw. Pakietem Bankowym obejmującym zmiany do dyrektyw BRRD, CRD IV i rozporządzenia CRR.

6.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko związane z wystąpieniem straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne, z uwzględnieniem zdarzeń ryzyka operacyjnego charakteryzujących się niską częstotliwością występowania, lecz wysokimi stratami. W zakres ryzyka operacyjnego nie włącza się ryzyka reputacji i strategicznego.

Bank stosuje system zarządzania ryzykiem operacyjnym, w którym odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym spoczywa na wszystkich pracownikach Banku, a w szczególności na dyrektorach komórek organizacyjnych/biur Centrali oraz Centrów Biznesowych i Oddziałów Banku - zgodnie z zakresem odpowiedzialności i zadań.

W Banku gromadzone są informacje o istotnych zdarzeniach ryzyka operacyjnego w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego, w dedykowanej aplikacji informatycznej. Informacje te wykorzystywane są do:

1. bieżącego monitorowania poziomu ryzyka operacyjnego,
2. monitorowania działań jednostek i komórek organizacyjnych związanych z zaistniałymi zdarzeniami,
3. pomiaru lub szacowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
4. generowania raportów dotyczących zaistniałych zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, w tym raportów na potrzeby instytucji zewnętrznych.

Bank określa podstawowe limity na ryzyko operacyjne, w tym w szczególności limit tolerancji oraz apetytu w skali całego Banku, a także docelowy profil ryzyka operacyjnego. Stopień wykorzystania przyjętych limitów tolerancji i apetytu na ryzyko operacyjne kontrolowany jest poprzez okresowe monitorowanie wielkości ponoszonych strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

Pomiar poziomu ryzyka operacyjnego jest dokonywany z wykorzystaniem metod ilościowych, jakościowych oraz mieszanych, w tym m.in. poprzez:

1. obliczanie wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne wg. metody standardowej,
2. szacowanie i wyznaczanie kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne; według stanu na 31 grudnia 2020 roku kapitał wewnętrzny był równy wymogom kapitałowemu na ryzyko operacyjne,
3. obliczanie i monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
4. przeglądy ryzyka operacyjnego (samoocena potencjalnego ryzyka operacyjnego),
5. przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

W Banku testy warunków skrajnych dla ryzyka operacyjnego przeprowadzane są za pomocą trzech metod: analizy wrażliwości, analizy odwrotnej, analizy scenariuszowej. TWS przeprowadzane są raz w roku. W wyniku przeprowadzonych dotychczas testów warunków skrajnych, wielkość przyjętych w scenariuszach strat, skonfrontowana z wielkością dostępnego kapitału w postaci wyznaczonych na ryzyko operacyjne limitu tolerancji i wymogu kapitałowego, potwierdziła zdolność absorpcji strat z tytułu ryzyka operacyjnego przez wyznaczony na to ryzyko wymóg kapitałowy z tyt. ryzyka operacyjnego, a w przypadku większości scenariuszy również limit tolerancji na ryzyko operacyjne.

W celu ograniczania ekspozycji na ryzyko operacyjne Bank stosuje m.in. następujące instrumenty (metody, techniki i narzędzia):

1. organizacja pracy zapewniająca ograniczenie powstania ryzyka operacyjnego poprzez, m.in. rozdzielenie funkcji wykonawczych od kontrolnych, ustalenie limitów w zakresie podejmowania decyzji lub dokonywania operacji w Banku, zarządzanie prawami dostępu do pomieszczeń i systemów w celu ograniczenia możliwości dokonywania działań przez nieuprawnione osoby,
2. polityka kadrowa,
3. kontrola wewnętrzna,
4. strategiczne limity wewnętrzne na ryzyko operacyjne tj. limit tolerancji i apetytu,
5. okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego oparte o proces samooceny,
6. mapy ryzyka budowane w celu identyfikacji źródeł występowania potencjalnych zagrożeń oraz dokonania oceny poziomu ryzyka z tego tytułu,

7. testy warunków skrajnych z tytułu ryzyka operacyjnego,
8. wartości progowe kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
9. klauzule w zawieranych umowach z podmiotami zewnętrznymi, ograniczające ryzyko operacyjne,
10. ubezpieczenie mienia bankowego w wyspecjalizowanych firmach,
11. dokumentowanie stosowanych w Banku rozwiązań metodycznych, procesowych, organizacyjnych i informatycznych,
12. automatyzacja czynności w wyniku zastosowania rozwiązań informatycznych oraz zwiększenie jakości działań poprzez wykorzystywanie specjalistycznego oprogramowania,
13. plany ciągłości działania i plany awaryjne opracowywane dla krytycznych procesów biznesowych Banku,
14. analiza adekwatności obliczonych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego, do rzeczywiście ponoszonego ryzyka operacyjnego przez Bank,
15. szkolenia wewnętrzne dla pracowników Banku mające na celu uświadomienie i zrozumienie roli, wpływu oraz sposobów postępowania w zakresie ryzyka operacyjnego.

Poziom i profil ryzyka operacyjnego, poziom wykorzystania limitów na ryzyko operacyjne oraz wielkość strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego są regularnie monitorowane w Departamencie Ryzyka Finansowego i Operacyjnego oraz raportowane: Radzie Nadzorczej, Komitetowi ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej, Zarządowi Banku oraz Komitetowi Ryzyka Operacyjnego.

6.5. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, przepisów wewnętrznych i standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku.

Bank zapewnia zgodność działania z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i standardami rynkowymi poprzez funkcję kontroli (stosowanie mechanizmów kontrolnych i monitorowanie ich przestrzegania) oraz proces zarządzania ryzykiem braku zgodności, który obejmuje identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności oraz raportowanie w tym zakresie do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Podstawowe zasady zapewniania zgodności w Banku w ramach funkcji kontroli i procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności zostały określone w Polityce zgodności Banku Ochrony Środowiska S.A., opracowanej przez Zarząd i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą oraz aktach wykonawczych do Polityki, w tym:

- a. Zasadach zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Ochrony Środowiska S.A.,
- b. Zasadach wykonywania kontroli wewnętrznej w Banku Ochrony Środowiska S.A.

W Banku funkcjonuje wyodrębniona, samodzielna komórka do spraw zgodności, podległa bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku, która odpowiada za realizację przypisanych jej obowiązków w ramach funkcji kontroli i wykonywanie zadań w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku ma na celu:

- a. zidentyfikowanie, ocenę i kontrolę możliwości wystąpienia negatywnych skutków nieprzestrzegania przepisów prawa i przepisów wewnętrznych oraz standardów rynkowych, w tym zwłaszcza sankcji prawnych, strat finansowych, lub utraty reputacji, które mogą być konsekwencją nieprzestrzegania przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
- b. utrwalanie wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem, uczciwej, rzetelnej, przyjaznej dla otoczenia, wiarygodnej i odpowiedzialnej biznesowo.

Bank wyodrębnia kluczowe obszary dla zapewniania zgodności:

1. zapobieganie prowadzeniu w Banku działalności niezgodnej z prawem, w tym przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
2. ochronę informacji,
3. wdrażanie i monitorowanie przestrzegania standardów etycznych,
4. przyjmowanie lub przekazywanie korzyści i prezentów,
5. prowadzenie działalności reklamowej i marketingowej,
6. oferowanie produktów,

7. skargi i reklamacje klientów,
8. zarządzanie konfliktami interesów.

W 2020 roku nie odnotowano zdarzeń, które w sposób istotny wpłynęłyby na poziom ryzyka braku zgodności, Bank koncentrował swoje działania na zapobieganiu wystąpieniu ryzyka braku zgodności.

6.6. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest definiowane w Banku zgodnie z wymaganiami nadzorczymi jako potencjalna strata, która może zostać poniesiona w wyniku podejmowania decyzji opierających się na danych uzyskanych w procesach stosowania modeli wewnętrznych, z powodu błędów związanych z opracowywaniem, wdrażaniem lub stosowaniem takich modeli (art. 3, ust. 1, pkt. 11, CRDIV).

Proces identyfikacji, oceny i monitoringu ryzyka modeli obejmuje obszary związane z:

1. ryzykiem wykorzystywania nieprawidłowych, niekompletnych danych,
2. ryzykiem błędnych założeń modeli, założeń nieadekwatnych do estymowanego procesu,
3. ryzykiem metodologicznym wynikającym z użycia w procesie budowy modeli, niewłaściwych metodyk i technik estymacji,
4. ryzykiem prowadzenia niedostatecznego monitoringu, walidacji i aktualizacji modeli a także ryzyka stosowania niepoprawnie wdrożonego poprawnego, ale błędnie zaimplementowanego modelu.

Z uwagi na wykorzystanie modeli wspierających podstawowe procesy w BOŚ SA, np.: proces kredytowy, procesy zarządzania kapitałem, procesy zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym i finansowym, ryzyko modeli jest uznawane w Banku za ryzyko stale istotne. Na ryzyko modeli jest szacowany i utworzony kapitał wewnętrzny.

Zarządzanie ryzykiem modeli jest realizowane w Banku zgodnie z regulacjami wewnętrznymi, m.in. z zasadami szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego, polityką zarządzania ryzykiem modeli, metodyką zarządzania ryzykiem modeli oraz metodykami walidacji modeli istotnych. Polityka określa zasady, wg. których przebiegają procesy związane z estymacją, weryfikacją i zarządzaniem poziomem ryzyka modeli oraz reguluje zagadnienia dotyczące aspektów budowy, weryfikacji, implementacji, walidacji oraz monitoringu modeli stosowanych w Banku. Działania w tym zakresie są koordynowane przez niezależną jednostkę Biura Walidacji Modeli oraz Zespół Ryzyka Operacyjnego w Departamencie Ryzyka Finansowego i Operacyjnego, bezpośrednio podlegające Wiceprezesowi Zarządu Banku koordynującemu organizacyjnie realizację zadań Obszaru Ryzyka.

W celu szybkiej i precyzyjnej identyfikacji ryzyka modeli, w Banku funkcjonuje wystandaryzowany, kompleksowy proces zarządzania tym ryzykiem, który obejmuje:

1. cykl życia modeli,
2. zasady nadawania oceny istotności funkcjonującym w Banku modelom,
3. zasady funkcjonowania dzienników modeli - w dziennikach modeli umieszczane są m.in. informacje na temat funkcjonujących modeli, zestawu ich parametrów, zmian wprowadzanych do modeli, ich aktualizacji i prowadzonych przeglądów. Dzienniki stanowią bazę informacyjną w zakresie istotności modeli, wyników monitoringu, walidacji i niesionych przez modele poziomów ryzyka,
4. standardy i zasady monitorowania oraz raportowania ryzyka modeli - w przypadku modeli istotnych monitoring modelu odbywa się w cyklu kwartalnym, dla pozostałych modeli jest to okres roczny. W wyjątkowych przypadkach, wynikających w szczególności z ograniczonej dostępności danych lub znaczącej pracochłonności monitoringu, częstotliwość monitoringu może być mniejsza (jednakże nie mniejsza niż roczna dla modeli istotnych oraz nie mniejsza niż trzyletnia dla modeli nieistotnych). Raportowanie prowadzone jest w cyklu kwartalnym. Dodatkowo prowadzona jest roczna ocena realizacji Polityki zatwierdzanej przez Radę Nadzorczą Banku,
5. zasady prowadzenia walidacji modeli - walidacja modeli prowadzona jest przez niezależne Biuro Walidacji Modeli, z częstotliwością minimum raz w roku w przypadku modeli istotnych. Dla niektórych rodzajów modeli istotnych, jeżeli wynika to wprost ze specyfiki ich funkcjonowania, częstotliwość walidacji może być mniejsza niż roczna (jednakże nie mniejsza niż trzyletnia). Pozostałe modele walidowane są w ramach tzw. walidacji doraźnej

na polecenie Zarządu Banku, odpowiedniego Komitetu, na podstawie zaleceń zewnętrznych lub wewnętrznych lub na wniosek właściciela modelu.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku w Banku funkcjonuje łącznie 21 modeli, w tym 7 modeli istotnych oraz 14 modeli nieistotnych.

Ryzyka związane z modelami Banku są oceniane cyklicznie, zgodnie ze standardami przyjętymi w regulacjach wewnętrznych, z uwzględnieniem kalkulacji kapitału wewnętrznego związanego z zabezpieczeniem się Banku przed ryzykiem modeli. Raportowanie dotyczące statusu działań w zakresie zarządzania modelami i ich walidacją obejmuje ocenę ryzyka modeli, poziom tolerancji i związany z tym poziom kapitału alokowany na ryzyko modeli. Raporty kierowane są do Rady Nadzorczej, Komitetu ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (Komitetu ZAP). Raporty z walidacji modeli istotnych są prezentowane i akceptowane na odpowiednich Komitetach powołanych przez Zarząd Banku.

Zagregowana ocena ryzyka modeli istotnych, według stanu na 31 grudnia 2020 roku, kształtuje się na poziomie umiarkowanym. Dodatkowo, żaden pojedynczy model istotny nie generuje ryzyka na poziomie wysokim. Zagregowany poziom ryzyka modeli mieści się w poziomie tolerancji na to ryzyko, wyznaczonym i przyjętym przez Radę Nadzorczą.

7. Wynik z tytułu odsetek

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020				01-01-2019 31-12-2019			
	Przychody z tytułu odsetek		Przychody o podobnym charakterze do odsetek		Przychody z tytułu odsetek		Przychody o podobnym charakterze do odsetek	
	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Aktywa wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Aktywa finansowe wyceniane obowiązkowo wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Aktywa wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Aktywa finansowe wyceniane obowiązkowo wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Należności od banków i Banku Centralnego	979	-	-	979	3 616	-	-	3 616
Należności od klientów instytucjonalnych	307 084	-	1 182	308 266	368 998	-	2 723	371 721
Należności od klientów indywidualnych	107 572	-	10	107 582	122 011	-	37	122 048
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe nieprzeznaczone do obrotu	29 959	67 698	-	97 657	34 728	95 718	659	131 105
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	-	-	1 796	1 796	-	-	-	-
Razem	445 594	67 698	2 988	516 280	529 353	95 718	3 419	628 490

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020			01-01-2019 31-12-2019		
	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze od:						
Rachunków bankowych i depozytów od banków	178	-	178	1 023	-	1 023
Rachunków bankowych i depozytów klientów instytucjonalnych	24 921	-	24 921	55 759	-	55 759
Rachunków bankowych i depozytów klientów indywidualnych	96 290	-	96 290	126 236	-	126 236
Kredytów i pożyczek od banków	-	-	-	-	-	-
Kredytów i pożyczek od klientów	462	-	462	818	-	818
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty (JESSICA)	177	-	177	261	-	261
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	15 100	-	15 100	18 656	-	18 656
Transakcji zabezpieczających	-	7 700	7 700	-	8 772	8 772
Zobowiązań leasingowych	3 543	-	3 543	3 676	-	3 676
Postępowań sądowych i roszczeń związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi	614	-	614	-	-	-
Razem	141 285	7 700	148 985	206 429	8 772	215 201

8. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	34 965	36 834
Prowizje od kredytów	31 531	32 231
Prowizje od gwarancji i akredytyw	5 943	5 098
Pozostałe opłaty	2	13
Razem	72 441	74 176
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty z tytułu kart płatniczych	6 151	7 656
Opłaty od rachunków bieżących	1 351	1 039
Opłaty z tytułu obsługi bankomatów	1 225	1 134
Prowizje z tytułu należności od klientów	213	617
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	-	1
Pozostałe opłaty	805	2 136
Razem	9 745	12 583

9. Przychody z tytułu dywidend

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	6 205	6 277
Razem	6 205	6 277

W kwocie dywidendy 2020 roku znajduje się dywidenda od:

- 1) Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 5 526 tys. zł (w 2019 roku 5 447 tys. zł),
- 2) WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. w wysokości 679 tys. zł (w 2019 roku 830 tys. zł).

10. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	991	592
Pochodne instrumenty finansowe	13 989	13 669
Należności od klientów	32	1 649
Papiery wartościowe wyceniane wg opcji wartości godziwej przez wynik finansowy	2 166	-
Pochodne instrumenty finansowe wyceniane wg opcji wartości godziwej przez wynik finansowy	1 423	-
Razem	18 601	15 910

11. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Wynik na sprzedaży papierów wartościowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	4 239	582
Razem	4 239	582

12. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Wynik z tyt. wyceny do wartości godziwej transakcji zabezpieczających wartość godziwą	- 10 463	457
Wynik z tyt. wyceny obligacji skarbowych podlegających rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej w części podlegającej zabezpieczeniu	8 425	- 499
Razem	- 2 038	- 42

13. Wynik z pozycji wymiany

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Wynik z tytułu operacji wyceny zrealizowany	18 883	15 567
Wynik z tytułu operacji wyceny niezrealizowany	6 188	1 158
Razem	25 071	16 725

14. Pozostałe przychody operacyjne

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Rozwiązanie rezerw na zobowiązania, w tym:	5 492	4 231
<i>rezerwy na zobowiązania i roszczenia</i>	2 138	312
<i>pozostałe rezerwy</i>	3 354	3 919
Przychody z tytułu rozwiązania odpisów aktualizujących wartość należności	10	84
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	177	1 873
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych	23	23
Przychody z tytułu zwrotu koszty windykacji należności	748	1 235
Przychody od sprzedaży towarów i usług	756	520
Korekta odsetek od zerwanych depozytów z lat ubiegłych	907	379
Przychody z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	60	17
Pozostałe	1 307	1 063
Razem	9 480	9 425

15. Pozostałe koszty operacyjne

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	53	367
Przekazane darowizny	1 036	960
Utworzenie rezerw na zobowiązania i roszczenia, w tym:	7 014	2 802
<i>rezerwa na zwroty prowizji z tyt. wcześniejszej spłaty kredytów</i>	1 269	1 183
<i>rezerwa na pozostałe zobowiązania i roszczenia</i>	5 745	1 619
Odpisy aktualizujące wartość należności	61	36
Koszty windykacji należności	2 944	4 347
Korekta odsetek i prowizji od kredytów z lat ubiegłych	1 873	1 794
Koszty utrzymania i administracji wynajmowanych lokali własnych	119	120
Koszty z tytułu odszkodowań	472	980
Pozostałe	1 994	1 061
Razem	15 566	12 467

16. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	- 4 650	9
Papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	- 40	- 2
Należności od banków	94	1 727
Należności od klientów oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	- 161 118	- 102 507
należności bilansowe	- 157 618	- 95 586
od klientów indywidualnych	- 50 494	- 43 092
od klientów instytucjonalnych	- 107 124	- 52 494
zobowiązania pozabilansowe	- 3 500	- 6 921
od klientów indywidualnych	- 104	497
od klientów instytucjonalnych	- 3 396	- 7 418
Razem	- 165 714	- 100 773

Wynik odpisów z tyt. utraty wartości na należności od klientów:

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Wycena indywidualna	- 81 465	- 81 991
Wycena grupowa	- 76 153	- 13 595
Razem	- 157 618	- 95 586

17. Ogólne koszty administracyjne

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Świadczenia pracownicze	122 541	120 514
Koszty administracyjne, w tym:	120 468	119 395
<i>koszty rzeczowe</i>	81 320	74 917
<i>podatki i opłaty</i>	1 679	1 903
<i>składka i wpłaty na BFG</i>	35 441	39 874
<i>składka i wpłaty na KNF</i>	1 866	2 595
<i>składka na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego</i>	162	106
Amortyzacja, w tym:	42 769	45 962
<i>środków trwałych</i>	7 301	7 125
<i>wartości niematerialnych</i>	22 023	23 585
<i>prawa do użytkowania</i>	13 445	15 252
Razem	285 778	285 871

Świadczenia pracownicze

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Wynagrodzenia, w tym:	102 195	101 220
<i>odprawy emerytalne</i>	289	291
Składki na ubezpieczenia społeczne	20 346	19 294
Razem	122 541	120 514

Bank nie finansuje świadczeń emerytalnych opartych na programach określonych świadczeń, za wyjątkiem odpraw emerytalnych, wypłacanych zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników BOŚ S.A.

Amortyzacja prawa do użytkowania aktywów

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Nieruchomości	13 373	15 192
Samochody	72	60
Razem	13 445	15 252

18. Obciążenia podatkowe

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Podatek bieżący	- 27 495	- 44 035
Podatek odroczony	16 256	9 963
Razem	- 11 239	- 34 072
Zysk / Strata brutto	- 299 059	106 139
Podatek dochodowy według stawki 19 %	56 820	- 20 166
Trwałe różnice pomiędzy wynikiem brutto a podstawą opodatkowania	- 69 067	- 13 906
zmniejszające:	8 009	1 696
rozwiązane odpisy aktualizujące	443	330
otrzymane dywidendy	1 179	1 193
wycena spółek metodą praw własności	5 864	-
pozostałe	523	173
zwiększające:	- 77 433	- 15 784
utworzone odpisy aktualizujące	- 1 454	- 1 557
utworzone rezerwy na pozostałe zobowiązania w tym "tzw. duże TSUE"	- 68 165	- 4 340
wycena spółek zależnych metodą praw własności	- 265	- 1 633
składki na BFG	- 6 734	- 7 576
pozostałe	- 815	- 678
odliczenia od dochodu:	357	182
darowizny, ulga B+R	357	182
Obciążenia podatkowe dotyczące wyniku finansowego roku bieżącego	- 12 247	- 34 072
Podatek bieżący i odroczony dotyczący lat ubiegłych	1 008	-
Razem obciążenia podatkowe	- 11 239	- 34 072
Efektywna stawka podatkowa	- 4%	32%

Szczegółowe informacje na temat odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w notce 35.

19. Zysk / Strata przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk/strata przypadający na jedną akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Zysk / Starta netto	- 310 298	72 067
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	92 910	92 910
Podstawowy zysk / strata na akcję (wyrażony w zł.gr)	- 3,34	0,78

Zysk / Strata rozdzielony na akcję jest równy zyskowi/stracie podstawowemu na akcję w prezentowanych okresach.

20. Kasa, środki w Banku Centralnym

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Środki pieniężne w kasie	21 762	26 606
Środki w Banku Centralnym	244 770	271 256
Razem	266 532	297 862

21. Należności od innych banków

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych	28 815	59 361
Należności z tytułu zabezpieczeń instrumentów pochodnych	99 092	75 520
Papiery dłużne zaklasyfikowane do portfela należności od innych banków	15 051	15 074
Razem brutto	142 958	149 955
Odpisy z tytułu utraty wartości papierów dłużnych zaklasyfikowanych do portfela należności od innych banków	- 943	- 1 037
Razem netto	142 015	148 918

Należności od innych banków wg terminów zapadalności zostały zaprezentowane w nocie 25.

Zmiana stanu wartości bilansowej brutto należności od innych banków:

Wyszczególnienie	Wartość brutto należności od banków				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
Stan na początek okresu 01-01-2020	134 881	15 074	-	-	149 955
Zmiana wartości brutto wynikająca z nabycia aktywów finansowych	69 272	-	-	-	69 272
Zmiana wartości brutto istniejącego portfela	- 16 548	-23	-	-	- 16 571
Zmiana wartości brutto wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	- 59 698	-	-	-	- 59 698
Stan na koniec okresu 31-12-2020	127 907	15 051	-	-	142 958

Wyszczególnienie	Wartość brutto należności od banków				Razem
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	
Stan na początek okresu 01-01-2019	173 258	-	-	-	173 258
Zmiana wartości brutto wynikająca z nabycia aktywów finansowych	66 782	-	-	-	66 782
Zmiana wartości brutto istniejącego portfela	- 1 880	-	-	-	- 1 880
Zmiana wartości brutto wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	- 88 205	-	-	-	- 88 205
Zmiana wartości brutto wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	-15 074	15 074	-	-	-
Transfer do Koszyka 2	-15 074	15 074	-	-	-
Stan na koniec okresu 31-12-2019	134 881	15 074	-	-	149 955

22. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Wyszczególnienie aktywów	31-12-2020	31-12-2019
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	79 827	57 428
<i>transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych</i>	3 899	13 406
<i>transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej</i>	75 928	44 022
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	43 085
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	79 827	100 513
Wyszczególnienie zobowiązań	31-12-2020	31-12-2019
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	97 410	48 741
<i>transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych</i>	16 772	2 915
<i>transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej</i>	80 638	45 826
Razem zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	97 410	48 741

23. Inwestycyjne papiery wartościowe

Wyszczególnienie	31-12-2020				31-12-2019		
	wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
Dłużne papiery wartościowe:	5 597 061	1 535 239	153 634	7 285 934	3 839 184	1 377 384	5 216 568
obligacje Skarbu Państwa	2 026 964	1 397 710	-	3 424 674	2 281 190	1 327 866	3 609 056
bony Skarbu Państwa	159 777	-	-	159 777	-	-	-
bony pieniężne NBP - ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych	2 179 952	-	-	2 179 952	1 319 835	-	1 319 835
obligacje instytucji samorządowych	147 739	-	-	147 739	188 613	-	188 613
obligacje innych banków	593 370	87 875	153 634	834 879	49 546	-	49 546
obligacje pozostałych instytucji finansowych	489 259	49 654	-	538 913	-	49 518	49 518
Kapitałowe papiery wartościowe	85 480	-	-	85 480	85 510	-	85 510
notowane	18 543	-	-	18 543	18 543	-	18 543
nienotowane	66 937	-	-	66 937	66 967	-	66 967
Razem	5 682 541	1 535 239	153 634	7 371 414	3 924 694	1 377 384	5 302 078

Inwestycyjne papiery wartościowe wg terminów zapadalności zostały zaprezentowane w nocie 25.

Zmiana stanu wartości bilansowej brutto oraz odpisów z tytułu utraty wartości inwestycyjnych papierów wartościowych:

Wyszczególnienie	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez całkowite dochody	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2020	3 839 184	1 377 491	-	85 510	5 302 185
Zwiększenia z tytułu zakupu	105 267 786	160 586	149 625	-	105 577 997
Zwiększenia z tytułu naliczonych odsetek, dyskonta, premii	111 720	54 861	1 853	-	168 434
Wycena wzrost wartości	279 804	693	30 821	12	311 330
Zmniejszenia z tytułu sprzedaży i wykupu	103 532 450	-	-	-	103 532 450
Zmniejszenia z tytułu zrealizowanych odsetek, premii	118 613	57 489	-	-	176 102
Wycena spadek wartości	250 409	757	28 665	42	279 873
Inne zmiany	39	-	-	-	39
Stan na koniec okresu 31-12-2020	5 597 061	1 535 385	153 634	85 480	7 371 560

Wyszczególnienie	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez całkowite dochody	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2019	4 015 998	1 375 373	-	85 027	5 476 398
Zwiększenia z tytułu zakupu	77 618 901	-	-	499	77 619 400
Zwiększenia z tytułu naliczonych odsetek, dyskonta, premii	132 977	55 837	-	-	188 814
Wycena wzrost wartości	154 468	492	-	1	154 961
Zmniejszenia z tytułu sprzedaży i wykupu	77 777 627	-	-	-	77 777 627
Zmniejszenia z tytułu zrealizowanych odsetek, premii	138 991	53 461	-	-	192 452
Wycena spadek wartości	166 603	750	-	17	167 370
Inne zmiany	61	-	-	-	61
Stan na koniec okresu 31-12-2019	3 839 184	1 377 491	-	85 510	5 302 185

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości inwestycyjnych papierów wartościowych:

Wyszczególnienie	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2020	107	107
Utworzenie odpisów	47	47
Rozwiązanie odpisów	- 8	- 8
Stan na koniec okresu 31-12-2020	146	146

Wyszczególnienie	Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2019	105	105
Utworzenie odpisów	3	3
Rozwiązanie odpisów	- 1	- 1
Stan na koniec okresu 31-12-2019	107	107

Inwestycyjne papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie:

Wyszczególnienie	31-12-2020		31-12-2019	
	wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Zabezpieczenie umów pożyczek otrzymanych od banków i Międzynarodowych Organizacji Finansowych	361 668	598 119	513 193	592 154
<i>do roku</i>	82 129	-	10 431	-
<i>powyżej roku</i>	279 539	598 119	502 762	592 154
Zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych	-	60 849	5 056	70 998
<i>powyżej roku</i>	-	60 849	5 056	70 998
Zabezpieczenie zobowiązań w postaci składek na Fundusz Gwarancyjny	11 992	12 325	7 292	8 455
<i>do roku</i>	4 006	-	-	-
<i>powyżej roku</i>	7 986	12 325	7 292	8 455
Zabezpieczenie zobowiązań w postaci składek na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji	17 017	13 590	16 891	8 744
<i>do roku</i>	5 609	-	-	-
<i>powyżej roku</i>	11 408	13 590	16 891	8 744
Zabezpieczenie transakcji REPO	275 212	321 133	86 989	447 013
<i>do roku</i>	-	-	58 411	-
<i>powyżej roku</i>	275 212	321 133	28 578	447 013
Razem	665 889	1 006 016	629 421	1 127 364

24. Należności od klientów

Wyszczególnienie	31-12-2020			31-12-2019		
	Należności od klientów brutto	Odpisy z tyt. utraty wartości	Należności od klientów netto	Należności od klientów brutto	Odpisy z tyt. utraty wartości	Należności od klientów netto
Wycena wg zamortyzowanego kosztu	13 028 160	1 196 124	11 832 036	13 149 933	1 163 515	11 986 418
Należności od klientów indywidualnych	3 797 592	336 569	3 461 023	3 826 210	274 846	3 551 364
kredyty w rachunku bieżącym	1 727	1 400	327	1 814	1 343	471
kredyty gotówkowe	474 414	110 114	364 300	445 405	77 921	367 484
kredyty mieszkaniowe	3 031 302	185 429	2 845 873	3 040 641	151 949	2 888 692
kredyty i pożyczki pozostałe	290 149	39 626	250 523	338 350	43 633	294 717
Należności od klientów instytucjonalnych	9 230 568	859 555	8 371 013	9 323 723	888 669	8 435 054
kredyty obrotowe	611 959	93 252	518 707	665 394	138 804	526 590
kredyty i pożyczki terminowe	8 108 821	758 011	7 350 810	8 068 392	738 256	7 330 136
należności faktoringowe	337 125	5 675	331 450	521 821	10 477	511 344
skupione wierzytelności	97 470	1 347	96 123	68 116	1 132	66 984
papiery wartościowe komercyjne	75 193	1 270	73 923	-	-	-
Wycena wg wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	25 514	-	-	38 285
Należności od klientów indywidualnych	-	-	1 192	-	-	1 938
kredyty i pożyczki mieszkaniowe	-	-	427	-	-	648
kredyty i pożyczki pozostałe	-	-	765	-	-	1 290
Należności od klientów instytucjonalnych	-	-	24 322	-	-	36 347
kredyty obrotowe	-	-	39	-	-	195
kredyty i pożyczki terminowe	-	-	24 283	-	-	36 152
Razem	-	-	11 857 550	-	-	12 024 703
Złożone depozyty zabezpieczające	31 706	2	31 704	-	-	4 317
Pozostałe należności	2 599	-	2 599	-	-	-
Razem należności od klientów	-	-	11 891 853	-	-	12 029 020

W należnościach od klientów znajdują się kredyty preferencyjne z dopłatami do odsetek od NFOŚiGW i WFOŚiGW, które w prezentowanych okresach wynoszą (wartość nominalna):

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Kredyty preferencyjne z dopłatami, w tym:	93 488	136 575
wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	69 525	102 031
wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy	23 963	34 544

Zmiana stanu wartości bilansowej brutto oraz odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów

Wyszczególnienie	Wartość brutto należności od klientów indywidualnych					Wartość brutto należności od klientów instytucjonalnych				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2020	3 245 535	223 318	357 357	-	3 826 210	5 460 381	2 223 604	1 639 738	-	9 323 723
Zmiana wartości brutto wynikająca z nabycia aktywów finansowych	266 908	187	-	-	267 095	1 147 633	51 431	-	250	1 199 314
Zmiana wartości brutto istniejącego portfela	- 156 130	- 4 769	14 442	-	- 146 457	- 11 169	- 177 467	- 49 131	106	- 237 661
Zmiana wartości brutto wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego w tym:	-137 380	- 6 873	- 5 003	-	- 149 256	- 571 027	- 264 102	- 219 678	-	1 054 807
<i>zmiana wartości brutto wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej</i>	-	-	- 282	-	- 282	- 1	-	- 167 124	-	- 167 125
Zmiana wartości brutto wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	- 119 600	- 9 648	129 248	-	-	- 617 485	448 579	168 906	-	-
Transfer do Koszyka 1	54 658	- 54 231	- 427	-	-	232 456	- 232 424	- 32	-	-
Transfer do Koszyka 2	- 64 317	75 311	- 10 994	-	-	- 774 157	775 755	- 1 598	-	-
Transfer do Koszyka 3	- 109 941	- 30 728	140 669	-	-	- 75 784	- 94 752	170 536	-	-
Inne zmiany	- 105	102	3	-	-	13 257	- 13 258	-	-	- 1
Stan na koniec okresu 31-12-2020	3 099 228	202 317	496 047	-	3 797 592	5 421 590	2 268 787	1 539 835	356	9 230 568

Wyszczególnienie	Odpisy na należności od klientów indywidualnych					Odpisy na należności od klientów instytucjonalnych				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2020	17 937	26 812	230 097	-	274 846	62 088	98 348	728 233	-	888 669
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	3 423	21	-	-	3 444	16 382	1 868	-	3	18 253
Zmiana oszacowania odpisów	- 10 290	6 362	67 145	-	63 217	- 6 926	28 806	119 421	22	141 323
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	- 1 001	- 815	- 3 122	-	- 4 938	- 4 898	- 9 440	- 174 352	-	- 188 690
<i>w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej</i>	-	-	- 282	-	- 282	- 1	-	- 167 124	-	- 167 125
Zmiana odpisów wynikająca z transferów aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	5 464	- 10 714	5 250	-	-	2 756	- 12 516	9 760	-	-
Transfer do Koszyka 1	7 297	- 7 129	- 168	-	-	16 432	- 16 423	- 9	-	-
Transfer do Koszyka 2	- 706	4 017	- 3 311	-	-	- 12 248	12 472	- 224	-	-
Transfer do Koszyka 3	- 1 127	- 7 602	8 729	-	-	- 1 428	- 8 565	9 993	-	-
Inne zmiany	- 24	24	-	-	-	100	- 101	1	-	-
Stan na koniec okresu 31-12-2020	15 509	21 690	299 370	-	336 569	69 502	106 965	683 063	25	859 555

Wyszczególnienie	Wartość brutto należności od klientów indywidualnych					Wartość brutto należności od klientów instytucjonalnych				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2019	3 431 422	161 325	352 464	-	3 945 211	4 895 907	1 868 143	2 075 888	-	8 839 938
Zmiana wartości brutto wynikająca z nabycia aktywów finansowych	314 671	-	-	-	314 671	1 477 748	7 023	-	-	1 484 771
Zmiana wartości brutto istniejącego portfela	- 227 371	- 13 631	6 410	-	- 234 592	284 315	- 120 426	- 71 828	-	92 061
Zmiana wartości brutto wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego w tym:	- 162 394	- 5 509	- 31 491	-	- 199 394	- 855 671	- 130 477	- 106 585	-	- 1 092 733
<i>zmiana wartości brutto wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej</i>	-	- 34	- 20 931	-	- 20 965	-	-	- 6 575	-	- 6 575
Zmiana wartości brutto wynikająca z reklasyfikacji aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	- 110 838	81 152	29 686	-	-	- 341 919	599 337	- 257 418	-	-
Transfer do Koszyka 1	16 851	- 15 876	- 975	-	-	223 454	- 223 001	- 453	-	-
Transfer do Koszyka 2	- 108 477	118 712	- 10 235	-	-	- 449 908	868 200	- 418 292	-	-
Transfer do Koszyka 3	- 19 212	- 21 684	40 896	-	-	- 115 465	- 45 862	161 327	-	-
Inne zmiany	45	- 19	288	-	314	1	4	- 319	-	- 314
Stan na koniec okresu 31-12-2019	3 245 535	223 318	357 357	-	3 826 210	5 460 381	2 223 604	1 639 738	-	9 323 723

Wyszczególnienie	Odpisy na należności od klientów indywidualnych					Odpisy na należności od klientów instytucjonalnych				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2019	11 328	7 065	221 364	-	239 757	48 569	100 633	650 989	-	800 191
Zmiana odpisów wynikająca z nabycia aktywów finansowych	4 269	-	-	-	4 269	19 405	279	-	-	19 684
Zmiana oszacowania odpisów	3 071	19 456	34 080	-	56 607	- 5 685	- 371	110 156	-	104 100
Zmiana odpisów wynikająca z zaprzestania ujmowania aktywa finansowego	- 864	- 466	- 24 559	-	- 25 889	- 5 901	- 5 975	- 23 328	-	- 35 204
<i>w tym: zmiana odpisów wynikająca z instrumentów finansowych, które zostały odpisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej</i>	-	- 34	- 20 931	-	-20 965	-	-	- 6 575	-	- 6 575
Zmiana odpisów wynikająca z transferów aktywa finansowego pomiędzy Koszykami	133	757	- 890	-	-	5 963	3 491	- 9 454	-	-
Transfer do Koszyka 1	888	- 663	- 225	-	-	17 152	- 17 031	- 121	-	-
Transfer do Koszyka 2	- 507	4 278	- 3 771	-	-	- 7 592	23 188	- 15 596	-	-
Transfer do Koszyka 3	- 248	- 2 858	3 106	-	-	- 3 597	- 2 666	6 263	-	-
Inne zmiany			102	-	102	- 263	291	- 130	-	- 102
Stan na koniec okresu 31-12-2019	17 937	26 812	230 097	-	274 846	62 088	98 348	728 233	-	888 669

25. Aktywa finansowe wg terminów zapadalności

31-12-2020	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	z nieokreślonym terminem zapadalności	Razem
Należności od innych banków (nota 21)	126 964	-	51	-	15 000	-	-	142 015
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (nota 22)	-	-	-	-	-	-	-	-
Papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nota 23)	2 860 574	-	410 375	23 972	1 937 442	364 698	85 480	5 682 541
Papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (nota 23)	-	-	-	25 943	696 161	813 135	-	1 535 239
Papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez wynik finansowy (nota 23)	-	-	-	-	-	153 634	-	153 634
Należności od klientów (nota 24)	171 982	351 544	530 402	1 360 052	4 532 438	4 945 435	-	11 891 853
Razem	3 159 520	351 544	940 828	1 409 967	7 181 041	6 276 902	85 480	19 405 282

31-12-2019	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	z nieokreślonym terminem zapadalności	Razem
Należności od innych banków (nota 21)	133 843	-	75	-	-	15 000	-	148 918
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (nota 22)	-	-	-	-	43 085	-	-	43 085
Papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite (nota 23)	1 319 834	228	52 352	331 731	1 483 681	651 358	85 510	3 924 694
Papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (nota 23)	-	-	-	-	649 666	727 718	-	1 377 384
Należności od klientów (nota 24)	178 423	267 099	498 186	1 155 281	4 605 860	5 324 171		12 029 020
Razem	1 632 100	267 327	550 613	1 487 012	6 782 292	6 718 247	85 510	17 523 101

26. Inwestycje w jednostkach zależnych

Inwestycje Banku w jednostkach zależnych wyceniane są wg metody wyceny wg praw własności.

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Dom Maklerski BOŚ S.A.	134 324	106 515
BOŚ Leasing - EKO Profit S.A.*\	59 479	60 874
Razem	193 803	167 389

*\wartość wyceny spółki BOŚ Leasing – EKO Profit zawiera wycenę spółki pośrednio zależnej od Banku MS WIND sp. z o. o. (spółka zależna bezpośrednio od BOŚ Leasing – Eko Profit S.A.).

Zmiana stanu wartości bilansowej inwestycji w jednostkach zależnych

Wyszczególnienie	Dom Maklerski BOŚ S.A.	BOŚ Leasing - Eko Profit S.A.	Razem
Wartość bilansowa na 01-01-2019 w cenie nabycia	32 342	45 248	77 590
zmiana zasad rachunkowości dla wyceny inwestycji w jednostkach zależnych	70 097	-8 010	62 087
Wartość bilansowa na 01-01-2019 wg wyceny metodą praw własności	102 439	37 238	139 677
zwiększenie z tyt. dopłaty do kapitału	-	25 000	25 000
odwrócenie rozwiązania odpisu na akcje BLEP	-	11 307	11 307
zmiany z tyt. wyceny inwestycji metodą praw własności	4 076	-12 505	-8 429
Wartość bilansowa na 31-12-2019 wg wyceny metodą praw własności	106 515	61 040	167 555
Zmniejszenie z tyt. wypłaty dywidendy	-3 057	-	-3 057
zmiany z tyt. wyceny inwestycji metodą praw własności	30 865	-1 560	29 305
Wartość bilansowa na 31-12-2020 wg wyceny metodą praw własności	134 323	59 480	193 803

27. Wartości niematerialne

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Licencje i oprogramowanie w tym:	90 290	79 133
oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	4 245	1 382
Nakłady w trakcie realizacji	9 194	27 036
Razem	99 484	106 169

Wartości niematerialne w pełni amortyzowane, w ciągłym użyciu:

31-12-2020 131 209

31-12-2019 119 785

W odniesieniu do wartości niematerialnych, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania, tzn. będące w trakcie realizacji, Bank na bieżąco identyfikuje przesłanki utraty wartości. Na podstawie przeglądu poniesionych nakładów na wartości niematerialne w budowie na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku nie stwierdzono utraty ich wartości.

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Wyszczególnienie	Licencje i oprogramowanie	Nakłady w trakcie realizacji	Razem
Stan na 01 stycznia 2020 roku			
Wartość bilansowa brutto	308 485	27 036	335 521
Umorzenie	-229 352	-	-229 352
Wartość bilansowa netto	79 133	27 036	106 169
Okres kończący się 31 grudnia 2020 roku			
Wartość bilansowa netto na początek roku	79 133	27 036	106 169
Zwiększenia	33 180	11 896	45 076
<i>zakup</i>	3 442	11 896	15 338
<i>przejęcie z inwestycji</i>	29 738	-	29 738
Zmniejszenia	-	-29 738	-29 738
<i>przejęcie z inwestycji</i>	-	-29 738	-29 738
Naliczenie amortyzacji	-22 023	-	-22 023
Wartość bilansowa netto na 31 grudnia 2020 roku	90 290	9 194	99 484
Stan na 31 grudnia 2020 roku			
Wartość bilansowa brutto	341 665	9 194	350 859
Umorzenie	-251 375	-	-251 375
Wartość bilansowa netto na 31-12-2020	90 290	9 194	99 484

Wyszczególnienie	Licencje i oprogramowanie	Nakłady w trakcie realizacji	Razem
Stan na 01 stycznia 2019 roku			
Wartość bilansowa brutto	296 817	19 496	316 313
Umorzenie	-205 767	-	-205 767
Wartość bilansowa netto	91 050	19 496	110 546
Okres kończący się 31 grudnia 2019 roku			
Wartość bilansowa netto na początek roku	91 050	19 496	110 546
Zwiększenia	11 668	16 164	27 832
<i>zakup</i>	3 044	16 164	19 208
<i>przejęcie z inwestycji</i>	8 624	-	8 624
Zmniejszenia	-	-8 624	-8 624
<i>przejęcie z inwestycji</i>	-	-8 624	-8 624
Naliczenie amortyzacji	-23 585	-	-23 585
Wartość bilansowa netto na 31 grudnia 2019 roku	79 133	27 036	106 169
Stan na 31 grudnia 2019 roku			
Wartość bilansowa brutto	308 485	27 036	335 521
Umorzenie	-229 352	-	-229 352
Wartość bilansowa netto na 31-12-2019	79 133	27 036	106 169

28. Rzeczowe aktywa trwałe

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Środki trwałe, w tym:	36 089	25 508
<i>grunty</i>	182	182
<i>budynki i lokale</i>	4 679	4 137
<i>ulepszenia w obcych środkach trwałych</i>	3 171	4 194
<i>sprzęt komputerowy i urządzenia techniczne</i>	26 078	15 725
<i>środki transportu</i>	9	24
<i>inne środki trwałe</i>	1 970	1 246
Środki trwałe w budowie	2 167	3 824
Zaliczki	173	-
Razem	38 429	29 332

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku nie było składników majątku wycofanych z aktywnego użytkowania i przeznaczonych do zbycia.

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Wyszczególnienie	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	Zaliczki	Razem
Stan na 01 stycznia 2020 roku						
Wartość bilansowa brutto	7 822	28 545	81 196	3 824	-	121 387
Umorzenie	-3 503	-24 351	-64 201	-	-	-92 055
Wartość bilansowa netto	4 319	4 194	16 995	3 824	-	29 332
Okres kończący się 31 grudnia 2020 roku						
Wartość bilansowa netto na początek roku	4 319	4 194	16 995	3 824	-	29 332
Zwiększenia:	733	335	16 854	11 791	173	29 886
<i>zakupy</i>	-	-	4 473	11 791	173	16 437
<i>przeniesienie z inwestycji</i>	733	335	12 381	-	-	13 449
Zmniejszenia:	-	-1 064	-11 079	-13 448	-	-25 591
<i>likwidacje/ sprzedaż</i>	-	-1 064	-11 079	-	-	-12 143
<i>przeniesienie z inwestycji</i>	-	-	-	-13 448	-	-13 448
Naliczenie amortyzacji	-191	-1 358	-5 752	-		-7 301
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji /sprzedaży	-	1 064	11 039	-		12 103
Wartość bilansowa netto na 31 grudnia 2020 roku	4 861	3 171	28 057	2 167	173	38 429
Stan na 31 grudnia 2020 roku						
Wartość bilansowa brutto	8 555	27 816	86 971	2 167	173	125 682
Umorzenie	-3 694	-24 645	-58 914	-	-	-87 253
Wartość bilansowa netto	4 861	3 171	28 057	2 167	173	38 429

W prezentowanych okresach nie występowały aktywa trwałe czasowo nieużywane o istotnej wartości bilansowej.

Wyszczególnienie	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	Razem
Stan na 01 stycznia 2019 roku					
Wartość bilansowa brutto	7 822	32 847	84 892	1 291	126 852
Umorzenie	-3 312	-28 705	-70 733	-	-102 750
Wartość bilansowa netto	4 510	4 142	14 159	1 291	24 102
Okres kończący się 31 grudnia 2019 roku					
Wartość bilansowa netto na początek roku	4 510	4 142	14 159	1 291	24 102
Zwiększenia:	-	1 721	8 340	9 037	19 098
<i>zakupy</i>	-	65	3 542	9 037	12 644
<i>przeniesienie z inwestycji</i>	-	1 656	4 798	-	6 454
Zmniejszenia:	-	-6 023	-12 036	-6 504	-24 563
<i>likwidacje/ sprzedaż</i>	-	-6 023	-12 036	-	-18 059
<i>przeniesienie z inwestycji</i>	-	-	-	-6 504	-6 504
Naliczenie amortyzacji	-191	-1 460	-5 474	-	-7 125
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji /sprzedaży	-	5 814	12 006	-	17 820
Wartość bilansowa netto na 31 grudnia 2019 roku	4 319	4 194	16 995	3 824	29 332
Stan na 31 grudnia 2019 roku					
Wartość bilansowa brutto	7 822	28 545	81 196	3 824	121 387
Umorzenie	-3 503	-24 351	-64 201	-	-92 055
Wartość bilansowa netto	4 319	4 194	16 995	3 824	29 332

29. Prawo do użytkowania - leasing

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Nieruchomości	63 380	73 156
Samochody	102	174
Razem	63 482	73 330

Zmiana stanu prawa użytkowania – leasing

Zmiana stanu prawa użytkowania	Nieruchomości i grunty	Samochody	RAZEM
Stan na 01 stycznia 2020 roku			
Wartość bilansowa brutto	88 338	221	88 559
Umorzenie	- 15 182	-47	- 15 229
Wartość bilansowa netto	73 156	174	73 330
Wartość bilansowa netto na początek roku	73 156	174	73 330
Zwiększenia	3 723	-	3 723
Zmniejszenia	- 919	-	- 919
Naliczenie amortyzacji	- 13 373	-72	- 13 445
Wyksięgowanie umorzenia	793	-	793
Wartość bilansowa brutto na 31 grudnia 2020	63 380	102	63 482
Stan na 31 grudnia 2020			
Wartość bilansowa brutto	91 142	221	91 363
Umorzenie	- 27 762	- 119	- 27 881
Wartość bilansowa netto	63 380	102	63 482

Zmiana stanu prawa użytkowania	Nieruchomości i grunty	Samochody	RAZEM
Stan na 01 stycznia 2019 roku			
Wartość bilansowa brutto	68 645	160	68 805
Umorzenie	-	-	-
Wartość bilansowa netto	68 645	160	68 805
Wartość bilansowa netto na początek roku	68 645	160	68 805
Zwiększenia	19 893	82	19 975
Zmniejszenia	- 200	-21	- 221
Naliczenie amortyzacji	- 15 192	-60	- 15 252
Wyksięgowanie umorzenia	10	13	23

Wartość bilansowa brutto na 31 grudnia 2019	73 156	174	73 330
Stan na 31 grudnia 2019			
Wartość bilansowa brutto	88 338	221	88 559
Umorzenie	- 15 182	- 47	- 15 229
Wartość bilansowa netto	73 156	174	73 330

30. Inne aktywa

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Koszty do zapłacenia z góry	4 824	5 677
Odprowadzenie nadmiaru gotówki	1 307	1 978
Rozrachunki międzybankowe	1 733	904
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	251	252
Dłużnicy różni	4 150	1 965
Rozrachunki publiczno-prawne	269	177
Przychody do otrzymania	15 204	13 150
Pozostałe	158	4
Razem	27 896	24 107

31. Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Depozyty innych banków	242 498	114 184
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	490 245	481 483
Razem	732 743	595 667

Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz innych banków wg terminów wymagalności:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
do 1 miesiąca	144 937	50 271
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	154 473	63 868
powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	255 834	137 246
powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	92 284	109 004
powyżej 1 roku do 5 lat	85 215	235 278
Razem	732 743	595 667

32. Zobowiązania wobec klientów

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Klienci indywidualni	8 414 930	8 377 446
<i>rachunki bieżące/rozliczeniowe</i>	4 240 548	3 453 892
<i>lokaty terminowe</i>	4 174 382	4 923 554
Klienci instytucjonalni	7 262 493	5 601 652
<i>rachunki bieżące/rozliczeniowe</i>	6 080 790	3 572 203
<i>lokaty terminowe</i>	1 181 703	2 029 449
Pozostali klienci	74 763	64 654
Kredyty i pożyczki otrzymane od Międzynarodowych Instytucji Finansowych	715 708	777 758
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	85 883	65 210
Razem	16 553 777	14 886 720

W roku 2020 oraz 2019 Bank nie odnotował żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszył żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań.

Zobowiązania wobec klientów wg terminów wymagalności:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
do 1 miesiąca	11 575 025	8 444 331
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 647 640	1 985 513
powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1 203 745	1 551 159
powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	834 411	1 381 269
powyżej 1 roku do 5 lat	1 113 773	1 385 764
powyżej 5 lat	179 183	138 684
Razem	16 553 777	14 886 720

33. Zobowiązania podporządkowane

Seria	Waluta	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności/ wykupu	Wartość nominalna	Stan zobowiązań	Wartość nominalna	Stan zobowiązań
				31-12-2020		31-12-2019	
Seria AA1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	7 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	34 214	34 884	34 214	35 096
Seria AA2	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	7 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	65 786	66 259	65 786	66 414
Seria P	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	150 000	151 834	150 000	152 897
Seria R1	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	83 000	83 566	83 000	83 896
Seria W	PLN	WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	7 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	32 500	32 453	32 500	32 428
Razem				365 500	368 996	365 500	370 731

34. Rezerwy

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	31 733	28 233
<i>otwarte linie kredytowe</i>	21 393	19 997
<i>gwarancje</i>	10 340	8 236
Rezerwa na świadczenia pracownicze - odprawy emerytalne i rentowe	2 976	2 767
Rezerwa na postępowania sądowe i roszczenia na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi	376 410	23 181
Rezerwa na zwroty prowizji z tyt. wcześniejszej spłaty kredytów	1 534	1 183
Rezerwa na pozostałe zobowiązania i roszczenia	2 417	2 508
Razem	415 070	57 872

Zmiana stanu rezerw

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Rezerwa na udzielone zobowiązania warunkowe		
Stan na początek okresu	28 233	21 322
<i>utworzenie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych</i>	71 875	72 023
<i>rozwiązanie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych</i>	-68 375	-65 102
<i>Inne</i>	-	-10
Stan na koniec okresu	31 733	28 233
Rezerwa na świadczenia pracownicze		
Stan na początek okresu	2 767	2 630
<i>utworzenie rezerw</i>	519	390
<i>wykorzystanie rezerw</i>	-310	-253
Stan na koniec okresu	2 976	2 767
Rezerwa na postępowania sądowe i roszczenia na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi		
Stan na początek okresu	23 181	2 033
<i>utworzenie rezerw</i>	353 021	21 221
<i>rozliczenie dyskonta od rezerwy</i>	614	-
<i>wykorzystanie rezerw</i>	-395	-
<i>rozwiązanie rezerw</i>	-11	-73
Stan na koniec okresu	376 410	23 181

Rezerwa na zwroty prowizji z tyt. wcześniejszej spłaty kredytów		
Stan na początek okresu	1 183	-
<i>utworzenie rezerw</i>	1 269	1 183
<i>wykorzystanie rezerw</i>	-918	-
Stan na koniec okresu	1 534	1 183
Rezerwa na pozostałe zobowiązania i roszczenia		
Stan na początek okresu	2 508	9 216
<i>utworzenie rezerw</i>	5 745	1 619
<i>wykorzystanie rezerw</i>	-3 700	-8 088
<i>rozwiązanie rezerw</i>	-2 136	-239
Stan na koniec okresu	2 417	2 508
Razem stan rezerw na koniec okresu	415 070	57 872

Wartość obecna przyszłych zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych wobec pracowników zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2020 roku:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Stopa przyrostu płac	2.5% (0% w 2020)	2.5% (0% w 2019)
Stopa procentowa dla przyszłych zobowiązań z tytułu:		
<i>odpraw emerytalnych i rentowych</i>	1,50%	2,00%
Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach w odniesieniu do omawianych programów zdefiniowanych świadczeń:		
Koszt świadczeń:		
Koszt bieżącego zatrudnienia	235	226
Koszt odsetkowy netto	42	61
Składniki kosztów programu zdefiniowanych świadczeń ujęte w wyniku finansowym	277	287
Przeszacowanie zobowiązania netto z tytułu zdefiniowanych świadczeń:		
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	84	143
Aktuarialne zyski i straty wynikające z korekt doświadczalnych	158	-40
Składniki kosztów programu zdefiniowanych świadczeń ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	242	103
Razem	519	390

Zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach w odniesieniu do omawianych programów zdefiniowanych świadczeń:		
Stan na początek okresu	2 767	2 630
Koszt bieżących świadczeń	235	226
Koszt odsetkowy	42	61
(Zyski)/straty z przeszacowania:		
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	84	143
Aktuarialne zyski i straty wynikające z korekt doświadczalnych	158	-40
Świadczenia wypłacone	-310	-253
Stan na koniec okresu	2 976	2 767

Obliczenia wartości obecnej przyszłych zobowiązań z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych dotyczą obecnej populacji pracowników Banku Ochrony Środowiska S.A. i nie uwzględniają pracowników, którzy będą przyjęci do pracy w przyszłości. Polegają na wyznaczeniu nabytego w roku następującym po dacie obliczeń prawa pracownika do określonej części odprawy zgodnie z metodą „*Projected Unit Credit*” obliczania aktuarialnej obecnej wartości przyszłych zobowiązań. Wartość nabytego przez pracownika prawa do określonej części odprawy, która ma być wypłacona w przyszłości obliczona została przy założeniu, że pracownik będzie utrzymywał ciągłość pracy w Banku do momentu wypłaty danego świadczenia i zdyskontowaniu na moment obliczeń.

Nabyte prawo do części świadczenia jest ilorazem obecnego stażu pracy pracownika i stażu pracy wymaganego do uzyskania odprawy emerytalnej i rentowej.

Odprawy rentowe obliczane są jako suma iloczynów prawdopodobieństw nabycia inwalidztwa w latach przyszłych dla osoby będącej w określonym wieku oraz nabytych praw do części świadczenia w każdym roku, w całym prognozowanym okresie i są zdyskontowane na moment waluacji. Nabyte prawo do części świadczenia z tytułu odprawy rentowej w każdym roku jest obliczane jako iloraz obecnego stażu pracy do stażu pracy w danym przyszłym roku.

Obecna wartość nabytych praw wyliczana jest przy założeniu wzrostu podstawy wymiaru odpraw do momentu wypłaty zgodnie ze stopą przyrostu płac.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 1,5%. Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 1,75% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby na dzień 31 grudnia 2020 roku 2 933 tys. zł, natomiast przy stopie dyskontowej 1,25% zobowiązania te wynosiłyby 3 020 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 2,0%. Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 2,25% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby na dzień 31 grudnia 2019 roku 2 730 tys. zł, natomiast przy stopie dyskontowej 1,75% zobowiązania te wynosiłyby 2 805 tys. zł.

Bank szacuje, że wpływ korzyści ekonomicznych wynikający z realizacji tych rezerw nastąpi w prezentowanych okresach:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
do 1 roku	678	676
powyżej 1 roku do 5 lat	818	796
powyżej 5 lat do 10 lat	710	659
powyżej 10 lat do 20 lat	687	570
powyżej 20 lat	83	66
Razem	2 976	2 767

Rezerwy na postępowania sądowe i roszczenia oraz z tytułu zwrotu prowizji utworzone zostały w wysokości przewidywanych wpływów korzyści ekonomicznych w prezentowanych poniżej okresach:

	01-01-2020 do 31-12-2020		01-01-2019 do 31-12-2019	
	Kwota	Przewidywany wpływ korzyści	Kwota	Przewidywany wpływ korzyści
Rezerwa na pozostałe zobowiązania i roszczenia	2 417		2 508	
	417	do roku	1 717	do roku
	2 000	powyżej roku	791	powyżej roku
Rezerwa na postępowania sądowe i roszczenia na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi.	376 410		23 181	
	-	do roku	3 650	do roku
	376 410	powyżej roku	19 531	powyżej roku
Rezerwa na zwroty prowizji z tyt. wcześniejszej spłaty kredytów	1 534		1 183	
	-	do roku	1 183	do roku
	1 534	powyżej roku	-	powyżej roku
Razem	380 361		26 872	

Łączna wartość postępowań będących w toku w prezentowanych okresach:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Bank jest pozwanym	91 369	46 469
Bank jest powodem	93 357	76 313

Zdaniem Zarządu Banku ryzyko związane z powyższymi postępowaniami, za wyjątkiem tych, które zostały objęte rezerwami na roszczenia, oceniane jest na poziomie możliwym ale nie prawdopodobnym. Wszelkie ryzyka wiążące się z postępowaniami toczącymi się przed sądem lub organami administracji publicznej są odpowiednio zabezpieczone poziomem rezerw.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank nie prowadził istotnych postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań oraz wierzytelności emitenta, tj. takich, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych.

35. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy obliczany jest w stosunku do wszystkich różnic przejściowych przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego w wysokości 19%.

Stan odroczonego podatku dochodowego

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Stan na początek okresu	104 171	91 934
Zmiana stanu w tym z tytułu:		
odpisów aktualizujących należności	9 953	4 371
wyceny aktywów	- 3 225	1 379
kosztów do zapłacenia	- 3 326	4 060
otrzymanych odsetek od papierów wartościowych uprzednio zakupionych przez Bank	- 1 124	- 75
pozostałych różnic	719	- 847
provizji rozliczanych wg ESP	1 995	1 749
niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	800	1 827
rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	667	1 745
przychodów do otrzymania	4 815	- 2 221
IBNR zaliczonego do kosztów podatkowych	249	249
Stan na koniec okresu	115 694	104 171

Podatek odroczony odniesiony na kapitał z aktualizacji wyceny:

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Stan na początek okresu	- 11 188	- 13 462
Zmiana stanu z tytułu wyceny aktywów	- 4 732	2 274
Stan na koniec okresu	- 15 920	- 11 188

Zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są przypisywane następującym pozycjom:

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:		
<i>przychodów do otrzymania</i>	32 801	37 616
<i>zwyżek z tytułu wyceny aktywów</i>	40 646	28 663
<i>niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną</i>	11 889	12 689
<i>zapłaconych prowizji do rozliczenia wg ESP</i>	3 088	3 544
<i>IBNR zaliczony do kosztów podatkowych w latach ubiegłych</i>	993	1 244
Razem	89 417	83 756

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:		
<i>odpisy aktualizujące nie stanowiące k.u.p.</i>	123 660	113 046
<i>otrzymanych prowizji do rozliczenia wg ESP</i>	17 974	16 436
<i>rezerw na koszty rzeczowe i osobowe oraz pozostałe</i>	5 372	5 367
<i>kosztów do zapłacenia</i>	19 069	22 395
<i>otrzymanych odsetek od papierów wartościowych uprzednio zakupionych przez Bank</i>	7 314	8 438
<i>zniżek z tytułu wyceny aktywów</i>	24 380	15 622
<i>pozostałych różnic przejściowych</i>	7 342	6 623
Razem	205 111	187 927

Bank dokonał analizy wrażliwości odzyskiwalności aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31 grudnia 2020 roku wynoszą 205 111 tys. zł, z czego najistotniejsza pozycja wynika z utworzonych odpisów aktualizujących na zagrożone ekspozycje kredytowe w wysokości 123 660 tys. zł oraz z tytułu wyceny aktywów trwałych i obrotowych w wysokości 24 380 tys. zł.

Zmiana stanu podatku odroczonego w okresie

Wyszczególnienie	01-01-2020 31-12-2020	01-01-2019 31-12-2019
Stan na początek okresu	104 171	91 934
zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych	17 186	8 893
zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych	- 5 663	3 344
Razem zmiana stanu w tym:	11 523	12 237
zmiana stanu na kapitale z aktualizacji wyceny	- 4 732	2 274
zmiana stanu odniesiona na rachunek zysków i strat	16 255	9 963
Stan na koniec okresu	115 694	104 171

36. Zobowiązania z tytułu leasingu

Bank jako leasingobiorca ujmuje leasing w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jako składnik aktywów stanowiących prawo do użytkowania i odpowiadające mu zobowiązanie w dniu, w którym przedmiot leasingu jest dostępny do użytkowania. Każda płatność leasingowa jest alokowana pomiędzy zmniejszenie zobowiązania i koszt finansowy. Koszt finansowy jest ujmowany w rachunku zysków i strat przez okres leasingu. Składnik aktywów związanych z prawem do użytkowania jest amortyzowany metodą liniową. Zobowiązania z tytułu leasingu zostały wycenione w wartości bieżącej przyszłych opłat leasingowych, zdyskontowanych przy użyciu krańcowej stopy procentowej Spółki na dzień 01 stycznia 2019 roku wynoszącej 5%. Dla umów zawartych od września 2020 roku na okres do 5 lat stopa wynosi 5%, a powyżej 5 do 9 lat w wysokości 5,75%.

W ramach leasingu Bank zawarł umowy jako leasingobiorca, których przedmiotem są pojazdy i nieruchomości.

Umowy najmu są zwykle zawierane na okresy od 1 roku do 10 lat. Warunki najmu są negocjowane indywidualnie.

Umowy najmu nie nakładają żadnych zobowiązań, ale aktywa będące przedmiotem leasingu nie mogą być wykorzystywane jako zabezpieczenie w celu zaciągnięcia pożyczki lub innego finansowania zewnętrznego.

Terminy wymagalności zobowiązań z tytułu leasingu

Wyszczególnienie	31-12-2020		
	Nieruchomości	Samochody	Razem
do 1 roku	919	13	932
powyżej 1 roku do 5 lat	5 044	92	5 136
powyżej 5 lat	60 665	-	60 665
Razem	66 628	105	66 733

Wyszczególnienie	31-12-2019		
	Nieruchomości	Samochody	Razem
do 1 roku	2 544	-	2 544
powyżej 1 roku do 5 lat	8 026	173	8 199
powyżej 5 lat	65 852	-	65 852
Razem	76 422	173	76 595

Zobowiązania z tytułu umów najmu nieruchomości dotyczą powierzchni użytkowanych przez Bank w ramach działalności operacyjnej.

Dla umów zawartych w EUR poziom miesięcznej raty wynagrodzenia w kwocie netto, stanowi równowartość w złotych (liczonej według średniego kursu NBP) sumy opłat za wynajmowany rodzaj powierzchni określonych jako iloczyn ceny netto wyrażonej w EUR za metr kwadratowy danego rodzaju powierzchni oraz faktycznie wynajmowanej powierzchni danego rodzaju wraz z należnym podatkiem VAT.

Dla umów zawartych w PLN poziom miesięcznej raty wynagrodzenia w kwocie netto, stanowi równowartość sumy opłat za wynajmowany rodzaj powierzchni określonych jako iloczyn ceny netto za metr kwadratowy danego rodzaju powierzchni oraz faktycznie wynajmowanej powierzchni danego rodzaju wraz z należnym podatkiem VAT.

Stawki miesięczne rat wynagrodzenia podlegają waloryzacji o wskaźnik i w terminach określonych w umowie. Umowy zawarte w EUR waloryzowane są o indeksy stosowane na terenie Unii Europejskiej. Umowy zawarte w PLN waloryzowane są o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych za okres poprzedni ogłaszany przez Prezesa GUS.

Umowy nie przewidują prawa do nabycia nieruchomości.

Umowy zawierane są na czas określony, w części umów nie ma możliwości ich wypowiedzenia, w niektórych z nich zawarte jest zastrzeżenie wcześniejszego rozwiązania lub wygaśnięcia pod warunkiem likwidacji placówki, w takim przypadku obowiązuje termin wypowiedzenia 6 lub 12 miesięcy. W części umów wprowadzony jest zapis o możliwości jej przedłużenia na dotychczasowych warunkach na podstawie oświadczenia woli leasingodawcy złożonego na piśmie na 6 miesięcy przed upływem terminu zakończenia umowy.

Bank zastosował do umów leasingu wyłączenia jakie dopuszcza standard MSSF 16 dotyczące:

1. korzystania z aktywa o niskiej wartości,
2. korzystania z aktywa przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Do umów leasingu o niskiej wartości zaklasyfikowano umowy w których wartość bazowego składnika aktywów ma niską wartość tzn. nie przekracza kwoty 20 tys. zł.

Płatności związane z umowami wyłączonymi są ujmowane liniowo jako koszt w rachunku zysków i strat.

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów wyłączonych

Stan na 31 grudnia 2020 roku:

Wyszczególnienie	Nieruchomości	Samochody	Razem
niska wartość	285	466	751
krótkoterminowe	1 063	-	1 063
Razem	1 348	466	1 814

Stan na 31 grudnia 2019 roku:

Wyszczególnienie	Nieruchomości	Samochody	Razem
niska wartość	78	747	825
krótkoterminowe	1 184	-	1 184
Razem	1 262	747	2 009

37. Pozostałe zobowiązania

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Rozliczenia międzybankowe	22 760	17 308
Rozliczenia międzyokresowe bierne	20 249	20 862
Rozliczenia publiczno-prawne	6 335	6 034
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	65 021	56 808
Prowizje do rozliczenia w czasie	5 904	5 237
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	4 898	10 986
Rezerwa na zwroty prowizji z tyt. wcześniejszej spłaty kredytów	3 526	3 489
Pozostałe	537	312
Razem	129 230	121 036

38. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Zobowiązania warunkowe:	2 956 784	2 931 173
Finansowe, w tym:	2 583 937	2 623 028
otwarte linie kredytowe w tym:	2 558 517	2 597 944
<i>odwołalne</i>	2 223 974	2 351 732
<i>nieodwołalne</i>	334 543	246 212
otwarte akredytywy importowe	20 250	5 839
promesy udzielenia kredytu w tym:	5 170	19 245
<i>nieodwołalne</i>	5 170	19 245
gwarancyjne, w tym:	372 847	308 145
<i>poręczenia i gwarancje spłaty kredytu</i>	12 739	12 909
<i>gwarancje właściwego wykonania kontraktu</i>	360 108	295 236
Aktywa warunkowe:	899 975	466 615
Finansowe, w tym:	-	85 170
<i>otwarte linie kredytowe</i>	-	85 170
<i>gwarancyjne</i>	899 975	381 445
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	3 856 759	3 397 788

Informacja o postępowaniach przeciwko Bankowi dotyczących zwrotu części kosztów kredytu konsumenckiego w związku z przedterminową spłatą

W dniu 11 września 2019 roku TSUE wydał w trybie prejudycjalnym wyrok w sprawie C – 383/18 Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank, który zawiera wykładnię przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG.

W odpowiedzi na pytanie prejudycjalne sformułowane przez sąd krajowy TSUE orzekł, że prawo konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie nałożone na konsumenta koszty.

Przeciwko Bankowi nie toczy się żadne postępowanie dotyczące zwrotu części kosztów kredytów konsumenckich w trybie ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku przed sądami toczy się 10 postępowań przeciwko Bankowi, dotyczących zwrotu części kosztów kredytu konsumenckiego w związku z przedterminową spłatą.

Informacje o wszczętych postępowaniach sądowych dotyczących kredytów i pożyczek denominowanych lub indeksowanych do walut obcych

W dniu 03 października 2019 roku Europejski Trybunał Sprawiedliwości („TSUE”) wydał w trybie prejudycjalnym wyrok w sprawie C-260/18 Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG z siedzibą w Wiedniu prowadzącej działalność w Polsce w formie oddziału pod nazwą Raiffeisen Bank International AG Oddział w Polsce, dawniej Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, który zawiera wykładnię przepisów dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich

w odpowiedzi na pytania prejudycjalne sformułowane przez sąd krajowy po analizie postanowień umowy o kredyt indeksowany do CHF.

Zgodnie z treścią wyroku, TSUE nie odniósł się do kwestii niedozwolonego charakteru klauzul umownych, wskazując, że badanie występowania wszystkich przesłanek abuzywności oraz ocena postanowień umownych w każdej indywidualnej sprawie odrębnie należy do sądów krajowych. TSUE jednocześnie nie wykluczył możliwości uznania przez sąd krajowy możliwości dalszego funkcjonowania umowy bez mechanizmu indeksacji (co sprowadzałoby się do traktowania kredytu jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR), niemniej w ocenie TSUE rozwiązanie to uznano za niepewne. TSUE wykluczył możliwość uzupełniania treści umowy po eliminacji klauzul abuzywnych regułami wynikającymi z przepisów ogólnych prawa krajowego. TSUE potwierdził jednak możliwość uzupełnienia luk w umowie regułami wynikającymi z wyraźnego przepisu dyspozytywnego albo innymi regułami ustalonymi przez strony.

Od czasu wydania wyroku TSUE, wzrasta liczba spraw sądowych dotyczących umów kredytowych powiązanych z kursem walut obcych. Przyczyny tego zjawiska znaleźć można w nasilonej akcji marketingowej ze strony podmiotów reprezentujących kredytobiorców w postępowaniach sądowych i stałej obecności tematyki w mediach oraz zmieniającej się tendencji w orzecznictwie sądów krajowych.

Większość wyroków sądowych zapadających po orzeczeniu TSUE z 03 października 2019 roku nie jest korzystna dla banków, jednak orzecznictwo nadal nie jest jednolite. Niektóre sądy rozpoznające sprawy dotyczące kredytów hipotecznych powiązanych z kursem walut obcych zwróciły się do TSUE z kolejnymi pytaniami prejudycjalnymi. Stanowisko TSUE w tym zakresie może mieć wpływ na dalsze orzecznictwo sądowe.

Bank na bieżąco monitoruje orzecznictwo krajowe oceniając ryzyko prawne związane z kredytami waloryzowanymi kursem waluty obcej i uwzględnia w swoich analizach to, iż wyrok TSUE z 03 października 2019 roku oraz orzeczenia polskich sądów w podobnych sprawach wpływają na wzrost liczby postępowań sądowych i zwiększenie wartości dochodzonych roszczeń.

Na koniec 2020 roku przed sądami zawisło łącznie 307 spraw przeciwko Bankowi, dotyczących kredytów i pożyczek denominowanych, głównie do CHF, w których wartość przedmiotu sporu wynosiła 63 664 tys. zł. Zgłaszane w pozwach roszczenia wywodzone z umów kredytów i pożyczek denominowanych generalnie dotyczą uznania umowy kredytu/pożyczki za nieważną i zasądzenia alternatywnie uznania za abuzywne klauzul denominacyjnych (przeliczeniowych).

Obecnie nadal trudno jest ocenić ostateczny wpływ orzeczenia TSUE na linie orzecznicze w sprawach dotyczących kredytów powiązanych z walutą obcą. Istotne znaczenie w tym zakresie mogłoby mieć ukształtowane stanowisko Sądu Najwyższego.

Na dzień 11 maja br. (poprzednio zakładane terminy to 25 marca, a następnie 13 kwietnia br.) wyznaczony został termin posiedzenia Izby Cywilnej Sądu Najwyższego w pełnym składzie w sprawie odpowiedzi na zagadnienia prawne przedstawione przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, dotyczące istotnych zagadnień związanych z niejednolitymi rozstrzygnięciami sądów w sprawach kredytów powiązanych z kursem walut obcych. Zmieniony został także na 07 maja, termin zapowiedzianej wcześniej na 15 kwietnia br. uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego, dotyczącej odpowiedzi na zagadnienia prawne postawione przez Rzecznika Finansowego. Zagadnienia postawione przez RF częściowo pokrywają się z przedstawionymi przez Pierwszego Prezesa SN.

Bank będzie analizował treść uchwał SN po ich opublikowaniu, w szczególności jej przewidywany wpływ na dalsze orzecznictwo oraz wartość parametrów stosowanych do ustalenia wartości rezerw na ryzyko prawne. Na ten moment nie można przewidzieć treści uchwał i ich wpływu na oszacowanie rezerw. Bank przy ustaleniu wartości rezerwy bazuje na wszystkich informacjach dostępnych na dzień podpisania sprawozdania.

Jednocześnie także w styczniu 2021 roku grupa banków, w tym Bank Ochrony Środowiska S.A., w oparciu o założenia propozycji Przewodniczącego KNF (ogłoszonej w grudniu 2020), rozpoczęła konsultacje międzysektorowe dotyczące stworzenia katalogu najlepszych praktyk celem dążenia do wypracowania ugody zawieranej z klientami na zasadzie dobrowolnej oferty, na mocy których kredyty oparte na walucie obcej podlegałyby rozliczeniu tak, jakby od początku były kredytami złotowymi z oprocentowaniem według stawki WIBOR oraz odpowiedniej marży.

Ze względu na istotność wpływu wdrożenia Programu Ugód, opracowanego zgodnie z założeniami propozycji Przewodniczącego KNF na sytuację finansową Banku, Zarząd Banku przedłożył Walnemu Zgromadzeniu projekt uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawieranie przez Bank ugód z konsumentami oraz zasad ustalenia i zatwierdzania warunków tych ugód.

Do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego Bank nie wprowadził programu szerokiego oferowania ugód swoim klientom, a wdrożenie Programu Ugód nie zostało poddane głosowaniu na Walnym Zgromadzeniu. Niemniej jednak Zarząd Banku dokonując szacunku rezerwy na postępowania sądowe i roszczenia na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi uwzględnił scenariusz zawierania w uzasadnionych przypadkach porozumień z klientami z uwagi na kształtowanie się niekorzystnej dla banków linii orzeczniczej oraz wysoką szacowaną skłonność klientów do zawarcia porozumienia z Bankiem.

Opis utworzonej rezerwy na ryzyko prawne związane z kredytami i pożyczkami denominowanymi w lub indeksowanymi do walut obcych znajduje się w nocie 5.5.

39. Kapitał podstawowy

Zarejestrowany kapitał zakładowy

Na dzień 31 grudnia 2020 roku kapitał zakładowy wynosił 929 477 tys. zł i nie uległ zmianie wobec stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej w tys. zł	Sposób pokrycia	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	○	zwykłe	236 700	2 367	opłacone	09-01-91	01-01-92
B	○	zwykłe	1 263 300	12 633	opłacone	11-03-92	01-01-93
C	○	zwykłe	477 600	4 776	opłacone	30-12-92	01-01-93
C	○	zwykłe	22 400	224	wkład niepieniężny	30-12-92	01-01-93
D	○	zwykłe	1 300 000	13 000	opłacone	30-12-93	01-01-94
E	○	zwykłe	647 300	6 473	opłacone	30-06-94	01-01-95
E	○	zwykłe	15 500	155	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
E	○	zwykłe	37 200	372	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
F	○	zwykłe	1 500 000	15 000	opłacone	30-12-94	01-01-95
G	○	zwykłe	1 260 000	12 600	opłacone	30-06-95	01-01-96
H	○	zwykłe	670 000	6 700	opłacone	30-06-95	01-01-96
I	○	zwykłe	70 000	700	opłacone	30-06-95	01-01-96
J	○	zwykłe	1 055 000	10 550	opłacone	21-06-96	01-01-96
K	○	zwykłe	945 000	9 450	opłacone	21-06-96	01-01-96
L	○	zwykłe	1 200 000	12 000	opłacone	29-11-96	01-01-96
M	○	zwykłe	2 500 000	25 000	opłacone	07-05-98	01-01-97
N	○	zwykłe	1 853 000	18 530	opłacone	13-06-07	01-01-07
O	○	zwykłe	1 320 245	13 202	wkład niepieniężny	25-06-10	01-01-10
P	○	zwykłe	6 500 000	65 000	opłacone	15-06-12	01-01-11
U	○	zwykłe	40 000 000	400 000	opłacone	12-07-17	01-01-16
V	○	zwykłe	30 074 426	300 744	opłacone	04-07-18	01-01-18
Liczba akcji, razem			92 947 671				
Kapitał zakładowy wg wartości nominalnej razem				929 477			
Kapitał zakładowy razem				929 477			

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 10 zł.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych przez Bank akcji wynosiła 92 947 671 i nie zmieniła się wobec stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku.

Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 27,8% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Na dzień sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego nie są znane zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji.

Struktura akcjonariuszy posiadających bezpośrednio i pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku:

Akcjonariusz	31-12-2020		31-12-2019	
	Liczba głosów na WZ (akcji)	% udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (w kapitale zakładowym)	Liczba głosów na WZ (akcji)	% udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (w kapitale zakładowym)
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	53 951 960	58,05	53 951 960	58,05
Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych	8 000 000	8,61	8 000 000	8,61
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	5 148 000	5,54	5 148 000	5,54

Akcje własne

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank posiadał 37 775 akcji własnych, które reprezentują 0,04% kapitału zakładowego i 0,04% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, w tym:

1. 33 095 akcji, które Bank nabył w 2012 roku w ramach działań stabilizacyjnych związanych z emisją akcji serii P. Wyżej wymienione akcje reprezentują 0,035% kapitału zakładowego Banku i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, przy czym Bank zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z tych akcji,
2. 4 680 akcji, które reprezentują 0,005% kapitału zakładowego i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, które Bank nabył w okresie od 22 czerwca do 06 lipca 2015 roku podczas sesji giełdowych na rynku podstawowym GPW w Warszawie S.A. Akcje zostały nabyte na podstawie Uchwały 34/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOS S.A. z dnia 10 czerwca 2015 roku w sprawie Programu odkupu akcji BOŚ S.A. w celu zaoferowania osobom zajmującym stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku. W związku z zaistnieniem okoliczności przewidzianych w Uchwale Nr 258/2011 KNF oraz Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A., Rada Nadzorcza Banku zdecydowała o nieprzyznaniu członkom Zarządu Banku wynagrodzenia zmiennego za 2014 rok, zaś wynagrodzenia zmienne pozostałych osób zajmujących stanowiska kierownicze nie osiągnęły progu, powyżej którego część wynagrodzenia zmiennego wymaga wypłaty w akcjach. W związku z powyższym nabyte w tym celu akcje nie zostały przekazane.

Bank, zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z akcji własnych.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz na dzień 31 grudnia 2019 roku kapitał zapasowy wynosił 532 181 tys. zł.

40. Kapitał z aktualizacji wyceny

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Przeszacowanie składników aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody	80 236	55 087
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	3 553	3 795
Odroczony podatek dochodowy	-15 920	-11 187
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	67 869	47 695

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny

Wyszczególnienie	
Stan na 01 stycznia 2020	47 695
Zwiększenie z tytułu:	298 690
<i>wyceny inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	298 690
Zmniejszenie z tytułu:	-273 783
<i>wyceny inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	-273 541
<i>przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych</i>	-242
Odroczony podatek dochodowy	-4 733
Stan na 31 grudnia 2020	67 869

Stan na 01 stycznia 2019	57 390
Zwiększenie z tytułu:	172 454
<i>wyceny inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	172 454
Zmniejszenie z tytułu:	-184 423
<i>wyceny inwestycyjnych papierów wartościowych</i>	-184 423
<i>przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych</i>	-103
Odroczony podatek dochodowy	2 274
Stan na 31 grudnia 2019	47 695

41. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się: pozostały kapitał zapasowy, fundusz ogólnego ryzyka oraz niepodzielony wynik finansowy.

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Pozostały kapitał zapasowy:	726 193	645 531
<i>utworzony ustawowo</i>	44 000	44 000
<i>utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość</i>	677 868	597 206
<i>inny</i>	4 325	4 325
Fundusz ogólnego ryzyka	48 302	48 302
Niepodzielony wynik finansowy	- 392 322	-1 362
<i>niepodzielony wynik z lat ubiegłych</i>	- 82 024	- 73 429
<i>wynik netto bieżącego okresu</i>	- 310 298	72 067
Zyski zatrzymane, razem	382 173	692 471

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto w wysokości co najmniej 8% zysku netto, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być przeznaczona jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto niezależnie od kapitału zapasowego z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyka w działalności Banku tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa bankowego.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. podjęło w dniu 17 czerwca 2020 roku Uchwałę w sprawie podziału zysku netto Banku za 2019 rok.

Zysk netto Banku za 2019 rok w wysokości 80 661,76 tys. zł przeznaczony został na kapitał zapasowy Banku.

42. Rachunkowość zabezpieczeń

Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym. Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się w ramach obowiązującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem.

Zabezpieczanym ryzykiem jest ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu.

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Na 31 grudnia 2020 roku BOŚ S.A. nie stosował rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank w okresie objętym zabezpieczeniem dokonuje zabezpieczenia zmienności wartości godziwej obligacji o stałym oprocentowaniu, wynikających ze zmian rynkowych stóp procentowych. Pozycję zabezpieczaną stanowi

część obligacji Skarbu Państwa utrzymywanych w modelu biznesowym HtCS. Instrumentem zabezpieczającym są transakcje Interest Rate Swap (IRS), w których Bank dokonuje płatności w oparciu o stałą stopę procentową, a otrzymuje kupon oparty o zmienną stopę (6-miesięczny WIBOR).

Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych). Spread pomiędzy kwotowaniami obligacji skarbowych i transakcji IRS zostaje wyłączony z zabezpieczenia.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny polega na analizie miary BPV pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę bezpośredniej kompensaty, w ramach której następuje porównanie zmian wartości transakcji zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej wynikających ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka. Test retrospektywny daje wynik pozytywny, jeżeli współczynnik oceny efektywności mieści się w przedziale $<0,8;1,25>$. Testy wykonywane są z częstotliwością kwartalną. Bank nie identyfikuje istotnych źródeł nieefektywności zabezpieczenia wartości godziwej.

Zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikająca ze zmian rynkowych stóp procentowych ujmowana jest w rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej obligacji, nie wynikające ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny. Zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Wg stanu na 31 grudnia 2020 roku Bank posiadał jedno powiązanie zabezpieczające wartość godziwą – zabezpieczenie ustanowione 20 października 2015 roku. Zabezpieczenie ustanowione w lipcu 2012 roku zakończyło się z powodu zapadnięcia pozycji zabezpieczanej, tj. DS1020, w październiku 2020 roku. Instrument zabezpieczający został przeklasyfikowany do księgi handlowej.

Pozycja zabezpieczana w ramach powiązania zabezpieczającego ustanowionego w 2015 roku obejmuje 240 mln zł obligacji Skarbu Państwa DS0725, zapadających w lipcu 2025 roku.

Wg stanu na 31 grudnia 2020 roku na rachunku zysków i strat zaksięgowano kwotę 4 332 tys. zł, wynikającą ze zmian wartości godziwej obligacji z tytułu ryzyka stopy procentowej oraz wartości godziwej transakcji IRS. W kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota -6 711 tys. zł, stanowiąca sumę wpływu na kapitał obligacji z momentu ustanowienia powiązania zabezpieczającego (-11 345 tys. zł) oraz zmiany wartości godziwej obligacji, wynikającej z niezabezpieczonej części ryzyka (spreadu pomiędzy kwotowaniami obligacji i transakcji IRS).

Wyszczególnienie	31-12-2020			31-12-2019		
	wartość bilansowa	wartość nominalna	wartość godziwa*\	wartość bilansowa	wartość nominalna	wartość godziwa*\
Instrumenty zabezpieczające						
Interest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	24 497	258 000	22 083	16 869	468 000	13 237
Pozycja zabezpieczana						
Obligacje SP - wycena dodatnia	273 804	240 000	26 415	439 183	412 000	17 990
Łączny wpływ na wynik			4 332			4 753

*\w przypadku obligacji stanowiących pozycję zabezpieczaną jest to korekta wartości godziwej.

43. Płatności na bazie akcji

Polityka wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.

W celu wypełnienia wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach a także zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, Bank wdrożył Politykę wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze (dalej zwana „Polityką wynagrodzeń”), zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku Ochrony Środowiska S.A.

Komitet ds. Wynagrodzeń i Nominacji powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje i monitoruje przyjętą w Banku Politykę wynagrodzeń oraz wspiera organy Banku w zakresie kształtowania i realizacji tej polityki poprzez:

1. opiniowanie listy osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku oraz jej corocznej aktualizacji,
2. projektowanie wynagrodzenia członków Zarządu Banku, w tym wysokości i składników wynagrodzenia zmiennego, czynników kształtujących wynagrodzenia zmienne i kryteriów oceny wyników pracy oraz rekomendowanie ich Radzie Nadzorczej,
3. rekomendowanie Radzie Nadzorczej przyznania, ograniczenia, wstrzymania, odmowy wypłaty lub realizacji wynagrodzenia zmiennego członków Zarządu Banku,
4. opiniowanie wysokości wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
5. opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze, odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie innych niż wskazane w pkt. 4,
6. opiniowanie Polityki wynagrodzeń w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. oraz opiniowanie oceny istotności wpływu spółek zależnych na profil ryzyka Banku.

Polityka wynagrodzeń zakłada m.in.:

1. wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska S.A., których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 01 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii,

Przez akcje rozumie się:

- a. akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
  - b. akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.
2. odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, przy czym co najmniej 50% każdej transzy jest wypłacane w akcjach Banku, a pozostała część w gotówce. Część odroczonego może zostać wstrzymana, ograniczona lub Bank może odmówić jej wypłaty bądź realizacji m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe,
3. ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym, Polityka wynagrodzeń została uzupełniona o zapisy uwzględniające ostrożne podejście w zakresie wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń w uzasadnionych przypadkach, takich jak wystąpienie sytuacji kryzysowej lub zdarzeń, wywierających negatywne skutki w gospodarce, mogące mieć wpływ na rynek finansowy, bazę kapitałową Banku i/lub jego wyniki finansowe, tj. w sytuacji wystąpienia ww. zdarzeń, naliczone wynagrodzenie zmienne – bez względu na jego wysokość – rozliczane będzie na następujących zasadach:

- 40% naliczonej premii będzie stanowiło nieodroczone wynagrodzenie zmienne, podlegające wypłacie w roku oceny,
- 60% naliczonej premii stanowić będzie odroczone wynagrodzenie zmienne, które dzielić się będzie na cztery równe transze. Transza będzie przyznawana i wypłacana co roku, przez okres w kolejnych czterech latach, następujących po roku, w którym Osoba zajmująca stanowisko kierownicze otrzymała nieodroczone wynagrodzenie.

Zarówno wynagrodzenie zmienne nieodroczone jak i każda kolejna transza wynagrodzenia zmiennego odroczonego wypłacane będą co najmniej w 50% w akcjach Banku.

Powyższe, wynika z opublikowanego w kwietniu 2020 roku stanowiska UKNF wz. konserwatywnego podejścia do wypłaty wynagrodzeń zmiennych.

Maksymalny poziom wynagrodzenia zmiennego każdej z osób zajmujących stanowisko kierownicze nie przekracza 100% rocznego wynagrodzenia stałego. Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. może wyrazić zgodę na zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego w stosunku do wynagrodzenia stałego do 200%, zgodnie z procedurą przewidzianą w § 25 ust. 2 pkt 4) lit. b) i c) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Zwiększenie maksymalnego poziomu wynagrodzenia zmiennego, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie dotyczy Członków Zarządu Banku.

W okresie sprawozdawczym:

- po zakończeniu okresu retencyjnego, dokonano przeliczenia na gotówkę i wypłaty akcji fantomowych, przyznanych w ramach wynagrodzenia zmiennego za rok 2018, w łącznej wysokości 309,6 tys. zł brutto (46 790 sztuk akcji fantomowych po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną z kursów zamknięcia ustalonych na pięciu pierwszych sesjach po upływie okresu retencyjnego, tj. 6,616 zł),
- rozliczono pierwszą (z trzech) transzę odroczonego wynagrodzenia zmiennego za wyniki roku 2018; przewidywany całkowity koszt wyniesie 88,1 tys. zł brutto, w tym przyznano płatności w akcjach fantomowych stanowiące świadczenie krótkoterminowe, które zostanie wypłacone po upływie okresu retencyjnego, tj. po okresie 6 miesięcy liczonego od dnia przyznania zmiennego składnika wynagrodzenia, po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną z kursów zamknięcia ustalonych na pięciu pierwszych sesjach po upływie okresu retencyjnego - 6 229 sztuk akcji oraz wypłacono w gotówce 45,4 tys. zł brutto stanowiące świadczenie krótkoterminowe,
- ustalono wynagrodzenia zmienne za 2019 rok dla osób zajmujących stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku (w tym dla Członków Zarządu). Przewidywany całkowity koszt wynagrodzeń

zmiennych osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. przysługujących za wyniki 2019 roku wynosi 1 408 tys. zł brutto.

Z kwoty całkowitej:

- wypłacono w gotówce 899,4 tys. zł brutto stanowiące świadczenie krótkoterminowe,
- przyznano płatności w akcjach fantomowych stanowiące świadczenie krótkoterminowe, które zostanie wypłacone po upływie okresu retencyjnego, tj. po okresie 6 miesięcy liczonego od dnia przyznania zmiennego składnika wynagrodzenia, po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną z kursów zamknięcia ustalonych na pięciu pierwszych sesjach po upływie okresu retencyjnego – 31 816 sztuk akcji o wartości 217,9 tys. zł brutto,
- odroczone wypłatę 290,6 tys. zł brutto stanowiącą świadczenie długoterminowe, (w tym: 145,3 tys. zł brutto w gotówce i 145,3 tys. zł brutto w przeliczeniu na akcje); transze odroczone zostaną wypłacone – po ich przyznaniu – w 3 kolejnych latach, tj. 2021, 2022 i 2023 w równych częściach, przy czym wypłata każdej transzy może zostać wstrzymana lub ograniczona, m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo bankowe.

Wynagrodzenie zmienne za wyniki roku 2020 nie zostało jeszcze rozliczone i przyznane.

44. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o wysokiej płynności i terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Kasa, środki w Banku Centralnym (Nota 20)	266 532	297 862
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 21)	28 815	59 361
Inwestycyjne papiery wartościowe (Nota 23)	2 179 952	1 319 835
Razem	2 475 299	1 677 058

Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera rezerwę obowiązkową utrzymywaną na rachunku w NBP.

Zarząd Narodowego Banku Polskiego w dniu 21 czerwca 2018 roku podjął uchwałę w sprawie zwolnienia Banku z obowiązku utrzymywania 55% wymaganej rezerwy obowiązkowej. Powyższe zwolnienie obowiązuje od dnia 02 lipca 2018 roku do dnia 31 grudnia 2021 roku.

Zgodnie z paragrafem 12 Uchwały NBP nr 40/2015 Bank może wykorzystywać środki utrzymywane na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych.

Rezerwa deklarowana do utrzymania w miesiącu grudniu 2020 roku wynosiła 31 408 tys. zł (grudzień 2019 - 195 497 tys. zł). Bank zobowiązany jest utrzymywać średnie saldo środków pieniężnych w miesiącu powyżej zadeklarowanej rezerwy obowiązkowej.

Objaśnienie różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu, a zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej sprawozdania z przepływów pieniężnych:

Wyszczególnienie	za rok zakończony	
	31-12-2020	31-12-2019
Zmiana stanu należności od innych banków	6 903	21 576
Zmiana stanu lokat w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych	-30 546	-40 165
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz należności od innych banków razem	-23 643	-18 589
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych	-2 069 336	174 215
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych przyjęta do środków pieniężnych	860 117	-119 924
Zakup papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	160 586	-
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu	-57 489	-53 461
Przesunięcie odsetek od papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu do odsetek z działalności inwestycyjnej	54 758	55 577
Przeszacowanie aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej prze inne całkowite dochody	25 149	-11 866
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych razem	-1 026 215	44 541
Zmiana stanu inwestycji w jednostkach zależnych	-26 414	-27 712
Zakup akcji	-	25 000
Wycena akcji metodą praw własności	29 471	2 712
Dywidenda otrzymana	-3 057	-
Zmiana stanu inwestycji w jednostkach zależnych	-	-
Zmiana stanu innych aktywów i podatku dochodowego	-23 745	-15 640
Odroczony podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	16 256	9 963
Odroczony podatek dochodowy z tytułu wyceny inwestycyjnych papierów wartościowych oraz świadczeń pracowniczych	-4 732	2 339
Niepieniężne zmiany z tytułu wartości niematerialnych, rzeczowych środków trwałych oraz prawa do użytkowania - leasing	37	287
Zmiana stanu innych aktywów i podatku dochodowego	-12 184	-3 051
Zmiana stanu rezerw	357 198	22 671
Wycena aktuariusza wpływ na kapitał z aktualizacji wyceny	-243	-103
Zmiana stanu rezerw razem	365 955	22 568
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i podatku dochodowego	66	28 437
Bieżące obciążenia z tytułu podatku dochodowego	-27 495	-44 035
Zapłacony podatek dochodowy	45 131	40 404
Pozostałe zmiany	-	8
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i podatku dochodowego razem	17 702	24 814
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	-1 735	-46 531

Wykup obligacji, w tym:	-	46 000
<i>zwykłych</i>	-	46 000
Odsetki zapłacone od obligacji własnych, w tym:	14 440	19 184
<i>od obligacji podporządkowanych</i>	14 440	17 627
<i>zwykłych</i>	-	1 557
Odsetki naliczone od obligacji własnych, w tym:	-12 705	-18 653
<i>od obligacji podporządkowanych</i>	-12 705	-17 686
<i>zwykłych</i>	-	-967
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych razem	-	-

45. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych:

Instrument	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019
	FX Swap		FX Forward		FX Spot	
Opis instrumentu	Transakcja, która zobowiązuje strony kontraktu do dokonania początkowej wymiany walut w wyznaczonym dniu i po określonym kursie oraz zwrotnej (końcowej) wymiany tych walut, w określonym w przyszłości dniu (innym niż rozliczenie tzw. Pierwszej „nogi”) i po kursie uzgodnionym w momencie zawarcia transakcji (przeważnie różnym od kursu wymiany początkowej). Waluta, którą jeden z kontrahentów jest zobowiązany zapłacić drugiemu w wyniku wymiany końcowej jest tą samą walutą, którą kontrahent otrzymał w wymianie początkowej.		Terminowa transakcja wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę w określonym terminie, wg ustalonego kursu terminowego. Jest to tzw. Kontrakt z dostawą waluty (forward outright). Wszystkie warunki transakcji ustalane są w dniu jej zawarcia.		Transakcja wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę, po kursie uzgodnionym w momencie zawierania transakcji. Rozliczenie tej transakcji następuje w terminie zazwyczaj do dwóch dni roboczych od daty zawarcia.	
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu/płynność		do obrotu		do obrotu	
Ilość transakcji	44	44	97	95	94	122
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	672 825	869 957	220 458	133 027	187 206	210 980
Wartość godziwa (w tys. zł)	-13 833	10 263	872	227	88	1
- dodatnia	113	12 526	2 926	763	860	117
- ujemna	-13 946	-2 263	-2 054	-536	-772	-116

Przyszłe przychody/ płaćności	Zmienne		Zmienne		Zmienne	
Średnia zapadalność	2021-03-30	2020-05-02	2021-06-12	2020-05-03	2021-01-04	2020-01-02
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Brak		Na wniosek klienta		Brak	
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak		Brak		Brak	
Inne warunki	Brak		Brak		Brak	
Rodzaj ryzyka związanego z danym instrumentem pochodnym	Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta	

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:

Instrument	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019
	Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS)		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS zabezpieczający PLN)		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS zabezpieczający EUR)		Transakcje Forward na obligacje	
Opis instrumentu	Transakcja zobowiązująca obie strony do wymiany okresowych płatności odsetkowych od określonej kwoty nominalnej przez uzgodniony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale uzależnione od różnych indeksów). Ta kategoria obejmuje także transakcje IRS, których kwota nominalna zmienia się w czasie – swapy amortyzowane.		Transakcja zobowiązująca obie strony do wymiany okresowych płatności odsetkowych od określonej kwoty nominalnej przez uzgodniony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale uzależnione od różnych indeksów).		Transakcja zobowiązująca obie strony do wymiany okresowych płatności odsetkowych od określonej kwoty nominalnej przez uzgodniony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale uzależnione od różnych indeksów).		Terminowa transakcja kupna/sprzedaży określonej kwoty papieru wartościowego w określonym terminie, wg ustalonej ceny terminowej. Wszystkie warunki transakcji ustalane są w dniu jej zawarcia.	
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu		jako zabezpieczenie (rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej)		jako zabezpieczenie (rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych)		do obrotu	
Ilość transakcji	209	182	2	7	-	-	-	5
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	5 230 860	4 997 978	258 000	468 000	-	-	-	80 000

Wartość godziwa (w tys. zł)	-4 710	-1 924	-24 497	-16 869	-	-	-	120
- dodatnia	75 928	43 902	-	-	-	-	-	120
- ujemna	-80 638	-45 826	-24 497	-16 869	-	-	-	-
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne		Zmienne		Zmienne		Zmienne	
Średnia zapadalność	2023-10-27	2022-06-29	2025-07-25	2023-05-31	-	-	-	2023-12-12
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Generalnie brak, ale istnieje taka możliwość w przypadku transakcji z klientami niebankowymi w przypadkach określonych w umowach. Możliwe, rzadko stosowane.		Brak		Brak		Brak	
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak		Brak		Brak		Brak	
Inne warunki	Brak		Brak		Brak		Brak	
Rodzaj ryzyka	Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta	

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	1 080 489	1 213 964
Razem transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych:		
aktywa	3 899	13 406
zobowiązania	-16 772	-2 915

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	5 488 860	5 545 978
Razem transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:		
aktywa	75 928	44 022
zobowiązania	-105 135	-62 695

Razem pochodne instrumenty finansowe:

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	6 569 349	6 759 942
Razem pochodne instrumenty finansowe:		
aktywa	79 827	57 428
zobowiązania	-121 907	-65 610

Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Bank w aktywach finansowych i zobowiązaniach finansowych ujętych w sprawozdaniu finansowym nie stosuje kompensaty wartości posiadanych instrumentów finansowych.

46. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane wg wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym:

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa na 31-12-2020	Wartość godziwa na 31-12-2020	Wartość bilansowa na 31-12-2019	Wartość godziwa na 31-12-2019
AKTYWA FINANSOWE				
Należności od innych banków	142 015	145 212	148 918	152 338
Należności od klientów w tym:	11 891 853	11 756 309	12 029 020	11 990 393
należności w złotych polskich	9 085 130	8 997 950	9 186 682	9 161 292
należności w walutach obcych	2 806 723	2 758 359	2 842 338	2 829 101
Inwestycyjne papiery wartościowe - wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 535 239	1 615 371	1 377 384	1 423 814
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	1 535 239	1 615 371	1 377 384	1 423 814
Skarbu Państwa	1 397 710	1 472 158	1 377 384	1 423 814
Pozostałe	137 529	143 213	-	-
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania Banku Centralnego i innych banków	732 743	732 743	595 667	595 667
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	16 553 777	16 576 524	14 886 720	14 896 383
klientów instytucjonalnych	7 348 376	7 348 121	5 666 862	5 667 302
klientów indywidualnych	8 414 930	8 437 386	8 377 446	8 385 759
pozostałych Klientów	74 763	74 763	64 654	64 654
międzynarodowych instytucji finansowych	715 708	716 254	777 758	778 668
Zobowiązania podporządkowane	368 996	351 812	370 731	348 503

Należności od innych banków

Należności od innych banków obejmują lokaty międzybankowe, rachunki nostro oraz kredyty i pożyczki. Wartość godziwa lokat międzybankowych z uwagi na krótki termin realizacji (do 6 m-cy lokaty międzybankowe na stopę stałą) jest równa wartości bilansowej. Obligacje wyemitowane przez banki wyceniono według wartości godziwej z uwzględnieniem spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o porównywalne emisje przeprowadzone przez podobne banki.

Należności od klientów

Należności od klientów przedstawiono po pomniejszeniu o odpisy z tytułu utraty wartości. Należności od klientów w bilansie wycenia się głównie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej (99% wartości bilansowej kredytów).

Za wartość godziwą kredytów jest przyjmowana ich wartość wynikająca z bieżąco oszacowanych przyszłych przepływów kapitałowo-odsetkowych (oddzielnie dla walut i oddzielnie dla PLN) wyliczonych w oparciu o efektywną stopę procentową dla każdego kredytu (z wyjątkiem kredytów o nieustalonym harmonogramie lub kredytów zagrożonych dla których jako wartość godziwa przyjmowana jest wartość bilansowa) dyskontowanych średnią efektywną stopą procentową kredytów udzielonych w ostatnich dwunastu miesiącach. Dla kredytów hipotecznych uwzględniono przedpłaty. W przypadku kredytów w walutach obcych, których Bank zaprzestał udzielania została zastosowana średnia efektywna stopa procentowa odpowiadających im kredytów udzielanych w PLN, skorygowana o różnicę pomiędzy poziomami stóp w poszczególnych walutach i PLN.

Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu

Do inwestycyjnych papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu należą obligacje Skarbu Państwa, EBI oraz BGK gwarantowane przez Skarb Państwa przyporządkowane do modelu biznesowego HtC. Za wartość godziwą obligacji przyjmuje się aktualną wycenę pochodzącą z kwotowań rynkowych powiększonych o narosłe odsetki.

Zobowiązania Banku Centralnego i innych banków

Zobowiązania wobec Banku Centralnego oraz zobowiązania z tytułu transakcji repo zostały wykazane w wartości bilansowej. Zobowiązania z tytułu transakcji repo zostały wykazane w wartości bilansowej ze względu na brak dostępnych danych rynkowych do kalkulacji wartości godziwej podstawowej transakcji repo Banku z kontrahentem.

Depozyty międzybankowe, z uwagi na krótki termin zostały ujęte w wartości bilansowej, a zaciągnięte pożyczki (kapitał i odsetki) zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową.

Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania w bilansie wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa zobowiązań jest przyjmowana ich wartość wynikająca ze zdyskontowania kapitału oraz odsetek dla wszystkich depozytów średnią ważoną stopą procentową, która obowiązywała dla depozytów przyjętych w grudniu 2020 roku. Z uwagi na brak harmonogramów dla rachunków bieżących zostały one ujęte wg wartości bilansowej.

Zobowiązania (kapitał i odsetki) wobec międzynarodowych instytucji finansowych zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową (dla EUR) bądź ostatniej transakcji zawartej w danej walucie (dla PLN).

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego dla obligacji w PLN wyznaczonego w oparciu o ostatnią emisję przeprowadzoną przez Bank.

Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o ostatnią emisję przeprowadzoną przez Bank.

47. Podział instrumentów finansowych wycenianych wg wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej

Wartość godziwa zgodnie z MSSF 13 definiowana jest jako cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. Bank szacując wartość godziwą uwzględnia korektę z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Na 31 grudnia 2020 roku oraz na 31 grudnia 2019 roku Bank dokonywał klasyfikacji aktywów oraz zobowiązań finansowych wycenianych wg wartości godziwej na trzy kategorie (poziomy) według ich metody wyceny:

1. **Poziom 1: metoda wyceny – mark-to-market** bezpośrednio z dostępnych kwotowań instrumentów na rynku. Dotyczy to kwotowanych kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych i bonów NBP (kwotowania oparte o stopę referencyjną),
2. **Poziom 2: metoda wyceny – mark-to-model** z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów lub ceny uzyskane w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych. Wartość godziwą ustala się również poprzez odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, poprzez analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku, a w przypadku instrumentów finansowych dla których brak jest możliwości wyceny po koszcie nabycia. Dotyczy to nienotowanych bankowych papierów, kapitałowych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych (w tym transakcji terminowych na papiery wartościowe) za wyjątkiem przypadków które spełniają kryteria przynależności do Poziomu 3. Z uwagi na powyższe wartość godziwa tych papierów jest oparta na modelu wyceny wypracowanym przez Spółkę, uwzględniającym porównywalne wartości dla podmiotów gospodarczych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
3. **Poziom 3: metoda wyceny mark-to-model** z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów oraz parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Dotyczy to komunalnych papierów wartościowych (wycena dokonywana na podstawie zdyskontowanych przepływów, przy czym spready kredytowe używane do wyceny wyznaczone są w oparciu o wewnętrzne ratingi), papierów innych banków (cena ustalana jest w oparciu o marżę papierów, kwotowanych na rynku na moment ustalenia ceny, emitowanych przez odpowiednio wyselekcjonowanych emitentów), nienotowanych papierów kapitałowych oraz papierów kapitałowych charakteryzujących się niską płynnością (wyceniane są metodą zdyskontowanych przepływów).

Podział instrumentów finansowych wg poziomów:

31-12-2020	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	-	79 827	-	79 827
Pochodne instrumenty finansowe	-	79 827	-	79 827
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	4 385 236	153 634	1 297 305	5 836 175
<i>dłużne papiery wartościowe</i>	4 366 693	153 634	1 230 368	5 750 695
<i>kapitałowe papiery wartościowe</i>	18 543	-	66 937	85 480
Należności od innych Banków	-	-	145 212	145 212
Należności od klientów	-	-	11 756 309	11 756 309
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 615 371	-	-	1 615 371
Razem	6 000 607	233 461	13 198 826	19 432 894

31-12-2020	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	-	97 410	-	97 410
Pochodne instrumenty finansowe	-	97 410	-	97 410
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	24 497	-	24 497
Zobowiązania wobec innych banków	-	-	732 743	732 743
Zobowiązania wobec klientów	-	-	16 576 524	16 576 524
Zobowiązania podporządkowane	-	-	351 812	351 812
Razem	-	121 907	17 661 079	17 782 986

Zmiany w papierach wartościowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite				Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2020				305 126
Zakup				1 385 613
Sprzedaż i wykup				- 405 181
Suma zysków lub strat				11 746
w wynik finansowy				- 6 799
w pozostałych całkowitych dochodach				18 545
Stan na koniec okresu 31-12-2020				1 297 304

31-12-2019	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	43 085	-	-	43 085
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	-	57 428	-	57 428
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	3 619 568	-	305 126	3 924 694
dłużne papiery wartościowe	3 601 025	-	238 159	3 839 184
kapitałowe papiery wartościowe	18 543	-	66 967	85 510
Należności od innych Banków	-	-	152 338	152 338
Należności od klientów	-	-	11 990 393	11 990 393
Inwestycyjne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 423 814	-	-	1 423 814
Razem	5 086 467	57 428	12 447 857	17 591 752

31-12-2019	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	-	65 610	-	65 610
Zobowiązania wobec innych banków	-	-	595 667	595 667
Zobowiązania wobec klientów	-	-	14 896 383	14 896 383
Zobowiązania podporządkowane	-	-	348 503	348 503
Razem	-	65 610	15 940 943	16 006 553

Zmiany w papierach wartościowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2019	318 109
Zakup	50 035
Sprzedaż i wykup	- 60 967
Suma zysków lub strat	
w wynik finansowy	- 8 846
w pozostałych całkowitych dochodach	6 795
Stan na koniec okresu 31-12-2019	305 126

Przeniesienie instrumentów pomiędzy Poziomem 1 a Poziomem 2 występuje na podstawie dostępności kwotowań z aktywnego rynku według stanu na zakończenie danego okresu sprawozdawczego.

Przeniesienie z Poziomu 2 do Poziomu 3 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika obserwowalnego na nieobserwowalny lub zastosowanie do wyceny nowego nieobserwowalnego czynnika ryzyka, która jednocześnie skutkuje istotnym wpływem na wycenę instrumentu.

Przeniesienie z Poziomu 3 do Poziomu 2 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika nieobserwowalnego na obserwowalny lub gdy wpływ czynnika nieobserwowalnego na wycenę instrumentu przestaje być istotny.

Przeniesienie między metodami wyceny następują w dacie i według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2020 roku nie nastąpiły przeniesienia instrumentów pomiędzy poziomami. W przypadku instrumentów zaklasyfikowanych do Poziomu 3 ich wycena nie ma wpływu na rachunek zysków i strat. Wycena wg wartości godziwej instrumentów zakwalifikowanych do Poziomu 3 została uwzględniona w pozostałych całkowitych dochodach. W wyniku finansowym zostały uwzględnione odsetki naliczone, odsetki zapłacone, dyskonto lub premia, różnice kursowe oraz rozwiązane rezerwy (dotyczy to kapitałowych papierów wartościowych).

Na dzień 31 grudnia 2020 roku wrażliwość wyceny, instrumentów komunalnych zaklasyfikowanych do Poziomu 3, na zmianę spreadu kredytowego o +/- 1 p. b. (nieobserwowalny parametr modelu) wynosiła 51 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiła 69 tys. zł).

48. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Zgodnie z wymogami MSSF 8, segmenty operacyjne zostały określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych. MSSF 8 definiuje segment operacyjny jako część działalności jednostki spełniający trzy kryteria:

1. segment prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której może osiągać przychody i ponosić koszty,
2. wyniki działalności operacyjnej segmentu są przeglądane regularnie przez osobę podejmującą w jednostce główne decyzje operacyjne,
3. odrębne informacje finansowe dla segmentu są dostępne.

Poniżej przedstawiono zasady sprawozdawczości według segmentów operacyjnych za okresy zakończone dnia 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku w podziale na następujące obszary działalności:

1. pion klienta instytucjonalnego,
2. pion klienta indywidualnego,
3. działalność skarbową i inwestycyjną,
4. pozostałe (nieulokowane w segmentach).

W ramach pionu klienta instytucjonalnego prowadzona jest działalność obejmująca transakcje zawierane poprzez Centra Biznesowe, oddziały operacyjne oraz Centralę Banku z klientami korporacyjnymi, małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz mikroprzedsiębiorstwami. Natomiast aktywność Banku w pionie klienta indywidualnego dotyczy transakcji z klientami z grupy osób fizycznych.

W skład obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej wchodzi działalność na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, a także w obszarze inwestycji kapitałowych. Działalność skarbową i inwestycyjną obejmuje zarządzanie płynnością, ryzykiem walutowym i stóp procentowych Banku oraz rozliczenia z tytułu cen transferowych funduszy z innymi pionami (segmentami) biznesowymi.

W ramach działalności maklerskiej świadczone są usługi dla klientów indywidualnych jak również instytucjonalnych.

W obszarze pozostałe (nieulokowane w segmentach) znajdują się pozycje rachunku zysków i strat, które nie zostały przypisane do żadnego z wymienionych w ppkt 1-3 obszarów działalności, w szczególności przychody i koszty związane z klientami niesklasyfikowanymi.

Dane finansowe spółek BOŚ Leasing - EKO Profit S.A. oraz MS Wind Sp. z o.o. są klasyfikowane do pionu klienta instytucjonalnego.

Produktami obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej są instrumenty finansowe, bieżące i terminowe lokaty i depozyty międzybankowe oraz klientów ALM, kredyty od innych banków oraz kredyty udzielone bankom, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz instrumenty pochodne.

Natomiast obszar działalności maklerskiej obejmuje głównie nabywanie i zbywanie papierów wartościowych na cudzy lub własny rachunek, prowadzenie rachunków papierów wartościowych, zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie oraz oferowanie papierów wartościowych w obrocie pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej.

Aktywa i pasywa obszarów określonych w ppkt 1-2 powyżej zostały wyodrębnione w oparciu o bazę kredytową i depozytową Banku.

Wynik odsetkowy uwzględnia rozliczenia transferowe pomiędzy pionem klienta instytucjonalnego oraz pionem klienta indywidualnego a obszarem działalności skarbowej i inwestycyjnej. Wycena transferowa funduszy jest oparta na stawkach referencyjnych oraz dodatkowych stawkach finansowania, z uwzględnieniem m.in. waluty, stabilności środków i terminu, które są odnoszone do krzywej rentowności. Wycenie stawkami transferowymi podlegają wszystkie istotne pozycje aktywów i pasywów odsetkowych, jak również pozycje pozabilansowe, generujące zapotrzebowanie na płynność. Wycena przeprowadzana jest w cyklu miesięcznym i bazuje na średniej (ze stanów dziennych) poszczególnych transakcji odsetkowych przypisanych do danego pionu odrębnie dla każdej waluty.

Wynik na działalności operacyjnej pionu klienta instytucjonalnego oraz pionu klienta indywidualnego jest wynikiem z działalności bankowej tych pionów, pomniejszonym o wartość kosztów administracyjnych przypisanych bezpośrednio do transakcji lub jednostek danego pionu, jak również kosztów alokowanych oraz odpisów z tytułu utraty wartości. Wynik finansowy uwzględnia także rozliczenia wzajemne z tytułu obsługi klientów pionu klienta instytucjonalnego przez oddziały operacyjne Banku (ukierunkowane na obsługę klientów pionu indywidualnego).

Na wynik z działalności finansowej ww. pionów składają się m.in.

1. Wynik z tytułu odsetek, tj. suma różnicy pomiędzy przychodami odsetkowymi od kredytów i obligacji komunalnych klientów, a kosztami za otrzymane fundusze od ALM (działalność skarbową i inwestycyjną) oraz przychodów z transferu funduszy do ALM pomniejszonych o koszty odsetkowe zapłacone klientom Banku.
2. Wynik z tytułu prowizji, tj. różnica przychodów z opłat i prowizji oraz kosztów przypisanych do danej transakcji oraz alokowanych do obszaru działalności. Wynik uwzględnia przychody i koszty rozliczane jednorazowo oraz rozliczane w czasie metodą liniową, natomiast przychody i koszty rozliczane przy transakcji według efektywnej stopy procentowej odnoszone są do wyniku z tytułu odsetek
3. Wynik z pozycji wymiany, tj. dochody z negocjowanych transakcji wymiany walut (terminowych i SPOT) oraz dochody z wymiany walut według tabeli kursowej Banku. Pozycja uwzględnia wynik z transakcji instrumentami pochodnymi.
4. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości oraz wycena należności według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, tj. wynik z tytułu zmiany wartości odpisów z tytułu utraty wartości kredytów oraz obligacji komunalnych i korporacyjnych oraz wynik na kredytach oraz obligacjach komunalnych i korporacyjnych wycenianych według wartości godziwej przypisanych do danego obszaru działalności. Wynik uwzględnia zmiany z tytułu wahań kursowych portfela kredytów walutowych objętych utratą wartości.

Wynik finansowy obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej stanowi sumę wyników z obszaru działalności skarbowej oraz obszaru inwestycji kapitałowych Banku, na które składają się m.in:

1. Wynik odsetkowy – wyliczany jako suma wyniku odsetkowego z tytułu transakcji z klientami zewnętrznymi oraz wyniku rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy z innymi segmentami. Przychody i koszty odsetkowe zewnętrzne dotyczą transakcji na rynku międzybankowym (lokaty i kredyty), jak również nabywanych oraz emitowanych dłużnych papierów wartościowych. Wynik rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy jest różnicą pomiędzy przychodami z tytułu finansowania aktywów innych segmentów, a kosztami transferowymi za środki depozytowe otrzymane od innych segmentów.
2. Wynik z pozycji wymiany, uwzględnia wynik z handlowych transakcji wymiany walut, rewaluację pozycji zabezpieczających rezerwy na kredyty walutowe oraz zmiany wyceny pozycji zabezpieczających aktywne walutowe transakcji terminowe. Pozycja uwzględnia wynik z pozycji wymiany nie przypisany innym segmentom.
3. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń, uwzględnia wynik z transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne oraz wartość godziwą.
4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wynik z działalności ewidencjonowanej w Księdze Handlowej oraz z operacji instrumentami finansowymi, w tym typu FX SWAP.
5. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych - wynik dotyczy akcji, udziałów i dłużnych papierów wartościowych oraz wyceny instrumentów finansowych.
6. Przychody z tytułu dywidend.
7. Różnica wartości odpisów z tytułu utraty wartości, wynik dotyczy akcji i udziałów oraz zaangażowań wobec instytucji finansowych przypisanych do obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej.

Poniżej przedstawiono wyniki finansowe BOŚ S.A. za okresy zakończone dnia 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku przypadające na przyjęte segmenty.

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2020	PION INSTYTUCJONALNY	PION INDYWIDUALNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	POZOSTAŁE (NIEULOLOWANE W SEGMENTACH)	Razem
I.	Wynik z tytułu odsetek	199 634	57 102	110 559	-	367 295
1.	Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:	366 025	226 171	- 75 916	-	516 280
	<i>sprzedaż klientom zewnętrznym</i>	313 634	108 232	94 414	-	516 280
	<i>sprzedaż innym segmentom</i>	52 391	117 939	- 170 330	-	-
2.	Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:	- 166 391	- 169 069	186 475	-	- 148 985
	<i>sprzedaż klientom zewnętrznym</i>	- 24 924	- 96 298	- 27 763	-	- 148 985
	<i>sprzedaż innym segmentom</i>	- 141 467	- 72 771	214 238	-	-
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	54 776	8 670	2	- 752	62 696
III.	Przychody z tytułu dywidend	679	-	5 526	-	6 205
IV.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	15	18	18 568	-	18 601
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	- 2 038	-	- 2 038
VI.	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	-	-	4 239	-	4 239
VII.	Wynik z pozycji wymiany	12 185	2 981	9 905	-	25 071
VIII.	Wynik na działalności bankowej	267 289	68 771	146 761	- 752	482 069
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	- 504	605	- 6	- 6 181	- 6 086
X.	Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych	-	- 353 021	-	-	- 353 021
XI.	Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	- 112 483	- 50 718	- 2 513	-	- 165 714
XII.	Wynik na działalności finansowej	154 302	- 334 363	144 242	- 6 933	- 42 752

1.	Koszty bezpośrednie	- 20 552	- 23 229	-	-	- 43 781
	Wynik po kosztach bezpośrednich	133 750	- 357 592	144 242	- 6 933	- 86 533
2.	Koszty pośrednie i usługi wzajemne	- 71 172	- 73 768	- 15 141	-	- 160 081
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	62 578	- 431 360	129 101	- 6 933	- 246 614
3.	Amortyzacja	- 18 113	- 22 737	- 1 919	-	- 42 769
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF)	- 21 728	- 17 203	- 216	-	- 39 147
XIII	Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	29 471	-	-	-	29 471
XIV.	Wynik finansowy brutto	52 208	- 471 300	126 966	- 6 933	- 299 059
XV.	Alokowany wynik ALM	69 595	56 596	- 126 191	-	-
XVI.	Wynik finansowy brutto po alokacji wyniku ALM	121 803	- 414 704	775	- 6 933	- 299 059
XVII.	Obciążenia podatkowe					- 11 239
XVIII.	Wynik finansowy netto					- 310 298
	Aktywa segmentu	8 543 073	3 462 215	7 945 149	348 425	20 298 862
	<i>w tym należności od banków i klientów</i>	8 395 335	3 462 215	173 719	2 599	12 033 868
	Zobowiązania segmentu	7 262 493	8 414 930	3 935 643	685 796	20 298 862
	<i>w tym zobowiązania wobec banków i klientów</i>	7 262 493	8 414 930	1 534 334	74 763	17 286 520
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	14 629	15 226	1 920	-	31 775

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019	PION INSTYTUCJONALNY	PION INDYWIDUALNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	POZOSTAŁE (NIEULOLOWANE W SEGMENTACH)	Razem
I.	Wynik z tytułu odsetek	203 695	87 238	122 356	-	413 289
1.	Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:	479 275	303 848	-154 633	-	628 490
	<i>sprzedaż klientom zewnętrznym</i>	380 429	121 686	126 375	-	628 490
	<i>sprzedaż innym segmentom</i>	98 846	182 162	-281 008	-	-
2.	Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze, w tym:	-275 580	-216 610	276 989	-	-215 201
	<i>sprzedaż klientom zewnętrznym</i>	-55 739	-126 248	-33 214	-	-215 201
	<i>sprzedaż innym segmentom</i>	-219 841	-90 362	310 203	-	-
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	55 469	7 518	1	-1 395	61 593
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	6 277	-	6 277
IV.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy	1 428	221	14 261	-	15 910
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	-42	-	-42
VI.	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	-	-	582	-	582
VII.	Wynik z pozycji wymiany	11 494	3 313	1 918	-	16 725
VIII.	Wynik na działalności bankowej	272 086	98 290	145 353	-1 395	514 334
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	1 595	- 850	-	- 3 787	- 3 042
X.	Koszty ryzyka prawnego kredytów hipotecznych w walutach obcych		- 21 221			- 21 221
XI.	Wynik odpisów z tytułu utraty wartości	-59 180	-42 650	1 057	-	-100 773

XII.	Wynik na działalności finansowej	214 501	33 569	146 410	- 5 182	389 298
1.	Koszty bezpośrednie	- 22 811	- 27 215	-	-	- 50 026
	Wynik po kosztach bezpośrednich	191 690	6 354	146 410	- 5 182	339 272
2.	Koszty pośrednie i usługi wzajemne	- 66 783	- 65 952	- 12 670	-	- 145 405
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	124 907	- 59 598	133 740	- 5 182	193 867
3.	Amortyzacja	- 19 864	- 24 006	- 2 092	-	- 45 962
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF)	- 23 774	- 20 547	- 157	-	- 44 478
XIII.	Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności	2 712	-	-	-	2 712
XIV.	Wynik finansowy brutto	83 981	- 104 151	131 491	- 5 182	106 139
XV.	Alokowany wynik ALM	62 037	65 407	- 127 444	-	-
XVI.	Wynik finansowy brutto po alokacji wyniku ALM	146 018	- 38 744	4 047	- 5 182	106 139
XVII.	Obciążenia podatkowe					- 34 072
XVIII.	Wynik finansowy netto					72 067
	Aktywa segmentu	8 660 014	3 553 302	6 041 295	128 278	18 382 889
	<i>w tym należności od banków i klientów</i>	8 471 401	3 553 302	153 235	-	12 177 938
	Zobowiązania segmentu	5 601 652	8 377 446	4 075 506	328 285	18 382 889
	<i>w tym zobowiązania wobec banków i klientów</i>	5 601 652	8 377 446	1 438 635	64 654	15 482 387
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	14 845	15 345	1 661	1	31 852

49. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., BOŚ Leasing - EKO Profit S.A., a także MS Wind Sp. z o.o.

Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

Opis transakcji z głównym akcjonariuszem Banku, tj. NFOŚiGW

Na dzień 31 grudnia 2020 roku w ramach programu Prosument, dotyczącego finansowania zakupu i montażu instalacji odnawialnych źródeł energii, NFOŚiGW powierzył środki na kredyty preferencyjne w wysokości 15 554 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2019 roku kwota ta wynosiła 23 966 tys. zł.

NFOŚiGW 2020 roku nie udzielał dopłat do odsetek dla klientów. W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2019 roku dopłaty wynosiły 232 tys. zł.

NFOŚiGW jest podmiotem powiązanym ze Skarbem Państwa. Bank zawiera transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa – głównie z jednostkami sektora finansów publicznych.

Opis transakcji z jednostkami powiązanymi:

Dom Maklerski BOŚ S.A.

Oddziały Banku prowadzą rachunki bieżące i rachunki lokat terminowych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Transakcje wykonywane na rachunkach bieżących to przede wszystkim wpłaty i wypłaty gotówkowe klientów Spółki. W ramach wolnych środków na koniec każdego dnia zakładane są standardowo depozyty terminowe O/N oprocentowane w oparciu o stawkę WIBOR.

Bank udzielił Domowi Maklerskiemu BOŚ S.A. kredytu obrotowego odnawialnego.

Wyżej wymienione transakcje mają charakter czasowy, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

BOŚ Leasing - EKO Profit S.A.

Bank prowadzi rachunki bieżące i rachunki lokat terminowych BOŚ Leasing - EKO Profit S.A. Bank udzielił spółce kredyty inwestycyjne oraz kredyty na wykup wierzytelności leasingowych. Zostały również zawarte transakcje IRS. W 2020 roku Bank posiadał zawarte ze spółką umowy wynajmu:

1. budynku biurowego w Warszawie – umowa zawarta do 01 2021 roku,
2. lokalu we Włocławku – umowa najmu zakończyła się w dniu 31 maja 2020 roku,
3. lokalu w Gdańsku – umowa najmu zakończyła się w dniu 31 stycznia 2021 roku.

BOŚ Leasing – EKO Profit S.A. w 2020 roku zawarł z Bankiem umowy wykupu wierzytelności leasingowych z regresem dotyczące dwóch kontrahentów oraz podpisał sześć umów wykupu wierzytelności leasingowych bez regresu na kwotę 46,6 mln PLN.

Wyżej wymienione transakcje i umowy najmu zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

MS Wind Sp. z o. o.

Bank prowadzi rachunki bieżące i rachunki lokat terminowych MS Wind Sp. z o.o. Bank udzielił MS Wind Sp. z o.o. kredytów z przeznaczeniem na finansowanie realizacji farmy wiatrowej oraz zawarł transakcję IRS.

Saldo kredytu na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosi 21,7 mln. Kredyt zabezpieczony jest w 80% stałą stopą procentową z uwagi na zawarty kontrakt IRS. Wyżej wymienione transakcje mają charakter czasowy, zawarte zostały z uwagi na wewnętrzne potrzeby Banku, na zasadach rynkowych.

Dane liczbowe dotyczące transakcji z jednostkami zależnymi przedstawiono w tabelach poniżej.

Stan na dzień 31 grudnia 2020 roku:

Wyszczególnienie	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Należności od klientów	Inne aktywa	Inwestycje w jednostkach zależnych	Zobowiązania wobec klientów	Rezerwy	Pozostałe zobowiązania	Zobowiązania warunkowe
Jednostki zależne								
Dom Maklerski BOŚ S.A.	510	35 431	-	134 324	1 399 314	449	148	44 071
BOŚ Eko Profit S.A.	1 682	72 236	-	59 313	10 445	1 631	22	49 557
Jednostki pośrednio zależne								
MS Wind sp. z o.o.	-	20 804	-	-	4 180	-	-	-
Razem	2 192	128 471	-	193 637	1 413 939	2 080	170	93 628

Stan na dzień 31 grudnia 2019 roku:

Wyszczególnienie	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Należności od klientów	Inne aktywa	Inwestycje w jednostkach zależnych	Zobowiązania wobec klientów	Rezerwy	Pozostałe zobowiązania	Zobowiązania warunkowe
Jednostki zależne								
Dom Maklerski BOŚ S.A.	-	44 603	173	106 515	770 177	207	126	35 078
BOŚ Eko Profit S.A.	322	55 253	-	60 874	15 638	565	-	49 227
Jednostki pośrednio zależne								
MS Wind sp. z o.o.	1 592	21 890	-	-	2 432	-	-	-
Razem	1 914	121 746	173	167 389	788 247	772	126	84 305

Przychody i koszty za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2020 roku:

	Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	Przychody z tytułu opłat i prowizji	Koszty z tytułu opłat i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)	Pozostałe przychody operacyjne	Wynik odpisów netto z tytułu utraty wartości	Ogólne koszty administracyjne	Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności
Jednostki zależne									
Dom Maklerski BOŚ S.A.	961	- 2 639	2 541	-	-	1	- 419	- 13	30 865
BOŚ Leasing - EKO Profit S.A.	1 946	- 43	10	-	305	296	- 2 744	- 451	- 1 394
Jednostki pośrednio zależne									
MS Wind sp. z o.o.	686	- 18	27	-	650	-	10	-	-
Razem	3 593	- 2 700	2 578	-	955	297	- 3 153	- 464	29 471

Przychody i koszty za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2019 roku:

	Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	Przychody z tytułu opłat i prowizji	Koszty z tytułu opłat i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym należności od klientów)	Pozostałe przychody operacyjne	Wynik odpisów netto z tytułu utraty wartości	Ogólne koszty administracyjne	Udział w zyskach (stratach) jednostek wycenianych metodą praw własności
Jednostki zależne									
Dom Maklerski BOŚ S.A.	1 509	-8 737	2 124	-	-	1	393	-11	4 077
BOŚ Leasing - EKO Profit S.A.	3 055	-221	34	-135	163	11 509	-516	-811	-1 365
Jednostki pośrednio zależne									
MS Wind sp. z o.o.	893	-17	4	-	281	-	-25	-	-
Razem	5 457	-8 975	2 162	-135	444	11 510	-148	-822	2 712

Informacje dotyczące kredytów i depozytów Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzone transakcje z członkami organu zarządzającego i kluczowym personelem kierowniczym obejmują przede wszystkim kredyty i depozyty. Salda poszczególnych pozycji bilansu na dzień 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2019 roku oraz koszty i przychody za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku oraz 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano poniżej:

Kluczowy personel kierowniczy

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Stan kredytów	354	2
Udzielone zobowiązania z tytułu linii kredytowej	5	-
Stan depozytów	2 311	2 118
Razem	2 670	2 120

Wyszczególnienie	31-12-2020	31-12-2019
Koszty odsetek od depozytów	21	24
Przychody z odsetek od kredytów	3	-

Kluczowy personel kierowniczy korzysta z kredytów i depozytów na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

Wynagrodzenie kluczowego personelu kierowniczego BOŚ S.A.

Rada Nadzorcza Banku	Wynagrodzenie		Z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych	
	wypłacone za 2020 rok	wypłacone za 2019 rok	wypłacone za 2020 rok	wypłacone za 2019 rok
Janina Goss	126	120	-	-
Andrzej Matysiak ⁷	116	135	-	-
Leszek Banaszak ²	25	-	-	-
Piotr Wróbel ¹	50	-	-	-
Marzena Koczut ²	21	-	-	-
Robert Czarnecki ²	25	-	-	-
Przemysław Bednarski ⁴	25	-	-	-
Marcin Jastrzębski ³	43	-	-	-
Piotr Sadownik ⁸	107	121	-	-
Emil Ślęzak	75	82	-	-
Wojciech Wardacki	181	169	-	-
Iwona Duda ⁵	47	119	-	-
Ireneusz Purgacz	131	62	-	-
Radosław Rasała ⁹	78	63	-	-
Paweł Sałek	131	64	-	-
Katarzyna Lewandowska ⁶	66	73	-	-
Marian Szołucha ¹⁰	-	55	-	-
Dariusz Wasilewski ¹⁰	-	57	-	-
Razem ¹¹	1 247	1 120	-	-

¹ w składzie Rady Nadzorczej od 05 sierpnia 2020 roku

² w składzie Rady Nadzorczej od 19 października 2020 roku

³ w składzie Rady Nadzorczej od 25 sierpnia 2020 roku

⁴ w składzie Rady Nadzorczej od 05 sierpnia 2020 roku do 17 października 2020 roku

⁵ w składzie Rady Nadzorczej do 12 maja 2020 roku

⁶ w składzie Rady Nadzorczej do 15 czerwca 2020 roku

⁷ w składzie Rady Nadzorczej do 19 października 2020 roku

⁸ w składzie Rady Nadzorczej do 06 listopada 2020 roku

⁹ w składzie Rady Nadzorczej do 05 sierpnia 2020 roku

¹⁰ w składzie Rady Nadzorczej do 18 czerwca 2019 roku

¹¹ wszystkie płatności stanowiły krótkoterminowe świadczenia pracownicze.

Łączna kwota wynagrodzeń Rady Nadzorczej wypłaconych w 2020 roku zawiera: wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej, zwrot nadpłaconych składek ZUS i składek PPK zapłaconych przez BOŚ S.A.

Zarząd Banku	Wynagrodzenie		Z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych	
	wypłacone za 2020 rok	wypłacone za 2019 rok	wypłacone za 2020 rok	wypłacone za 2019 rok
Wojciech Hann ¹	93	-	-	-
Bogusław Białowąs ²	653	744	-	-
Marzena Kocut ⁵	16	-	-	-
Konrad Raczkowski ³	89	423	-	-
Arkadiusz Garbarczyk	853	670	-	-
Emil Ślęzak ⁴	254	177	-	-
Jerzy Zań	526	77	-	-
Razem	2 484	2 091	-	-

w tym:				
- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	2 024	1 981	-	-
- długoterminowe świadczenia pracownicze	-	-	-	-
- świadczenia po okresie zatrudnienia	150	110	-	-
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	-	-	-	-
- płatności w formie akcji własnych (fantomowe)	310	-	-	-

¹ w składzie Zarządu Banku od 09 listopada 2020 roku

² w składzie Zarządu Banku do 17 czerwca 2020 roku

³ w składzie Zarządu Banku do 18 czerwca 2019 roku

⁴ w składzie Zarządu Banku od 18 czerwca do 09 listopada 2020 roku

⁵ w składzie Zarządu Banku od 21 grudnia 2020 roku

Łączna kwota wynagrodzeń członków Zarządu Banku wypłaconych w 2020 roku zawiera: wynagrodzenia wynikające z zawartych umów o świadczenie usług zarządzania, świadczenia po okresie zatrudnienia, składek na PPK zapłaconych przez BOŚ S.A.

50. Zbycie i likwidacja oraz połączenie spółek

W Grupie BOŚ w 2020 roku nie wystąpiły połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaż jednostek zależnych. Nie dokonywano także inwestycji długoterminowych, żadne podmioty zależne nie są objęte restrukturyzacją i nie zaniechały działalności.

51. Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

W 2020 roku nie była wypłacona ani zadeklarowana dywidenda.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Ochrony Środowiska S.A. w dniu 17 czerwca 2020 roku przeznaczyło zysk netto Banku osiągnięty za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2019 roku w wysokości 80 662 tys. zł w całości na kapitał zapasowy.

52. Zdarzenia po dniu bilansowym

Zmiany w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza BOŚ S.A. na posiedzeniu (raport bieżący 3/2021) w dniu 10 lutego 2021 roku podjęła uchwały o:

- powołaniu Pani Marzeny Koczut z dniem 10 lutego 2021 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu BOŚ S.A.
- powołaniu Pana Roberta Kasprzaka z dniem 15 lutego 2021 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu BOŚ S.A.

Pani Marzena Koczut, Członek Rady Nadzorczej, w dniu 10 lutego 2021 roku złożyła oświadczenie (raport bieżący nr 4/2021) o rezygnacji z członkostwa w Radzie Nadzorczej Banku z chwilą powołania na stanowisko Wiceprezesa Zarządu BOŚ S.A.

W dniu 03 marca 2021 roku Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie wyraziła zgodę (raport bieżący nr 7/2021) na powołanie Pana Wojciecha Hanna na stanowisko Prezesa Zarządu. Wobec powyższego Rada Nadzorcza BOŚ S.A. na posiedzeniu w dniu 03 marca 2021 roku podjęła uchwały o powołania Pana Wojciecha Hanna na stanowisko Prezesa Zarządu BOŚ S.A. na czas trwania wspólnej trzyletniej kadencji, która rozpoczęła bieg w dniu 18 czerwca 2020 roku, tj. w dniu następnym po dniu zatwierdzenia przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. sprawozdania finansowego Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2019 roku. Do czasu uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego, Pan Wojciech Hann pełnił funkcję Wiceprezesa Banku i kierował pracami Zarządu Banku.

Ustalenie minimalnego wymogu dotyczącego funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych (MREL)

BOŚ S.A. otrzymał (raport bieżący nr 5/2021) od Bankowego Funduszu Gwarancyjnego ("BFG") w dniu 23 lutego 2021 roku pismo informujące o nowym wyznaczonym poziomie MREL, na podstawie danych finansowych Banku wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Docelowy poziom MREL dla Banku na podstawie danych skonsolidowanych wynosi 12,75% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i 4,50% miary ekspozycji całkowitej (w tym z tytułu funduszy własnych i zobowiązań podporządkowanych 12,35% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko oraz 4,48% miary ekspozycji całkowitej).

Jednocześnie została wyznaczona liniowa ścieżka dojścia, zgodnie z którą na dzień 01 stycznia 2022 roku oraz 01 stycznia 2023 roku MREL w odniesieniu do łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko wynosi odpowiednio 11,87% i 12,31% (MREL w odniesieniu do miary ekspozycji całkowitej wynosi kolejno 3% i 3,75%).

Poziomy śródkresowe Bank powinien spełnić do końca roku kalendarzowego w okresie dojścia do docelowego poziomu MREL.

Docelowy poziom MREL Bank jest zobowiązany spełnić od 1 stycznia 2024 roku.

BFG poinformował, że w każdym kolejnym roku kalendarzowym Fundusz będzie dokonywał przeglądu planu przymusowej restrukturyzacji i dostosowywał docelowy poziom MREL do zmieniających się wymogów kapitałowych Banku. Bank powinien utrzymywać poziom MREL wyrażony jako odsetek TREA i TE w sposób ciągły, tzn. zgodnie ze zmieniającą się wartością TREA i TE Banku.

Potwierdzenie ocen ratingowych

W dniu 16 marca 2021 roku Agencja ratingowa Fitch Ratings (Agencja) potwierdziła oceny ratingowe (raport bieżący nr 9/2021) oraz utrzymała perspektywę Banku.

Poniżej przedstawiono oceny ratingowe BOŚ S.A.:

- Rating długoterminowy IDR w walucie obcej (Long-term Foreign Currency IDR) został potwierdzony na poziomie 'BB-', perspektywa negatywna,
- Rating krótkoterminowy IDR w walucie obcej (Short-term Foreign Currency IDR) został potwierdzony na poziomie 'B',
- Krajowy rating długoterminowy (National Long-term Rating) został potwierdzony na poziomie 'BBB- (pol)', perspektywa negatywna,
- Krajowy rating krótkoterminowy (National Short-term Rating) został potwierdzony na poziomie 'F3 (pol)',
- Rating indywidualny (Viability Rating) został potwierdzony na poziomie 'bb-',
- Krajowy rating długoterminowy dla obligacji (senior unsecured) został potwierdzony na poziomie 'BBB-(pol)',
- Krajowy rating krótkoterminowy obligacji (short-term senior unsecured) został potwierdzony na poziomie 'F3 (pol)',
- Rating dla obligacji podporządkowanych (subordinated) został potwierdzony na poziomie 'BB (pol)'.

Definicje ratingów dostępne są na stronie Agencji pod adresem <https://www.fitchratings.com>.

Potwierdzenie ratingów odzwierciedla opinię Agencji, że ryzyko prawne związane z dotychczasowymi ekspozycjami na kredyty hipoteczne w walutach obcych wzrosło od czasu ostatniego przeglądu ratingów Banku. Jednak ostateczny wpływ na wynik finansowy jest nadal wysoce niepewny. Jednocześnie Agencja oczekuje, że więcej informacji będzie można uzyskać po ogłoszeniu wyroków Sądu Najwyższego oraz po podjęciu przez Bank ostatecznych decyzji dotyczących jego udziału w programie dobrowolnej konwersji określonym przez Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
28.04.2021 r.	Wojciech Hann	Prezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
28.04.2021 r.	Arkadiusz Garbarczyk	Wiceprezes Zarządu – pierwszy zastępca Prezesa Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
28.04.2021 r.	Robert Kasprzak	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
28.04.2021 r.	Marzena Koczut	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
28.04.2021 r.	Jerzy Zań	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

28.04.2021 r.	Andrzej Kowalczyk	Dyrektor Departamentu Rachunkowości	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
---------------	-------------------	-------------------------------------	--